

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

วช 123962

การประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

นางสาวพัชร์พีไล วงศ์ละ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2560

สงวนลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4

ผู้วิจัย : นางสาวพัชร์พีโล วงศ์ละ

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐชัย จันทร์ชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท เต็มเมืองชัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต.อรรณ ชูกระเดื่อง)

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

กรรมการ

ชื่อเรื่อง : การประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4

ผู้วิจัย : พัทธวิไล วงศ์ละ

ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ

ปีการศึกษา : 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินโครงการโรงเรียนดี ประจำตำบลของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตามรูปแบบ
ชิปปี้โมเดล (Stufflebeam's CIPP Model) ในด้านต่าง ๆ คือ (1) ด้านสภาวะแวดล้อม
หรือบริบท (2) ด้านปัจจัยนำเข้า (3) ด้านกระบวนการ (4) ด้านผลผลิต และเพื่อศึกษา
ปัญหา ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนดีประจำตำบล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 315
คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร
โรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเมินเกี่ยวกับโรงเรียนดีประจำ
ตำบล ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท 12 ข้อ ด้านปัจจัย 15 ข้อ ด้านกระบวนการ 23
ข้อ และด้านผลผลิต 8 ข้อ รวมทั้งสิ้น 58 ข้อ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่
.60 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .42-.89 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96 ฉบับที่
2 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน ประเมินเกี่ยวกับโรงเรียนดีประจำตำบล ใน 4 ด้าน
คือ ด้านบริบท 12 ข้อ ด้านปัจจัย 15 ข้อ ด้านกระบวนการ 19 ข้อ และด้านผลผลิต 8
ข้อ รวมทั้งสิ้น 54 ข้อ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .60 ค่าอำนาจ
จำแนกรายข้อตั้งแต่ .42-.89 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (1) ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานีเขต 4 พบว่าทั้งผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาและนักเรียน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.21) และความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.18)

1.1) การดำเนินการด้านสภาวะแวดล้อมหรือด้านบริบท อยู่ในระดับมาก พบว่า นักเรียน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานด้านสภาวะแวดล้อมหรือด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = .32) และผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = .28)

1.2) การดำเนินการด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า การดำเนินงานด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = .29) และผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = .35)

1.3) การดำเนินการด้านกระบวนการ พบว่า กระบวนการของโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = .51) และผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = .20)

1.4) การดำเนินการด้านผลผลิต พบว่า การดำเนินงานด้านผลผลิตของโครงการโดยรวม อยู่ในระดับ มาก โดยผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = .35) และ ผู้แทนฝ่ายนักเรียน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานด้านผลผลิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = .44)

(2) ปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการที่พบ ได้แก่ ความพร้อมของโรงเรียนก่อนดำเนินโครงการ ในด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคาร ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ บุคลากร งบประมาณ สนับสนุน การมีส่วนร่วมของชุมชน การระดมทุนจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และกิจกรรม ที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน (3) ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการ ได้แก่ ควรประเมินความพร้อมของโรงเรียนก่อนการดำเนินโครงการ เพิ่มงบประมาณในการสนับสนุน ให้กรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีบทบาทและมีส่วนร่วม ระดมทุน เป็นสื่อกลางระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ระดมทุนจากองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรเอกชน และประสานความร่วมมือกับ องค์กรการบริหารส่วนตำบลให้มากขึ้น

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ โรงเรียนดีประจำตำบล

Title : The Evaluation of the Program of Sub-District Best Practice Schools under Udon Thani Primary Educational Services Area 4

Author : **Miss.** Pakpilai Wongla

Degree : Master of Education (Educational Research and Evaluation)
RajabhatMahaSarakham University

Advisors : Assistant professor Piyatida Panya
Assistant Professor Pisarn Worrakum

Year : 2516

ABSTRACT

This research aimed to evaluate the Program of Sub-District Best Practice Schools under Udon Thani Primary Educational Services Area 4 according Stufflebeam's CIPP Model in many aspects namely (1) Context Evaluation (2) Input Evaluation (3) Process Evaluation (4) Product Evaluation, and to study the problems and recommendations in conducting the Program of Sub-District Best Practice Schools under Udon Thani Primary Educational Services Area 4. The samples used in this research were 315 people who involved with Sub-District Best Practice Schools under Udon Thani Primary Educational Services Area 4. The samples were chosen by using Purposive Sampling technique. The instruments used in this research were 2 copies of 5-levels rating scale Questionnaires and Interviews. For the Questionnaires, the first copy was for the administrators, teachers, and the committee for evaluating Best Practice Schools in 4 aspects, 58 items, which divided into 12 items of Context Evaluation, 15 items of Input Evaluation, 23 items of Process Evaluation, and 8 items of Product Evaluation. It has I.O.C from .6, Discrimination from .42 to .89, and Reliability equal .96. The second copy was the Questionnaire for the students for evaluating Best Practice Schools in 4 aspects, 54 items, which divided into 12 items of Context Evaluation, 15 items of Input Evaluation, 19 items of Process Evaluation, and 8 items of Product Evaluation. It has I.O.C from .6, Discrimination from .42 to .89, and Reliability equal .87. The statistics used in this research were Percentage, Mean, and Standard Deviation.

The results found that: (1) The Evaluation of the Program of Sub-District Best Practice Schools under Udon Thani Primary Educational Services Area 4 resulted that Administrator Representatives, Teachers, School Boards, and Student Representatives have an overall opinion in high level. Student

Representatives have an average and standard deviation equal to ($\bar{x}=4.17$, S.D.=0.21), and Administrator Representatives, Teachers, and School Boards have an average and standard deviation equal to ($\bar{x}=4.29$, S.D.=0.18). 1.1) The Context Evaluation was conducted in high level. It is found that Student Representatives have opinion on context evaluation aspect that it has suitability in high level ($\bar{x}=4.26$, S.D.=0.32), and Administrator Representatives, Teachers, and School Boards have opinion on context evaluation aspect that it has suitability in high level as well ($\bar{x}=4.38$, S.D.=0.28). 1.2) The Input Evaluation was conducted in high level. It is found that Student Representatives have opinion on input evaluation aspect that it has suitability in high level ($\bar{x}=4.28$, S.D.=0.29), and Administrator Representatives, Teachers, and School Boards have opinion on input evaluation aspect that it has suitability in high level as well ($\bar{x}=4.10$, S.D.=0.35). 1.3) The Process Evaluation was conducted in high level. It is found that Student Representatives have opinion on process evaluation aspect that it has suitability in high level ($\bar{x}=4.28$, S.D.=0.51), and Administrator Representatives, Teachers, and School Boards have opinion on process evaluation aspect that it has suitability in high level as well ($\bar{x}=4.32$, S.D.=0.20). 1.4) The Product Evaluation was conducted in high level. It is found that Administrator Representatives, Teachers, and School Boards have opinion on product evaluation aspect that it has suitability in high level ($\bar{x}=4.34$, S.D.=0.35), and Student Representatives have opinion on product evaluation aspect that it has suitability in high level as well ($\bar{x}=4.28$, S.D.=0.44). (2) The problems found in conducting the program were the preparations of the schools before conducting the program about context, buildings, laboratory, personnel, budgets, other units or organizations involvement, as well as the activities that involves with sub-district administration organization for developing schools were not ready. (3) The recommendations in conducting the program are: the schools should have evaluated about the readiness for the program before the actual program begins, raise the budgets for supporting the program, the committee should have the role in fund raising and be the center between the communities and schools, fun raising from other organizations especially private organizations, and coordinate with sub-district administration organization more.

Keywords : Evaluation of the Program ; Sub-District Best Pratices Schools

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ความกรุณาในการให้คำปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องอีกทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และได้รับความดูแล เอาใจใส่จาก ท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ อาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต.ดร.อรัญ ชูกระเดื่องประธาน คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบและแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐชัย จันทชุม อาจารย์ ดร.พงศ์ธรรพ์ พูลศักดิ์ รองผู้อำนวยการสำราญ อินทนามและศึกษานิเทศก์สำเนา ศรีสมศักดิ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง ตรวจสอบให้เครื่องมือมีความถูกต้อง แม่นยำ มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหาร คณะครู อาจารย์ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน โรงเรียนบ้านสร้างก่อ อำเภอคูড়จับ จังหวัดอุดรธานี โรงเรียนบริหารภูมิเขตต์ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โรงเรียนบ้านเทื่อม อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โรงเรียนบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี และโรงเรียนเชียงดีกุดเซียม อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี ที่ได้สละเวลาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการศึกษาระดับปริญญาโท ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณและเมตตาจิตของท่านเป็นอย่างสูงและขอขอบพระคุณหัวหน้าและเพื่อนกองประชาสัมพันธ์และกิจการต่างประเทศที่ได้ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างดีเสมอมา คุณค่าที่พึงได้จากวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ขอมอบแก่ผู้มีบุญคุณอันใหญ่หลวง คุณแม่พรพิรุณ บุตรดา คุณพ่อจिरพงษ์ วงศ์ละ บุพการี ผู้ให้กำเนิด ที่ท่านได้ให้ชีวิต สติปัญญาความเข้มแข็งทั้งด้านร่างกายและจิตใจและคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ พร้อมทั้งให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณนายกิตติภาพ วงศ์ละ น้องชายที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจสำคัญด้วยดีเสมอมา

พัศตร์พีไล โสตประวัตติ

สารบัญ

หัวเรื่อง หน้า

บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	5
1.3 ความสำคัญการวิจัย	5
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตการวิจัย	7
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล	9
2.2 แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนดีประจำตำบล	18
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการ	34
2.4 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	56
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	74
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	77
3.3 วิธีสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ	78
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
3.5 การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	80
3.6 สถิติที่ใช้ในการ วิจัย	81
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
4.1 สัมภาษณ์ที่ใช้ในการ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85

หัวเรื่อง หน้า

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
5.1 สรุปผล	100
5.2 อภิปรายผล	102
5.3 ข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการศึกษา	120
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม	134
ประวัติผู้ศึกษา	148

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

1.1	แสดงการประเมินตามรูปแบบชิปปี้โมเดล (Stufflebeam's CIPP Model)	6
2.1	การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในโครงการโรงเรียนตีประจำตำบล	14
3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	77
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ตามโครงการโรงเรียนตีประจำตำบลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4	85
4.2	ผลการประเมินผลโครงการโรงเรียนตีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา	86
4.3	ผลการประเมินโครงการโรงเรียนตีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) ของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา	87
4.4	ผลการประเมินโครงการโรงเรียนตีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evacuation) ของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา	88
4.5	ผลการประเมินโครงการโรงเรียนตีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านกระบวนการ (Process Evacuation) ของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา	89
4.6	ผลการประเมินโครงการโรงเรียนตีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านผลผลิต (Product Evacuation) ของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา	91
4.7	ผลการประเมินโครงการโรงเรียนตีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมของนักเรียน	93
4.8	ผลการประเมินโครงการโรงเรียนตีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) ของนักเรียน	93
4.9	ผลการประเมินโครงการโรงเรียนตีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ของนักเรียน	94
4.10	ผลการประเมินโครงการโรงเรียนตีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ของนักเรียน	96

ตารางที่ หน้า

4.11 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation) ของนักเรียน	98
---	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า	
2.1	โมเดลพื้นฐานของสตัพเพิมปีม	57
2.2	แสดงความสัมพันธ์ของการตัดสินใจและประเภทของการประเมิน	58

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

สังคมโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากหลายสาเหตุสาเหตุหนึ่งที่สำคัญในการเกิดปรากฏการณ์ดังกล่าวคือการศึกษาเพราะการศึกษาเป็นฐานรากที่มีความจำเป็นที่สุดในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาในสังคมได้การศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในทุกด้านตลอดชีวิตตั้งแต่แรกเกิดมีการพัฒนาศักยภาพความสามารถเพื่อการดำรงชีพประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงอันเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนการจัดการศึกษาของไทยมีวิวัฒนาการมาโดยตลอด มีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศทำให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายในเกิดจากความต้องการพัฒนาสังคมให้มีความเจริญทันสมัยปัจจัยภายนอกเกิดจากกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกทั้งด้านเศรษฐกิจการเมืองตลอดจนการติดต่อสื่อสารกันทำให้ประเทศไทยต้องปรับตัวให้ทันสมัยเพื่อความอยู่รอดและประเทศได้เกิดการพัฒนามาให้ทัดเทียมกับนานาประเทศด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทำให้การจัดการศึกษาของไทยมีวิวัฒนาการเรื่อยมาซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านสังคมเศรษฐกิจการเมืองของชาติให้มั่นคงและเจริญก้าวหน้าดังปรากฏในปัจจุบัน รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กล่าวถึงสิทธิของบุคคลในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายมีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมโดยจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกรวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทยมีระเบียบวินัยค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขส่งเสริมสนับสนุนกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนองค์กรทางศาสนาและเอกชนจัดและให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (สถาบันพระปกเกล้า, 2552, น. 31)

โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนจึงเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของกระทรวงศึกษาธิการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นชนบทซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีโอกาสน้อยในการได้ เข้าเรียนใน โรงเรียนที่มีคุณภาพ ดังนั้น ภารกิจและความรับผิดชอบของโรงเรียนจะสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ

ด้วยกันอาทิเช่น ความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของบุคลากรการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนของผู้ปกครองตลอดจนชุมชนในการพัฒนาการศึกษาผลของปัจจัยเหล่านี้จะ สะท้อนถึงความสำเร็จของการปฏิบัติงานคุณภาพของบุคลากรสถานศึกษา และมาตรฐานของโรงเรียน (เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, 2547, น. 1-2) ตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าโรงเรียนมีความแตกต่างกันมากโดยเฉพาะโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ห่างไกลหรือในชนบทจะเกิดปัญหาความไม่เสมอภาคทางการศึกษาชัดเจน (Inequality Education) ทั้งด้านโอกาสทางการศึกษาและคุณภาพใน โอกาสทางการศึกษาจึงทำให้เกิด การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้เกิดขึ้นในสังคมไทยดังนั้นในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) จึงกำหนด หลักการพัฒนาการศึกษาทั้งด้านคุณภาพโอกาสและการมีส่วนร่วมและกำหนดกรอบและสาระสำคัญของการศึกษา และเรียนรู้ที่ต้องการปฏิรูปอย่างเร่งด่วนคือพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่ เรียนรู้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีจิตสาธารณะมีระเบียบวินัยมีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมมีจิตสำนึก และความภูมิใจในความเป็นไทยยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุขซึ่งเกี่ยจการทุจริตและต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงสามารถก้าวทันโลก มีสุขภาพกายสุขภาพใจที่สมบูรณ์ห่างไกลยาเสพติดเป็นกำลัง คนที่มีคุณภาพมีทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็นมีสมรรถนะความรู้ ความสามารถสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่ามีระบบกระบวนการผลิต และ พัฒนาครูตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่โดยพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภทให้ สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ที่มุ่งเน้นการ กระจายอำนาจสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้ง การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองชุมชนและภาคเอกชนและทกภาคส่วนมีระบบการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสเป็นธรรมตรวจสอบได้มีการบริหารจัดการการเงินและงบประมาณที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น.12)

ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนัก ในความสำคัญในการปฏิบัติงานรองรับกรอบการพัฒนาการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษ ที่สอง ดังกล่าว และหลักการพัฒนาด้านคุณภาพ โอกาสและการมีส่วนร่วมจึง กำหนดนโยบาย โครงการ “โรงเรียนดีประจำตำบล” เพื่อดำเนินการพัฒนา “โรงเรียนคุณภาพ” ในท้องถิ่นชนบทให้มี ความพร้อมสามารถให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและเอื้อต่อการจัด ปฐมวัยและการศึกษาพิเศษ ตลอดจนเป็นศูนย์ รวมหรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนโดยให้ ชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกเป็น เจ้าของมีความเชื่อมั่นศรัทธาและส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน โรงเรียน ดังกล่าว นำไปสู่การ ลดค่าใช้จ่าย ของผู้ปกครองการสร้างสรรคคุณภาพชีวิตที่ดีของ ประชาชนโดยโรงเรียน และชุมชนสามารถจัด กิจกรรม อันเป็น ประโยชน์เพื่อบริการและเชื่อม ความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ภาพความสำเร็จของโรงเรียนดี

ประจำตำบล ที่ว่า “โรงเรียน น่านอยู่ครูดี” นักเรียนมีคุณภาพ ชุมชน ร่วมใจใช้ ประโยชน์ร่วมกัน” ดังเจตนารมณ์ของโครงการที่มองภาพความสำเร็จของโครงการ “โรงเรียน น่านอยู่” คือ มีลักษณะทางกายภาพน่านอยู่รวมทั้งวิ ฒนธรรมขององค์กรส่วน “ครูดี” นั้นพิจารณา 2 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารและครูนอกจากนั้น “นักเรียนมีคุณภาพ” พิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “ชุมชนร่วมใจ” สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นคือการจัดทำข้อตกลงร่วมกันกับชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายต่าง ๆ (MOU) และ “ใช้ประโยชน์ร่วมกัน” คือ มีศูนย์ การเรียน รู้ของ ชุมชน เพื่อให้บริการ ชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น.3)

การดำเนินการ ตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดโดยยึดหลักการพัฒนาคุณภาพ โดยกำหนดพื้นที่เป็นฐาน (Area-Based Development) ซึ่งพิจารณาการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งในความรับผิดชอบให้เชื่อมโยงและรองรับกับแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบล 7,000 โรงเรียนโครงการต่าง ๆ มุ่งตรงไปสู่การพัฒนาโรงเรียนเป้าหมายที่กำหนดให้เป็นโรงเรียนดีระดับตำบลเพื่อพัฒนาให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ รวมทั้งสามารถเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียนจากโรงเรียนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงในตำบลได้มาเรียน ซึ่งนับเป็นการเพิ่มโอกาสให้นักเรียนในชนบทได้เข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพกระจายทุกพื้นที่ในประเทศไทยซึ่งเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ได้กำหนดโรงเรียนเป้าหมายจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละ 1 โรง (1 ตำบล 1 โรงเรียน) รวม 182 โรง เพื่อเป็นโรงเรียนดีต้นแบบ ระดับตำบล (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักปลัดงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น.80) จากโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลที่ได้ปรับปรุงมาตรฐานและคุณภาพในโรงเรียนชนบทโดยจัด โครงการโรงเรียนนำร่อง จำนวน 182 โรง ใช้งบประมาณ 1,700 ล้านบาท และขยายผลเป็น จำนวน 1,000 โรงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 งบประมาณ 2,200 ล้านบาท และจะขยายเป็น 7,000 ล้านบาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดุตรธานี เขต 4 ได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 โดยในเขตจังหวัดอุตรธานีให้เป็นโรงเรียนแกนนำโรงเรียนดีประจำตำบล เขตพื้นที่ละ 1 โรง และปีการศึกษาต่อมาภายในสำนักงานเขตพื้นที่แต่ละเขตพื้นที่ให้เริ่มขยายเครือข่ายโดยมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการอำเภอละ 1 โรง และต่อมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งปีการศึกษา 2556 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดุตรธานี เขต 4 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล อำเภอละ 3 โรงรวมทั้งสิ้น 12 โรง และได้ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบลให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์และขั้นตอนวิธีการเกี่ยวกับกิจกรรมหลัก เพื่อพัฒนาตามแนวทางการจัดโรงเรียนดีประจำตำบล คือ ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนพัฒนา นักเรียนโดยใช้กิจกรรมของโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน อาคารห้องเรียนห้องปฏิบัติการสื่อและวัสดุอุปกรณ์เหมาะสมต่อการดำเนินงานบริเวณโรงเรียน

สะอาดมีรีนปลอดภัยบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้การทำงานและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขมีผลกับผู้บริหารครูและบุคลากรภายในโรงเรียนผู้บริหารบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้หลักการทำงานตามวงจรเดมิง (PDCA) ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและครูมีจรรยาบรรณวิชาชีพส่วนผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็มีความชัดเจนมองเห็นเป็นรูปธรรมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรู้และทักษะทางด้านวิชาการและวิชาชีพรวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ๔, 2554, น.1)

โครงการโรงเรียนดีประจำตำบลเป็นนโยบายเพื่อการพัฒนา โรงเรียนนำอยู่ ครูดี นักเรียนมีคุณภาพชุมชนร่วมใจใช้ประโยชน์ร่วมกันทำให้เกิดการพัฒนา ในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับประเทศ ตามลำดับ การประเมินโครงการจึงนับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการดำเนินโครงการเพราะการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการและสารสนเทศในการตัดสินใจของโครงการ การจัดการประเมินโครงการเพื่อให้ทราบว่าโครงการนั้นบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร จะได้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงการ รูปแบบการประเมินของสตีฟเฟิลบีม (Stuff Lebeam) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินนี้ขึ้นในปี ค.ศ. 1971 โดยมีแนวคิดในการสร้างสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเด็น ตามประเภทของการตัดสินใจและการนำไปใช้ประโยชน์ คือการประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินก่อนที่จะลงมือดำเนินการโครงการใด ๆ เพื่อนำข้อมูลไปกำหนดหลักการและเหตุผล รวมทั้งพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการดังกล่าว การชี้ประเด็นปัญหา ตลอดจนพิจารณาความเหมาะสมของโครงการ การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการพิจารณาความเหมาะสม ความพอเพียงของทรัพยากรในการดำเนินโครงการ ตลอดจนเทคโนโลยีและแผนของการดำเนินงาน การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ หาข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่จะสั่งการเพื่อพัฒนางานต่าง ๆ และบันทึกภาวะของเหตุการณ์ต่าง ๆ รายงานความก้าวหน้าของโครงการ การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น เพื่อนำข้อมูลไปใช้ตัดสินใจการบรรลุความสำเร็จของโครงการซึ่งการประเมินตามรูปแบบชิปป (Stuff lebeam's CIPP Model) นั้นเป็น การประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลด้านต่าง ๆ สำหรับประกอบการตัดสินใจ นำโครงการไปปฏิบัติควรทำโครงการต่อไป หรือล้มเลิก (บุญชม ศรีสะอาด, 2546, น.112)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและประเมินผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะได้ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไขโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนอย่างแท้จริงและเพื่อจะได้นำผลข้อมูลและข้อเสนอแนะ ที่ได้รับจากการวิจัย

ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล และเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนดีประจำตำบลให้เกิดประสิทธิ ภาพและเกิด ประโยชน์สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินงาน ตามโครงการโรงเรียน ดีประจำตำบลของโรงเรียนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อประเมิน โครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตามรูปแบบชิปปี้ โมเดล (Stufflebeam's CIPP Model) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และด้านผลผลิต (Product Evaluation)

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

1.3 ความสำคัญการวิจัย

1.3.1 ได้สารสนเทศสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3.2 ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับโครงการได้นำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาหรือ ปรับปรุง

1.3.3 โรงเรียนดีประจำตำบลให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

1.3.4 เป็นข้อสารสนเทศในการดำเนินงานของโรงเรียนที่อยู่ในโครงการเพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุผลต่อไป

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ใน การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ซึ่งผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมิน คือ รูปแบบชิปปี้ โมเดล (Stufflebeam's IPPE Model) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาซึ่ง ประกอบด้วย การประเมินใน 4 ด้าน ดังนี้

1.4.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม หรือบริบท(Context Evaluation) เกี่ยวกับ นโยบาย วัตถุประสงค์ หลักการของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

1.4.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล บรรลุผลได้ดี ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

1.4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เกี่ยวกับการวางแผนจัดการบริหารจัดการ เตรียมความพร้อม และกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล โดยลักษณะของโครงการมี 4 แผนงาน คือ 1) ด้านโรงเรียนนำอยู่ 2) ครูดี 3) นักเรียนมีคุณภาพ 4) ชุมชนร่วมใจ

1.4.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เกี่ยวกับการดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่โครงการได้กำหนดไว้หรือไม่

ตารางที่ 1.1

แสดงการประเมินตามรูปแบบซิปปโมเดล (Stufflebeam's CIPP Model)

รายด้าน	ประเด็นการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	ผู้ให้ข้อมูล
การประเมินบริบท (Context Evaluation)	นโยบาย	แบบสอบถาม	ผู้บริหาร ครู
	วัตถุประสงค์	ฉบับที่ 1	กรรมการสถาน
	หลักการของโครงการ	แบบสอบถาม ฉบับที่ 2	ศึกษาฯ และนักเรียน
การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)	บุคลากร	แบบสอบถาม	ผู้บริหาร ครู
	งบประมาณ	ฉบับที่ 1	กรรมการสถาน
	วัสดุอุปกรณ์	แบบสอบถาม ฉบับที่ 2	ศึกษาฯ และนักเรียน
การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)	การวางแผนกระบวนการ	แบบสอบถาม	ผู้บริหาร ครู
	ดำเนินโครงการ	ฉบับที่ 1	กรรมการสถาน
	1. ด้านโรงเรียนนำอยู่	แบบสอบถาม	ศึกษาฯ และนักเรียน
	2. ด้านครูดี	ฉบับที่ 2	
	3. ด้านนักเรียนมีคุณภาพ		
	4. ด้านชุมชนร่วมใจ		
การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)	การบรรลุเป้าหมาย	แบบสอบถาม	ผู้บริหาร ครู
	การบรรลุวัตถุประสงค์	ฉบับที่ 1	กรรมการสถาน
		แบบสอบถาม ฉบับที่ 2	ศึกษาฯ และนักเรียน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนที่เข้าโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 13 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 884 คน โดยจำแนกเป็น

1) ผู้บริหาร	จำนวน 39 คน
2) ครู	จำนวน 130 คน
3) นักเรียน	จำนวน 520 คน
4) กรรมการสถานศึกษา	จำนวน 195 คน

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนที่เข้าโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 5 โรงเรียน โดยแยกเป็น โรงเรียนที่อยู่ในอำเภอกุดจับ 1 โรงเรียน อำเภอบ้านผือ 2 โรงเรียน อำเภอน้ำโสม 1 โรงเรียน และอำเภอนายูง 1 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 315 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (ไพศาล วรคำ, น. 49) ดังนี้

1) ผู้บริหาร	จำนวน	15 คน
2) ครู	จำนวน	50 คน
3) นักเรียน	จำนวน	200 คน
4) กรรมการสถานศึกษา	จำนวน	50 คน

2. ระยะเวลาในการประเมิน เดือน พฤษภาคม ถึง เดือน ตุลาคม ปีการศึกษา 2557

3. เนื้อหาการประเมิน

ตามเกณฑ์การประเมินตัวชี้วัดของโรงเรียนดีประจำตำบลของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 80- 83)

4. พื้นที่การประเมิน ได้แก่ โรงเรียนที่อยู่ในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 5 โรงเรียน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

โรงเรียนดีประจำตำบล หมายถึง โรงเรียนที่ดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ซึ่งเป็นโรงเรียนในท้องถิ่น ชนบท ที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ชุมชน และภาคีเครือข่าย ร่วมกันจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม พัฒนาโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง มีมาตรฐานคุณภาพระดับสูง (โรงเรียนคุณภาพ) ทั้งด้าน งานวิชาการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สุขภาพอนามัย งานอาชีพ และภูมิทัศน์ เป็นที่ยอมรับ ของชุมชน

รูปแบบชิปปี้โมเดล (Stufflebeam's CIPP Model) หมายถึง รูปแบบการประเมิน แบบ CIPP Model โดยสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน ดังนี้ การประเมินสถานะแวดล้อมหรือบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมิน กระบวนการ และการประเมินผลผลิต

การประเมินสถานะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และหลักการของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ที่มุ่งเน้น พัฒนาคุณภาพการศึกษา มุ่งพัฒนาโรงเรียนในชนบทระดับตำบลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ

การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การเตรียมความพร้อม ของโรงเรียนก่อนดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานโครงการโรงเรียนดี ประจำตำบลบรรลุผลได้ดี ได้แก่ ครูดีมีคุณภาพเข้าใจการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน เทคโนโลยี

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การวางแผนจัดการบริหาร จัดการ เตรียมความพร้อม และกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลโดยลักษณะ ของโครงการมี 4 แผนงาน คือ 1) ด้านโรงเรียนนำอยู่ 2) ครูดี 3) นักเรียนมีคุณภาพ 4) ชุมชนร่วมใจ

การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การดำเนินโครงการ โรงเรียนดีประจำตำบลได้บรรลุเป้าหมาย เป็นโรงเรียนคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านกายภาพ สะอาด บริเวรร่มรื่นสวยงาม มีความเข้มแข็งทางวิชาการ พัฒนาทักษะอาชีพ มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ที่สำคัญเป็นโรงเรียน คุณภาพที่เด็กชนบท เด็กด้อยโอกาสได้เข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งในการดำเนินงานบริหารโรงเรียน ตามระเบียบโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน และครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าสายชั้น หรือครูที่ทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของ โรงเรียนโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานีเขต 4

ครู หมายถึง ครูผู้สอน ที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนและครูอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

นักเรียน หมายถึง นักเรียนจากโรงเรียนโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ซึ่งเรียนอยู่ในปีการศึกษา 2557 ประกอบด้วยนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, และ 3

กรรมการสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ซึ่งมีโรงเรียนละ 15 คน ประกอบด้วย

1. ผู้แทนผู้ปกครอง 1 คน
2. ผู้แทนครู 1 คน
3. ผู้แทนองค์กรชุมชน 1 คน
4. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 คน
5. ผู้แทนศิษย์เก่า 1 คน
6. ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ 2 คน
7. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน
9. ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คนเป็นกรรมการและเลขานุการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 โครงการของโรงเรียนประจำตำบล
- 2.2 แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนดีประจำตำบล
- 2.3 การนิเทศ ติดตามและประเมินการดำเนินงานโรงเรียนดีประจำตำบล
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการ
- 2.5 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

โครงการโรงเรียนดีประจำตำบลถูกก่อกำเนิดขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับเด็กในชนบทท้องถิ่น ให้มีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน มีการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและประชาชนทุกภาคส่วนในชุมชน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนดีประจำตำบลมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาการศึกษาโดยการร่วมพัฒนา หรือระบบพี่เลี้ยงสร้างความอบอุ่นมั่นใจด้วยความเป็นกัลยาณมิตร จากโรงเรียนพี่เลี้ยงและคณะนิเทศทีมเคลื่อนที่เร็ว (Roving Team) จากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคและทีมงานการเป็นเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมซึ่งกระบวนการทั้งหมดมีเป้าหมายสุดท้ายที่โรงเรียนดีประจำตำบลทุกโรงเรียนจะเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงดี มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าค่าเฉลี่ยนักเรียนอ่านคล่อง เขียนคล่อง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเป็นไทย รักงานอาชีพและมีสุขภาพสุขภาพจิตที่ดี (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ , 2554)

2.1.1 ความเป็นมาขอโรงเรียนดีประจำตำบล

การจัดตั้งโรงเรียนดีประจำตำบลเป็นการริเริ่มจากแนวคิดของนายชินวรณ์ บุญเกียรติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ได้กำหนดโรงเรียนเป้าหมายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับ 1 โรงเรียน (1 ตำบล 1 โรงเรียน) รวม 182 โรงเรียน (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) เพื่อเป็นโรงเรียนดีต้นแบบระดับตำบล โด้นกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรม ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ , 2554, น. 80 – 83)

2.1.1.1 จัด กิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเข้ม โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น เป็นทักษะพื้นฐาน ของนักเรียนทุกคน การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง และเน้นการคิดวิเคราะห์ด้วยการเรียน แบบโครงการ (Project-Based Learning) หรือการเรียนโดยการแก้ปัญหา (Problem-Based Learning)

2.1.1.2 พัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ การพัฒนา จัดกาสื่อวัสดุอุปกรณ์ และจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพ จึงจัดหาคอมพิวเตอร์ 1 เครื่องต่อนักเรียน 10 คน จัดห้องสมุด 3D มีสระว่ายน้ำ หรือศูนย์กีฬา (Sport Complex) นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ดนตรี กีฬาและศิลปะ

2.1.1.3 บริหารจัดการบุคลากรครูและผู้บริหารโรงเรียนดีคั้นแบบระดับตำบลอย่าง เหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.1.1.4 จัดเครือข่ายกับโรงเรียนอื่นๆ เพื่อความร่วมมือและช่วยเหลือกันทางวิชาการ เพื่อทำให้เกิดระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้ได้มากที่สุด

2.1.1.5 เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น การทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนดูแลนักเรียนและการส่งเสริมความร่วมมือ ของเครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรภาครัฐและเอกชน เช่น สสวท สถานประกอบการ เป็นต้น

2.1.1.6 ดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เห็นถึง ความก้าวหน้าของการพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

เกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียน

- 1) เป็นโรงเรียนที่สอนระดับประถมศึกษา หรือโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา หรือโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบล
- 2) โรงเรียนมีบริเวณพื้นที่กว้างขวาง เพียงพอต่อการจัดหรือพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการ
- 3) ผู้บริหารโรงเรียนมีความมุ่งมั่นและมีศักยภาพอย่างสูงในการบริหารโรงเรียน แบบมีส่วนร่วม
- 4) โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวกและเป็นศูนย์กลางระหว่าง โรงเรียนด้วยกันและระหว่างชุมชน
- 5) โรงเรียนมีพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนนโยบายพัฒนาโรงเรียนดีประจำ ตำบลถือเป็นการดำเนินงานที่สามารถสะท้อนหลักการของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง อย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ เน้นการพัฒนาด้านคุณภาพการศึกษา ด้านโอกาสของนักเรียนใน เขตชนบทในการได้เข้าโรงเรียนคุณภาพ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 15)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 15-28) ได้นำเสนอรายละเอียดของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาโรงเรียนชนบทระดับตำบลให้เป็น “โรงเรียนคุณภาพ” มีความพร้อมและความเข้มแข็งทั้งทางด้านวิชาการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาสุขภาพอนามัย การเรียนรู้อาชีพ และกิจกรรมบริการชุมชนอย่างมีคุณภาพ
2. เพื่อเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนในท้องถิ่นชนบท
3. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วมจากชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปสู่ความเข้มแข็งของโรงเรียนและรองรับการกระจายอำนาจ

2.1.2 ภาพลักษณ์ของโรงเรียนดีประจำตำบล

โรงเรียนดีประจำตำบลต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชนโดยกำหนดคุณลักษณะ หรือ “ภาพลักษณ์” ของโรงเรียน ดังนี้

2.1.2.1 เป็น “โรงเรียนคุณภาพ” ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมีความเข้มแข็งทางวิชาการและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับสูง ไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศใน 5 กลุ่มสาระหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2) นักเรียนมีความเป็นเลิศ เช่น ด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ และด้านเทคโนโลยี

2.1.2.2 เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านกายภาพ สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย

2.1.2.3 เป็นโรงเรียน “ทำมาหากิน” ที่เน้นการพัฒนาพื้นฐานด้านอาชีพและการมีรายได้

2.1.2.4 เป็น “โรงเรียนของชุมชน” ที่มีความร่วมมือกับท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางเรียนรู้ ให้บริการแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ๆ

2.1.3 เป้าหมายภารกิจสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบล

ปีงบประมาณ 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละ 1 โรงเรียน (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) รวม 182 โรงเรียน

ปีงบประมาณ 2554 ประชาคมร่วมคัดเลือกโรงเรียน 1 โรงเรียน 1 ตำบล รวมประมาณ 7,000 ตำบล (โดยจะคัดเลือก 1,000 ตำบลเป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ 2554 และพัฒนาโรงเรียนที่เหลือในปีต่อ ๆ ไป)

2.1.4 ภารกิจสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบล

2.1.4.1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ด้านวิชาการพื้นฐานอาชีพ ดนตรี กีฬา ศิลปะและเทคโนโลยี

- 2.1.4.2 ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอย่างมี
ประสิทธิภาพ
- 2.1.4.3 ปรับภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย
- 2.1.4.4 จัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเข้มแข็ง
- 2.1.4.5 บริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในชุมชน และท้องถิ่น
- 2.1.4.6 พัฒนาครูและบุคลากรตามแผนพัฒนารายบุคคล (ID-Plan)
- 2.1.4.7 สร้างความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.1.4.8 พัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน และให้บริการชุมชน
- 1) การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ เพื่อมุ่งสู่ภาพความสำเร็จ
ที่ต้องการจึงกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด เป็นแนวทางสำหรับการเทียบเคียงผลการปฏิบัติงาน
ของโรงเรียน ดังนี้
- 1.1) โรงเรียนคุณภาพ
- (1) ด้านนักเรียน
- (1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- (1.2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะผู้เรียน
- (1.3) พื้นฐานทางอาชีพ และการมีรายได้ระหว่างเรียน
- (1.4) ความเป็นเลิศด้าน ดนตรี กีฬา ศิลปะ และด้านเทคโนโลยี
- (2) ด้านครูและบุคลากร
- (2.1) ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- (2.2) ครูมีคุณภาพ และเพียงพอ
- (3) ด้านโรงเรียน
- (3.1) สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้บริการ
แก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น ๆ
- (3.2) เป็นโรงเรียน 3 D (Democracy / Decency / Drugs Free)
- 1.2) ประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม
- (1) โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ให้บริการ
- (2) ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ตารางที่ 2.1

การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

ภาพความสำเร็จ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
<p>1. โรงเรียนคุณภาพ</p> <p>ด้านนักเรียน</p> <p>1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียน</p>	<p>1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการประเมินระดับชาติ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก</p> <p>2. นักเรียนมีความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาที่สองตามความถนัดและความสนใจ</p>	<p>1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา ในชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ภายใน 3 ปีการศึกษา หลังจากเป็นโรงเรียนดีประจำตำบล</p> <p>2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา ในชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 55 ในปีการศึกษา 2561</p> <p>3. นักเรียนชั้น ป. 3 ขึ้นไปอ่านคล่องเขียนคล่องทุกคนใน 2 ปี การศึกษา หลังเป็นโรงเรียนดีประจำตำบล</p> <p>4. นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 สามารถใช้ภาษาที่สองเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันอย่างง่าย ๆ ได้</p>
<p>2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์</p>	<p>1. ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรและบนพื้นฐานของความเป็นไทย</p> <p>2. ผ่านการประเมินมาตรฐานคุณภาพภายนอก</p> <p>3. มีความกตัญญูทศเวที สุภาพ ยิ้มไหว้ ทักทาย สะอาด มารยาทดี และศรัทธาในสัมมาชีพ</p>	<p>1. นักเรียนผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตรสถานศึกษาร้อยละ 100</p> <p>2. นักเรียนผ่านการประเมินมาตรฐานคุณภาพภายนอกไม่น้อยกว่าระดับดี</p> <p>3. นักเรียนมีความกตัญญูทศเวที สุภาพ ยิ้มไหว้ ทักทาย สะอาด มารยาทดี และศรัทธาในสัมมาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ภาพความสำเร็จ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
3. พื้นฐานทางอาชีพ และมีรายได้ระหว่างเรียน	1. สอนงานอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ 2. ผลงานนักเรียน ผลิตภัณฑ์หรืองานบริการที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถจำหน่ายให้บริหารเกิดรายได้ระหว่างเรียน	1. นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้งานอาชีพ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อจบการศึกษาไป อย่างน้อย 1 อาชีพ 2. นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
4. ความเป็นเลิศด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ และเทคโนโลยี	1. นักเรียนมีความสามารถและทักษะด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ 2. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	1. นักเรียนมีความสามารถและทักษะที่เป็นเลิศในด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ ด้านละไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 2. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
ด้านครูและบุคลากร		
5. ผู้บริหารเป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง	1. บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมใช้วงจรคุณภาพ (PDCA)	1. ผู้บริหารทุกคน
6. ครูมีคุณภาพและเพียงพอ	1. มีครูเพียงพอตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด 2. ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 3. ครูมีจรรยาบรรณวิชาชีพ	1. โรงเรียนมีครูเพียงพอตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด 2. ครูทุกคนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง/ภาคเรียน
ด้านโรงเรียน		
7. สะอาด ร่มรื่นปลอดภัยเป็นศูนย์กลางทางการเรียนรู้ ให้บริการแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ๆ	1. โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการ สื่อ และวัสดุ อุปกรณ์เพียงพอและมีระบบการใช้อย่างคุ้มค่า 2. โรงเรียนสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย (Clean Green Safe) 3. โรงเรียนมีวัฒนธรรมองค์กรที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การทำงานและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	1. โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ มีระบบการใช้อย่างคุ้มค่า สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย (Clean Green Safe) มีวัฒนธรรมองค์กรที่สร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เอื้อต่อการเรียนรู้ออกกำลังกายและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นศูนย์บริการชุมชนที่มีคุณภาพเพียงพอ 2. โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ภาพความสำเร็จ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
		3. โรงเรียนมีผลิตภัณฑ์ของโรงเรียน (OSOP) อย่างน้อย 1 ผลิตภัณฑ์
	4. โรงเรียนเป็นศูนย์บริการ ชุมชนที่มีคุณภาพ บริการด้าน อาคารสถานที่ บริการด้าน วิชาการแหล่งถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน	
	5. โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมใน ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	
	5.1 โรงเรียนสร้างผลิตภัณฑ์	
	1 โรงเรียน 1 ผลิตภัณฑ์ (OSOP)	
8. เป็นโรงเรียน 3 D (Democracy / Decency / Drug Free)	1. นักเรียนมีวิถีชีวิต ประชาธิปไตยอย่างเข้มแข็ง เป็นอาสาสมัครด้าน ประชาธิปไตยต่อต้านการสืทธิ ขายเสียงและรังเกียจการทุจริต ปฏิบัติหน้าที่ของตน รวมทั้ง รักษาสิทธิเสรีภาพของตนเอง และเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น	1. นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 90
	2. รักความเป็นไทย	1. นักเรียนร้อยละ 100
	3. นักเรียนไม่มีปัญหา สิ่งเสพติด	
ประสิทธิภาพการ บริหารจัดการ		
9. โรงเรียนเป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้บริการแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ๆ	1. ใช้ทรัพยากรการบริหารของ โรงเรียนร่วมกันในการจัด กิจกรรมของชุมชนและ โรงเรียนอื่น	1. ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ ระดับ มากไม่น้อยกว่าร้อยละ 90
	2. มีห้องสมุดที่มีคุณภาพ สำหรับให้บริการแก่ชุมชน	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ภาพความสำเร็จ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
	3. มีห้องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยสามารถให้บริการแก่ชุมชนได้	
	4. มีศูนย์กีฬาที่ชุมชนสามารถมาใช้ประโยชน์ได้	
การมีส่วนร่วม		
10. ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	1. โรงเรียนทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) มาจัดทำแผนพัฒนาฯ และนำแผนสู่ปฏิบัติร่วมกับชุมชน	1. ทุกโรงเรียน

2.1.5 การพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบลได้ปรับปรุงมาตรฐานและคุณภาพโรงเรียนในชนบทโดยจัดโครงการนำร่อง 182 โรงเรียน ใช้งบประมาณ 1,700 ล้านบาท และขยายผลเป็นจำนวน 1,000 โรงเรียน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 งบประมาณ 2,200 ล้านบาท และจะขยายเป็น 7,000 โรงเรียน ในปีงบประมาณ 2557 นอกจากนี้ได้กำหนดเป้าหมายในปี พ.ศ. 2553-2554 เป็นช่วง 4 เดือน 7 เป้าหมายและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ 777 เพื่อขับเคลื่อน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น. 83-84) ดังนี้

2.1.5.1 4 เดือนแรก (ก.ย.-ธ.ค. 53) มีเป้าหมาย 7 ประการ คือ

- 1) มีแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน เชื่อมั่นว่าทำได้จริง
- 2) มีเป้าหมายพัฒนานักเรียนที่ทุกคนเข้าใจถูกต้องตรงกัน
- 3) มีความสะอาดทุกแห่งที่เกิดจากจิตสำนึกของนักเรียน
- 4) มีบริเวณโดยรอบ ร่มรื่น สวยงามด้วยร่มเงาธรรมชาติ
- 5) มีบรรยากาศอบอุ่นเหมือนบ้านสี่ส้านสดใส
- 6) มีความปลอดภัย ปลอดภัยสารพิษ
- 7) เปิดโอกาสให้ อปท. มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและพัฒนา

2.1.5.5 4 เดือนที่สอง (ม.ค.-เม.ย. 54) พัฒนา 7 ประการ คือ

- 1) มีห้องสมุด 3D มีการจัดกิจกรรมรักการอ่าน นักเรียนได้ใช้ห้องสมุดทุกคน
- 2) มีห้องปฏิบัติการภาษา วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ได้ใช้งานอย่างคุ้มค่า
- 3) มีศูนย์การเรียนรู้ฐานอาชีพที่ครบวงจร สร้างอาชีพ หารายได้ระหว่างเรียน
- 4) เป็นศูนย์กีฬาชุมชนครบวงจร มีสนามกีฬา มีกิจกรรมและการดูแลรักษา

- 5) มีห้องสุขานักเรียนที่สะอาด เพียงพอ ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ
- 6) ครูใช้แหล่งเรียนรู้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้สื่อเทคโนโลยีทันสมัยใน

การสอน

- 7) ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับในการเป็นนักพัฒนาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- 2.1.5.6 4 เดือนที่สาม (พ.ค.-ส.ค. 54) 7 ประการสุดท้าย คือ
- 1) มีจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น (ชื่อเสียงดี)
 - 2) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเดิม ค่าเฉลี่ย สพฐ (ไฝรู้)
 - 3) อ่านคล่อง เขียนคล่อง ตั้งแต่ชั้น ป.2 ขึ้นไป (ไฝเรียน)
 - 4) มีความซื่อสัตย์ สุจริต (ไฝดี)
 - 5) มีวินัย ยิ้มไหว้ทักทายกัน (มีความเป็นไทย)
 - 6) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี (สุขภาพดี)
 - 7) ใช้ ICT ได้ รักษานาอาชีพ (รักษานาอาชีพ)

2.2 แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนดีประจำตำบล

เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงเรียนดีประจำตำบล บรรลุวัตถุประสงค์ และภาพความสำเร็จที่กำหนด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดบทบาท หน้าที่และแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานในแต่ละระดับ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะส่งผลให้โรงเรียนดีประจำตำบลประสบ ความสำเร็จ คือ ผู้บริหารหน่วยงานต่าง ๆ แต่ละระดับในฐานะผู้นำขององค์กรเพื่อผลักดันให้เกิด ความสำเร็จเป็นโรงเรียนดี มีคุณภาพตามภาพความสำเร็จ จึงได้เสนอแนะบทบาท และ แนวทางดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ , 2554, น. 29-49)

2.2.1. บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรสนับสนุนในการ ดำเนินการตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล เพื่อให้เกิดการพัฒนาความพร้อม ความเข้มแข็ง ของโรงเรียนให้สามารถบริการการศึกษาแก่นักเรียนอย่างมีคุณภาพ จึงมีบทบาทหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

2.2.1.1 ด้านการบริหารจัดการ

- 1) กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน แผนปฏิบัติงาน ตัวชี้วัดความสำเร็จและ ปฏิทินการดำเนินงาน โดยจัดทำโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลเสนอคณะกรรมการ เพื่อขอความ เห็นชอบและอนุมัติงบประมาณสนับสนุน

2) จัดหาแนวทางการคัดเลือกโรงเรียนดีประจำตำบล แจงให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนดีประจำตำบล ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดเน้นการทำ “ประชาคม” ที่ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3) การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้รับผิดชอบโครงการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เกี่ยวกับโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล และการจัดทำรายละเอียดการเสนอขอตั้งงบประมาณประจำงวดของโรงเรียนดีประจำตำบล

4) ตั้งคณะทำงานพิจารณาจัดลำดับโรงเรียนดีประจำตำบล ที่จะได้รับการพัฒนาเรียงลำดับตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามเกณฑ์

5) จัดหาคู่มือการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ตลอดจนการประชาสัมพันธ์โครงการ

6) กำหนดกรอบและแนวทางการติดตาม ประเมินผลและการจัดทำรายงานและการประกาศเกียรติคุณ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบลที่มีผลงานดีเด่น

2.2.1.2 ด้านการเรียนรู้

1) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) สนับสนุนการทำสื่อและนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมศักยภาพครูและนักเรียน

3) พัฒนาครูทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง

4) ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนดีประจำตำบล

2.2.1.3 ด้านการมีส่วนร่วม

1) ประสานองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการขอความร่วมมือเพื่อการสนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรโรงเรียนดีประจำตำบล

2) จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับกระทรวงมหาดไทย ในการสนับสนุนโรงเรียนดีประจำตำบล ดูแลและส่งเสริมความร่วมมือของเครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรภาครัฐและเอกชน

2.2.1.4 ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

1) กำหนดให้โรงเรียนดีประจำตำบล จัดทำผังเต็มรูปแบบโรงเรียนดีประจำตำบล เพื่อการรับรองการเพิ่มขึ้นของนักเรียน

2) กำหนดให้โรงเรียนดีประจำตำบล จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีบรรยากาศน่าอยู่ น่าเรียน เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

2.2.2 บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานให้กับโรงเรียนตีประจำตำบล ให้สามารถบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ โดยมีบทบาทหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

2.2.2.1 ด้านการบริหารจัดการ

- 1) ศึกษาโครงการกรอบแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนตีประจำตำบลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) คัดเลือกโรงเรียนเข้าโครงการตามกรอบแนวทางและเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดโดยผ่านความเห็นชอบจากภาคีเครือข่าย
- 3) แจกจ่ายจัดสรรงบประมาณและร่วมกับโรงเรียนในการวางแผน และจัดทำรายละเอียดการใช้งบประมาณ
- 4) ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียนตีประจำตำบลและคณะทำงานทั้งระดับเขตพื้นที่และระดับตำบล และร่วมดำเนินการกับโรงเรียนและภาคีเครือข่ายจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการโรงเรียนตีประจำตำบล
- 5) จัดกระบวนการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน และครู อย่างเหมาะสมเพื่อให้สามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ
 - * สรรหา บรรจุ แต่งตั้งหรือพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความมุ่งมั่น และมีศักยภาพสูง
 - * สรรหา บรรจุ แต่งตั้ง โยกย้ายครูให้ตรงกับความขาดแคลนและความต้องการวิชาเอกของโรงเรียนโดยเฉพาะครูภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษาหรือพัฒนาครูที่สอนไม่ตรงกับวิชาเอก
- 6) พัฒนาครูทุกคนและผู้เรียนให้มีความสามารถในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้ในการเรียนการสอน
- 7) นิเทศ ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง
- 8) ประเมินโรงเรียนให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของโครงการโรงเรียนตีประจำตำบล
- 9) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.10 ประชาสัมพันธ์ความสำเร็จของโรงเรียนทางวิทยุ โทรทัศน์ แผ่นพับ วารสาร ผ่านทาง website

2.2.2.2 ด้านการเรียนรู้

- 1) ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น

- 2) พัฒนาครูให้มีความสามารถในกระบวนการจัดการเรียนรู้
- 3) สร้างเครือข่ายโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนในเครือข่ายร่วมมือ ช่วยเหลือกันในด้านวิชาการและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ
- 4) ส่งเสริม สนับสนุนการบริการทางด้านวิชาการให้กับโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เช่น การนำนักเรียนมาเรียนรวม การจัดครูเคลื่อนที่ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียน
- 5) ส่งเสริมความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างโรงเรียนตีประจำตำบล โรงเรียนในฝัน โรงเรียนสู่มาตรฐานสากล การศึกษานอกระบบ ตามอัธยาศัยและสถาบันอุดมศึกษา
- 6) ส่งเสริม ประสานให้มีการแลกเปลี่ยนนักเรียนและบุคลากรทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาทางวิชาการ

2.2.2.3 ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

- 1) ส่งเสริมให้โรงเรียนตีประจำตำบล พัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ บรรยากาศสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
- 2) แจ้งการจัดสรรและแจ้งอนุมัติงบประมาณประจำงวด ปรับปรุงภูมิทัศน์ และปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้าง

2.2.2.4 ด้านการมีส่วนร่วม

- 1) ร่วมกับโรงเรียนตีประจำตำบล ให้ความรู้ความเข้าใจต่อภาคีเครือข่ายในเรื่องของความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงานสภาพความสำเร็จ ให้ภาคีเครือข่ายเห็นความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน
- 2) สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับโรงเรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนโรงเรียนและการระดมทรัพยากร
- 3) ประสานหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ เช่น ชุมชน เอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการระดมทรัพยากร
- 4) ส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นศูนย์รวมให้บริการชุมชนในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.2.3 บทบาทของโรงเรียน

โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนานักเรียนและปฏิบัติ ตามนโยบายกระทรวงศึกษา โดยเฉพาะโครงการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐานกิจกรรม พัฒนาโรงเรียนตีประจำตำบล เพื่อให้โรงเรียนในโครงการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ตามตัวชี้วัด จึงกำหนดบทบาทของโรงเรียน ดังนี้

2.2.3.1 ด้านการบริหารจัดการ

1) ทำความตกลงเป็นบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนดูแลโรงเรียนและการส่งเสริมความร่วมมือของเครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อระดมทรัพยากร

2) จัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบลระยะ 4 ปี

3) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

4) จัดทำแผนการนิเทศและประเมินอย่างต่อเนื่อง

5) ดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

6) จัดทำ Website ของโรงเรียนดีประจำตำบล

7) รายงานผลการดำเนินงานต่อ สพท. และ สพฐ.

2.2.3.2 ด้านการเรียนรู้

1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเข้มข้น โดย

1.1) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น เป็นทักษะพื้นฐานของนักเรียนทุกคน

1.2) การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง และเน้นการคิดวิเคราะห์ ด้านการเรียนแบบโครงการ (Project-Based Learning) หรือการเรียนรู้โดยการแก้ปัญหา (Problem-Based Learning)

2) ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกเชิงสร้างสรรค์โดยกระบวนการ หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับการบริการหรือพัฒนาชุมชนเพื่อสร้างจิตสำนึกและเป็นสมาชิกของชุมชนที่มีคุณภาพนำไปสู่การรักและพัฒนาถิ่นฐานของตน

2.1) การจัดการชั้นเรียน

(1) คัดกรองนักเรียนชั้น ป.2 ขึ้นไปที่อ่านหนังสือไม่ออกทุกคน

(2) ตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่อ่านหนังสือไม่ออก โดยกำหนดให้ครูทุกคนมีส่วนรับผิดชอบ

(3) จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมทั้งในและนอกชั่วโมงเรียน โดยใช้วิธีการและสื่อเทคโนโลยีประกอบอย่างเหมาะสม

(4) จัดกิจกรรมเพื่อนสอนเพื่อน พี่สอนน้อง

(5) จัดทำ จัดหาและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

(6) ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ แก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล

(7) ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้

(8) ให้มีการประเมินผลการอ่านออกเขียนได้ ด้วยรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ โดยมีระยะเวลาการประเมินที่ชัดเจน และนำผลการประเมินไปพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

2.2) จัดกิจกรรมประสบการณ์เป็นพิเศษ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนทั้งเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กปกติและเด็กกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ไม่พอใจ

2.3) จัดให้มีการเสวนาผลการเรียนของนักเรียนสำหรับปีการศึกษาต่อไป

2.4) จัดให้มีคลินิกกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักเพื่อช่วยเหลือนักเรียน

2.5) การสร้างและพัฒนาเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพ

ของผู้เรียน

2.6) มีการตรวจสอบการประเมินผลการเรียนระดับห้องเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก

3) ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

3.1) กายภาพ

(1) จัดบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย

(2) อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ เพียงพอและมีระบบการใช้อย่างคุ้มค่า

3.2) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีสัมพันธภาพที่ดีให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การทำงาน และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.3) โรงเรียนเป็นศูนย์รวมให้บริการชุมชนในการแสวงหาความรู้และบริหารชุมชนอย่างเข้มแข็ง

4) ด้านการมีส่วนร่วม

4.1) สร้างเครือข่ายกับโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อความร่วมมือและช่วยเหลือกันทางวิชาการ เพื่อทำให้เกิดระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้ได้มากที่สุด

(1) ให้บริการวิชาการสำหรับนักเรียนและครู จากโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เช่น การนำนักเรียนมาเรียนรวม การจัดครูเคลื่อนที่ ความร่วมมือกันในการพัฒนาครู และวางแผนการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการเรียน เป็นต้น

(2) มีเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนตีประจำตำบล โรงเรียนมาตรฐานสากล การศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัยหรือสถาบันอุดมศึกษา

4.2) ประสานความร่วมมือจากครู บุคลากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิ แสวงหาบุคคลหรือองค์กรทั้งในท้องถิ่นและภูมิภาคอื่นในการให้ความร่วมมือ สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน

4.3) จัดให้มีแผนในการระดมทรัพยากรเพื่อเอื้อประโยชน์แก่การจัดการศึกษาของโรงเรียนและมีแนวทางชัดเจนในการนำทรัพยากรที่ได้ไปพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4) แต่งตั้งคณะกรรมการ / คณะทำงานจากทุกภาคส่วน

4.5) ร่วมมือกับชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

4.6) นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการเรียนการสอน

4.7) โรงเรียนและภาคีเครือข่ายร่วมกันประเมินแผน กระบวนการ ผลการดำเนินงาน อย่างสม่ำเสมอ

4.8) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานไปยังชุมชน ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน

4.9) ประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือการดำเนินงานของโรงเรียน

2.2.4 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาศาสนา และวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องได้รับการสนับสนุนท้องถิ่นต้องการส่งเสริม โครงการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐาน กิจกรรมพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบล ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา จึงได้กำหนดบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ดังนี้

2.2.4.1 ด้านบริหารจัดการ

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) ให้การสนับสนุน ส่งเสริมด้านการศึกษาที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติ
- 3) ร่วมติดตามช่วยเหลือการดำเนินงานของโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์

2.2.4.2 ด้านการเรียนรู้

- 1) สนับสนุนการจัดการเรียนรู้
 - 1.1) จัดหาอุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้และการสื่อสารอย่างเพียงพอ
 - 1.2) สนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมด้านดนตรี กีฬา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น
 - 1.3) ให้ความรู้การศึกษาสำหรับนักเรียนยากจน พิการ และด้อยโอกาสตามความเหมาะสม
 - 1.4) จัดงบประมาณค่าพาหนะหรือจัดหาพาหนะ และดูแลเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียน

2) สนับสนุนบุคลากรสำหรับให้บริการการศึกษาอย่างเพียงพอ

2.2.4.3 ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม

ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ดังนี้

1) ปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียนและบำรุง ดูแล รักษาให้สะอาด สวยงาม
ร่มรื่น ปลอดภัย

2) ติดตั้ง ดูแล บำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภค ให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ปรับปรุง พัฒนาอาคารเรียน อาคารประกอบของโรงเรียนเพื่อเป็นศูนย์หรือ
แหล่งเรียนรู้ของชุมชน

4) จัดให้มีสนามกีฬาและสถานที่พักผ่อนสำหรับบริการนักเรียนและประชาชน
ในชุมชนอย่างเพียงพอ

2.2.4.4 ด้านการมีส่วนร่วม

ร่วมกันส่งเสริมพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรมและ
จริยธรรม ที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กและเยาวชน

1) จัดการแข่งขันกีฬานักเรียนและเยาวชน
2) จัดและส่งเสริมการพัฒนาอบรม พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและ
เยาวชน

3) จัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

4) ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่

2.2.5 บทบาทของผู้บริหารและครู

2.2.5.1 ผู้บริหารและครู

1) เห็นความสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบที่ตอบสนองปัญหาและ
ความต้องการของท้องถิ่น

2) ร่วมกันวิเคราะห์หาจุดที่จะพัฒนาโรงเรียน

3) แสวงหาวิธีการใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน

4) ลงมือดำเนินงานร่วมกันอย่างพร้อมเพรียง

ผู้บริหาร ผ่านการคัดกรองและควรมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1) เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง

2) เป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

3) เป็นผู้ประสาน มีมนุษยสัมพันธ์ดี

ครูผู้สอน ควรมีลักษณะสำคัญและมีปริมาณตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2) เป็นครูดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

3) มีจำนวนตามเกณฑ์ ก.ค.ศ. กำหนด

3.1) ต้องมีครูวิชาเอก 5 วิชาเอกหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์

บุคลากรอื่น เป็นบุคคลที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้การบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาและนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ ควรมีคุณลักษณะสำคัญ คือ จิตอาสา ได้แก่

- 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้าน
- 2) วิทยากรภายนอก
- 3) อาสาสมัครเพื่อการศึกษา (อศศ.)
- 4) เจ้าหน้าที่ธุรการ
- 5) ลูกจ้างประจำ / ลูกจ้างชั่วคราว แนวทางการ

2.2.6 แนวทางบริหารจัดการโครงการโรงเรียนตีประจำตำบล

เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนตีประจำตำบล ประสบความสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญยิ่ง ในการนำนโยบายตามโครงการโรงเรียนตีประจำตำบลไปปฏิบัติให้เกิดรูปธรรมและผลักดันให้โรงเรียนตีประจำตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ร่วมกันจัดการศึกษา ซึ่งในระยะเริ่มต้นโครงการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียนตีประจำตำบล ในระดับเขตพื้นที่และระดับตำบลเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย อำนวยการ ติดตามความก้าวหน้าของ คณะทำงานและประกาศแต่งตั้งทำงานที่มาจาก 3 หน่วยงาน ในแต่ละตำบล คณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนตีประจำตำบลในระดับ ตำบล เป็นคณะทำงานดำเนินการตามขั้นตอนรูปแบบ การจัดการศึกษาโรงเรียนตีประจำตำบล ซึ่งคณะกรรมการมีองค์ประกอบหน้าที่และขั้นตอนการ ดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่และองค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียนตีประจำตำบลและ คณะทำงานเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนตีประจำตำบลขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้คัดเลือกโรงเรียนตีประจำตำบลได้แล้วให้ประกาศแต่งตั้ง คณะกรรมการพัฒนาโรงเรียนตีประจำตำบลและคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อดำเนินงาน ตามกรอบ ดังต่อไปนี้

1. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียนตีประจำตำบล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประธานรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่มในสำนักงานเป็นกรรมการผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริม การจัดการศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการมีหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบายอำนวยการติดตาม ความก้าวหน้าของคณะทำงานและประกาศแต่งตั้งคณะทำงานในแต่ละตำบล

2. ระดับตำบล มีคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนตีประจำตำบล ประกอบด้วย

- 2.1 รอง ผอ.สพท. ที่ผอ.สพท. มอบหมาย ประธาน
- 2.2 นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองประธาน
- 2.3 ประธานสภาตำบล กรรมการ
- 2.4 ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ
- 2.5 หัวหน้าส่วนการศึกษา กรรมการ
- 2.6 หัวหน้าส่วนการคลัง กรรมการ
- 2.7 ผู้แทนครูในโรงเรียน กรรมการ
- 2.8 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาหรือปราชญ์ชาวบ้าน กรรมการ
- 2.9 ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา กรรมการ
- 2.10 ศึกษานิเทศก์ กรรมการ
- 2.11 ผู้อำนวยการโรงเรียน กรรมการและเลขานุการ
- 2.12 นักวิชาการศึกษา (สพท.) กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- 2.13 นักวิชาการศึกษา (อปท.) กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- 2.14 ครูวิชาการโรงเรียน กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการมีหน้าที่ดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายวางแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ประสานแผนการดำเนินงานตรวจเยี่ยม ติดตาม นิเทศงาน สร้างขวัญและกำลังใจ แก้ไขปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษาและเสนอแนะการปฏิบัติงานฝ่ายต่างๆ เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามความจำเป็น

3. คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ องค์ประกอบ คณะกรรมการ ให้ประกอบด้วย กรรมการจาก 3 หน่วยงาน จำนวนกรรมการในแต่ละคณะและบทบาทหน้าที่ที่กำหนดได้ตาม ความเหมาะสม เช่น

- 3.1 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3.2 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 3.3 คณะกรรมการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์
- 3.4 คณะกรรมการส่งเสริมพัฒนางานอาชีพและการหารายได้ระหว่างเรียน
- 3.5 คณะกรรมการส่งเสริมศักยภาพของชุมชนด้านการมีส่วนร่วม
- 3.6 คณะกรรมการติดตาม ประเมินผล และรายงานผล

2.2.7 แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนดี ประจำตำบล

เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบล มีทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วม ยอมรับในบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยร่วมดำเนินงานในทุกขั้นตอนและประกาศภารกิจตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ให้ประชาชนตำบล รับผิดชอบร่วมกันเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนดีประจำตำบล จึงกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นสำหรับวางแผนพัฒนา

1. วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคของการจัดการศึกษาโรงเรียนและจัดเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน

2. กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ได้แก่

2.1 นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ

2.2 ผอ. สพท. และ รองผอ. สพท. ผู้อำนวยการกลุ่มใน สพท.

และศึกษานิเทศก์

2.3 นายกและรองนายกปลัด หัวหน้าส่วน ประธานสภา และสมาชิก

องค์กร

2.4 กำนัน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน หัวหน้าสถานีอนามัย ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้นำกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน/ประชาชน

3. วิธีดำเนินการ

3.1 การประชุมประจำตำบล ครั้งที่ 1 เพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรคและความต้องการของประชาชน

3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการบุคลากรทั้ง 3 หน่วยงานเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT ANALYSIS)

4. ระยะเวลาดำเนินการ กำหนดวันประชุมประชาคมตำบลและประชุมเชิงปฏิบัติการบุคลากรทั้ง 3 หน่วยงาน

5. ผลที่ได้รับ

5.1 ข้อสรุปสภาพปัญหาปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคของการจัดการศึกษาโรงเรียนในเขตตำบล และจัดเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน

5.2 ทราบปัญหาอุปสรรคด้านคุณภาพนักเรียนและความต้องการของโรงเรียน

5.3 ได้กรอบแนวคิดทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคร่วมกันของ 3 หน่วยงาน และทุกภาคส่วนในตำบล ระดมความร่วมมือทุกด้าน ช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการการศึกษาของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)

1. วัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ที่เป็นพันธะสัญญาระหว่าง 3 หน่วยงาน ต้องนำไปปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จตามตัวชี้วัด

2. กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง คณะทำงานที่มาจาก 3 ฝ่าย ได้แก่

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผอ.สพท.

รอง ผอ.สพท. ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษา

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ประธานสภาตำบล ปลัด อปท. หัวหน้าส่วนการศึกษาและนักวิชาการศึกษา

2.3 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน

3. วิธีดำเนินการ ประชุมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ภารกิจหน่วยงาน 3 หน่วยงาน ตามระเบียบและกฎหมายของแต่ละหน่วยงาน หาความสัมพันธ์และความสอดคล้องของภารกิจ จัดกลุ่มภารกิจงานที่มีเป้าหมายเดียวกัน อภิปราย เสนอแนะ จนได้กลุ่มภารกิจของแต่ละหน่วยงานชัดเจน จัดทำร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จทุกภารกิจ

4. ผลที่ได้รับ

4.1 ได้ร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ของ 3 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียน

4.2 ได้ตัวชี้วัดความสำเร็จตามภารกิจ

ขั้นตอนที่ 3 การประชุมประชาคมตำบลเพื่อยอมรับและลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ให้ประชาคมตำบลได้รับทราบ

1.2 เพื่อทำความเข้าใจและยอมรับ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน 3 หน่วยงาน ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)

1.3 เพื่อร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีลงนามของหน่วยงาน 3 หน่วยงาน ในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)

2. กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง กลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมประชาคมตำบลครั้งที่ 2 ได้แก่

2.1 นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ

2.2 ผอ.สพท. และรอง ผอ.สพท. ผู้อำนวยการกลุ่มใน สพท.

และศึกษานิเทศก์

2.3 นายกและรองนายก ปลัด หัวหน้าส่ว ประธานสภาและสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4 กำนัน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน หัวหน้าสถานีอนามัย ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้นำกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน/ประชาชนผู้ปกครองนักเรียน

3. วิธีดำเนินการ การประชุมประชาคมตำบลครั้งที่ 2 เพื่อรายงานความก้าวหน้ายอมรับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) และร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีลงนาม

4. ผลที่ได้รับ

4.1 ประชาคมตำบล ได้รับความก้าวหน้าผลการดำเนินงานตาม
ขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2

4.2 ประชาคมตำบล มีความเข้าใจและยอมรับบทบาทหน้าที่
ของหน่วยงาน 3 หน่วยงาน ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)

4.3 ประชาคมตำบล ร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีลงนามในบันทึก
ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)

ขั้นตอนที่ 4 การนำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ไปปฏิบัติ

1. วัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกหน่วยงานได้ปฏิบัติตามภารกิจตามบันทึกข้อตกลง
ความร่วมมือ (MOU) ที่ตนรับผิดชอบอย่างเป็นรูปธรรมเป็นระบบต่อเนื่อง ตรวจสอบได้
มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

2. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ได้รับมอบหมาย
ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษา

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย นายองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าส่วนการคลังและ
นักวิชาการศึกษา

2.3 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ
โรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียนและผู้แทนครูในโรงเรียน

2.4 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาหรือปราชญ์ชาวบ้าน และผู้แทน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. วิธีดำเนินการ

3.1 ระดับหน่วยงาน นำภารกิจไปประชุมวางแผนกำหนดแผนงาน/
โครงการ/กิจกรรม/งบประมาณสนับสนุน แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบรายตัวชี้วัด ดำเนินงาน
ตามระบบพัฒนาและปรับปรุงงาน PDCA

3.2 ระดับตำบล มีคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบล
เพื่อประสานแผน บริหารจัดการโครงการ แก้ไขปัญหาอุปสรรค และแต่งตั้งคณะกรรมการ
ฝ่ายต่าง ๆ ตามความจำเป็น โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำเป็นประกาศแต่งตั้ง
คณะกรรมการพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบล

ขั้นตอนที่ 5 การติดตาม ประเมินผลและรายงาน

1. วัตถุประสงค์ เพื่อติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามภารกิจ ตัวชี้วัด
ของหน่วยงาน สะท้อนผลให้หน่วยงานนำไปปรับปรุง แก้ไขกระบวนการปฏิบัติงาน

2. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่
 - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ประธานและครูวิชาการโรงเรียน เลขาฯ การ
 - 2.2 คีษานินเทศก์และนักวิชาการศึกษา
 - 2.3 หัวหน้าส่วนการศึกษาและนักวิชาการศึกษา
3. วิธีดำเนินการ
 - 3.1 สร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลรายตัวชี้วัด ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ
 - 3.2 คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผล ติดตามผลการดำเนินงานภาคเรียนละ 2 ครั้ง สรุปผลการประเมินเพื่อประกอบการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานและรายงานผลต่อคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบล ปีละ 1 ครั้ง
4. ระยะเวลาดำเนินการ
 - 4.1 ติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาภาคเรียนละ 2 ครั้ง
 - 4.2 ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ปีละ 1 ครั้ง
5. ผลที่ได้รับ
 - 5.1 นำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขกระบวนการปฏิบัติงาน ตามตัวชี้วัด
 - 5.2 ทราบผลการดำเนินการโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลในรอบปี

2.2.8 แนวทางการจัดทาคู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนดีประจำตำบล

เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนดีประจำตำบลสู่ผลสำเร็จได้ โรงเรียนควรจัดทำคู่มือหรือแผนการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และใช้ข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงาน คู่มือหรือแผนการดำเนินงานโรงเรียนประจำตำบลควรมีส่วนประกอบ ดังนี้

ส่วนที่ 1

1. แนวคิด
2. หลักการ
3. วัตถุประสงค์
4. เป้าหมาย
5. ยุทธศาสตร์

ส่วนที่ 2

6. วิธีการดำเนินงาน
 - 6.1 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
 - 6.2 แนวทางการพัฒนา
 - 6.2.1 การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 1) แผนงาน
 - 2) แผนงบประมาณ

6.2.2 การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

- 2) แผนงาน
- 2) แผนงบประมาณ

6.2.3 การพัฒนา ปรับปรุงภูมิทัศน์

- 1) แผนงาน
- 2) แผนงบประมาณ

6.2.4 การส่งเสริม พัฒนางานอาชีพและการหารายได้ระหว่างเรียน

- 1) แผนงาน
- 2) แผนงบประมาณ

6.2.5 การส่งเสริมศักยภาพของชุมชนด้านการมีส่วนร่วม

- 1) แผนงาน
- 2) แผนงบประมาณ

ส่วนที่ 3

7. การติดตาม ประเมินผลและรายงานผล

7.1 วิธีการ ดังตัวอย่าง

วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ข้อมูล

7.2 เครื่องมือ

7.3 การรายงาน

2.2.9 การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนดีประจำตำบล

การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล เป็นการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาปัจจัย กระบวนการและ ผลผลิตของโครงการ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และประสิทธิผล ควรเป็นการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลที่เป็นกัลยาณมิตร เป็นการให้คำปรึกษา แนะนำ เป็นพี่เลี้ยงแก่ผู้บริหาร โรงเรียนและครู ในการดำเนินการให้โรงเรียนดีประจำตำบล ประสบความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 51-54)

1. หลักการแนวคิดในการนิเทศติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเป็นการติดตาม ประเมินผลเพื่อการพัฒนา โดยคำนึงถึงพื้นฐานของแต่ละโรงเรียนเป็นสำคัญและมีแนวคิดหลักที่สำคัญ ดังนี้

1.1 ประเมินเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (คณะกรรมการจะเก็บข้อมูลระหว่างการ พัฒนาหรือระหว่างการนิเทศเพื่อประกอบการพิจารณา

1.2 การประเมินพิจารณาคุณภาพของเป้าหมายของโครงการเป็นสำคัญ ประกอบด้วยคุณภาพนักเรียน คุณภาพครูและการจัดการเรียนการสอน คุณภาพผู้บริหารและการบริหารจัดการสนับสนุน คุณภาพสื่อและแหล่งเรียนรู้

1.3 การพิจารณาคุณภาพกลุ่มเป้าหมายเป็นการพิจารณาผลเชิงประจักษ์ ประกอบกับข้อมูลระหว่างการพัฒนา

1.4 ผลเชิงประจักษ์ในที่นี้หมายถึงข้อมูลที่ปรากฏในขณะประเมินและข้อมูลประกอบการพิจารณา ได้แก่

1.4.1 ข้อมูลพื้นฐานด้านความพร้อมของโรงเรียนก่อนเข้าร่วมโครงการ

1.4.2 ข้อมูลที่เป็นสภาพปกติของโรงเรียนซึ่งส่วนหนึ่งมาจาก

คณะกรรมการที่เป็นผู้นิเทศและได้เก็บรวบรวมระหว่างกรณีศึกษา

1.4.3 ข้อมูลที่เป็นผลงานของโรงเรียน ได้แก่

1) จำนวนนักเรียน จำนวนครู

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระหลักทุกระดับชั้น เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมาเพื่อให้เห็นแนวโน้มและเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับประเทศ

3) สถิติการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือระดับอุดมศึกษา

4) ผลงานดีเด่นของนักเรียน ครู และผู้บริหาร

5) อัตราการขาดเรียนและการออกกลางคัน ฯลฯ

1.5 คุณภาพนักเรียนที่ปรากฏเป็นการสะท้อนกระบวนการจัดการเรียน การสอน การบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนและการมีส่วนร่วมของชุมชน

1.6 การสรุปผลการประเมินดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ

1.7 คณะกรรมการเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับโครงการเป็นอย่างดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องก่อนการประเมิน

1.8 การสรุปผลในรูปของคณะกรรมการจะช่วยให้การประเมินมีความเที่ยงตรง และแสดงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

1.9 การให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการประเมิน จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่องบนเส้นทางก้าวสู่ต้นแบบโรงเรียนดีประจำตำบล

หลังการประเมินคณะกรรมการจะมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ทั้งนี้เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อการเป็นต้นแบบโรงเรียนดีประจำตำบล

1. การติดตามและประเมินผล

เพื่อให้ดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ปรากฏผลงานทั้งปัจจัยกระบวนการปฏิบัติงาน ผลผลิตและผลลัพธ์ ตามตัวชี้วัดและปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่ให้มีคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นระยะ ดังนี้

1.1 ก่อนดำเนินโครงการ

คณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการของเขตพื้นที่การศึกษา ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

1.2 ระหว่างดำเนินโครงการ

คณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการของเขตพื้นที่การศึกษา ติดตามการดำเนินงาน ให้ปรึกษา แนะนำ สนับสนุนการดำเนินงานในระหว่างการทำโครงการ

1.3 หลังการดำเนินโครงการ

คณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการของเขตพื้นที่การศึกษา สรุปผลการดำเนินงานและประเมินผลสำเร็จของการดำเนินการสำหรับการติดตาม ประเมินผล และเครื่องมือเก็บข้อมูล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะได้จัดทำคู่มือติดตามและประเมิน เพื่อดำเนินการในระยะต่อไป

2. การรายงานผลการดำเนินงาน

เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ปรากฏผลเชิงประจักษ์ทั้งด้านคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด จึงควรกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานระดับต่าง ๆ ดังนี้

2.1 โรงเรียนดีประจำตำบล จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานทุกกิจกรรมส่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวม ส่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลการดำเนินงานในภาพรวมรายงานต่อกระทรวงศึกษาธิการและประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชน

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการ

2.3.1 ความหมายของการประเมิน

ศิริชัย กาญจนวาส (2537, น.18) กล่าวว่า ความหมายของการประเมิน ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเริ่มต้นจากความเข้าใจที่ว่า การประเมินเป็นสิ่งเดียวกับการวัดผล การเรียนรู้ของผู้เรียน (Measurement-Oriented) การประเมินเป็นการตรวจสอบการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Objectives-Oriented) การประเมินเป็นการช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Decision-Oriented) ททการประเมินเป็นการสนองสารสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายด้วยการบรรยายอย่างลุ่มลึก (Description-Oriented)

และการประเมินเป็นการประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Judgment-Oriented) การสืบทอดและพัฒนากันมาอย่างต่อเนื่องทำให้ความหมายของการประเมินมีความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น การประเมินในอนาคตน่าจะขยับสถานภาพให้มีความหมายและบทบาทต่อสังคมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเป็นสารสนเทศเชิงคุณค่าที่สนับสนุนการเจรจาต่อรองเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุถึงเอกภาพของความคิด แนวทาง และข้อสรุปทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกันของสังคม

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2540, น. 1) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานทั้งในช่วงขณะที่กำลังทำและในเวลาที่ทำเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อหาข้อสรุปว่างานที่ทำนั้นได้รับความสำเร็จ ตามความคาดหวังหรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคใดเกิดขึ้นอันเป็นผลทำให้งานไม่สำเร็จตามความคาดหวัง หรือใกล้ความคาดหวังมากที่สุด

ราชบัณฑิตยสถาน (2542, น. 664) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประเมิน หมายถึง การประมาณค่าหรือราคาเท่าที่ควรจะเป็น เช่น การประเมินราคา และได้ให้ความหมายของคำว่า ประเมินผล หมายถึง การพิจารณาและวัดคุณค่าของกิจการใดๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น ประเมินผลการสัมมนา ประเมินผลการปฏิบัติงานในรอบปีของบริษัท วัดคุณค่าหรือผลความก้าวหน้าทางการศึกษา เช่น การสอบไล่เป็นวิธีประเมินผลการศึกษาวิธีหนึ่ง

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2544, น. 6-7) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่าเป็นคำที่ใช้อธิบายและตัดสินคุณสมบัติบางอย่างของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลรวมทั้งกระบวนการและโครงการต่าง ๆ

สุวมล ตีรกานันท์ (2545, น. 2) ได้ให้ความหมายการประเมิน ว่าเป็นการกำหนดคุณค่าหรือข้อดีขอ กระบวนการบางสิ่งบางอย่างอย่างเป็นระบบ จากการให้ความหมายของการประเมินของการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่จะตัดสินคุณค่าของกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้มาจากการวัดโดยอาศัยวิธีการที่มีระบบแผนในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ แล้วนำผลนั้นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อทำการประเมินหรือตัดสินว่ากิจกรรมนั้นมีผลเป็นอย่างไรดีหรือไม่ดี เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม

2.3.2 ความหมายของโครงการ

ราชบัณฑิตยสถาน (2542, น. 270) ให้ความหมายของคำว่าโครงการ หมายถึง แผนหรือเค้าโครงตามที่กำหนดไว้

ประสิทธิ์ ตงยิ่งศิริ (2544, น. 17) ได้ให้ความหมายของโครงการไว้ว่า โครงการ คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าและบริการ หรือเพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทนกิจกรรม หรืองานดังกล่าวจะต้องเป็นหน่วยอิสระหน่วยหนึ่งที่สามารถทำการวิเคราะห์วางแผนและบริหารงานได้ พร้อมทั้งมีลักษณะแจ้งชัดถึงจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดเพื่อวัตถุประสงค์ที่หวังไว้สำเร็จเสร็จสิ้นลง โครงการจึงเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการจัดทรัพยากรและการดำเนินงานอย่างมีระบบและระเบียบ ซึ่งแสดงผลให้เห็นถึงแหล่งที่ตั้งของโครงการ

ช่วงระยะเวลาของโครงการการผลิต การลงทุน ผลตอบแทน การจัดรูปองค์การและการจัดการโครงการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศิริ (2544, น. 78) ได้ให้ความหมายโครงการ คือ งานหรือส่วนหนึ่งของงานที่ต้องกระทำให้สำเร็จตามเป้าหมายภายในระยะเวลาและวงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้ โดยให้สอดคล้องกับข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

2.3.3 ความหมายของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นวิธีการ หรือตัวกลางที่ช่วยยึดให้โครงการได้ผล และเป็นเครื่องมือให้ได้มาซึ่งการจัดสรรงบประมาณ การวางแผนและการดำเนินโครงการ การประเมินโครงการจะเป็นการเสนอผลการพิจารณาโครงการเกี่ยวกับผลหรือประโยชน์ ตลอดจนจนประสิทธิภาพของโครงการต่อสาธารณชนหรือต่อผู้ให้ความสนับสนุนโครงการนั้น (รุตแมน, เลียนวาร์ด, 2529, น.1) ซึ่งได้มีนักประเมินให้ความหมายของการประเมินโครงการไว้ ดังนี้ ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2529, น. 1) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการไว้ว่าเป็นการประเมินค่าของกิจกรรมใด ๆ อย่างมีระบบเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต

รุตแมน เลียนวาร์ด (2529, น. 2) ให้ความหมายการประเมินโครงการไว้ว่า เป็นการประเมินโครงการ คือ การใช้วิธีการของการวิจัยที่จะวัดประสิทธิภาพของโครงการหรือแผนปฏิบัติการ

Grabe (1983, p. 19) ให้คำจำกัดของการประเมินผลว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการวิเคราะห์และควบคุมการตัดสินใจที่มีความสัมพันธ์กันในเรื่อง ประสิทธิภาพ ความสำคัญและผลกระทบของกิจกรรมและระดับของประสิทธิภาพของวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น สำหรับการออกแบบวางแผนภายในกรอบแนวความคิดอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้มีความเข้าใจมากขึ้นในระยะยาว

นิตา ชูโต (2536, น. 8) ให้ความหมายของการประเมินโครงการ หมายถึง การประเมินโครงการ หมายถึง การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือการใช้เทคนิคการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริง และเชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการ เพื่อให้การตัดสินใจว่าโครงการดังกล่าวดีหรือไม่ดีอย่างไร หรือเป็นการค้นหาว่าผลของกิจกรรมที่วางไว้ในโครงการ ประสบผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์หรือความหมายของโครงการหรือไม่

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2536, น. 1) กล่าวว่า การประเมินโครงการตรงกับภาษาอังกฤษว่า Project Evaluation คำว่า Project แปลว่า โครงการ ส่วน Evaluation แปลว่าการประเมินค่าหรือการประเมินผล ส่วนโครงการนั้น หมายถึง กิจกรรมที่จัดทำขึ้นด้วยจุดประสงค์บางประการ ทั้งนี้ผู้จัดทำโครงการมุ่งหวังว่าเมื่อจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์หรือขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้แล้วจะบรรลุวัตถุประสงค์บางประการ หรือหลายประการที่ตั้งไว้ กิจกรรมอย่างเดียวกัน หากมีหลักเกณฑ์หรือขั้นตอน หรือกระบวนการที่ดำเนินการแตกต่างกัน ก็จะได้ผลลัพธ์ไม่เหมือนกัน

สุวิมล ติรกันันท์ (2545, น. 2) อธิบายว่า การประเมินโครงการ หมายถึง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถใช้ในการพิจารณาการดำเนินงานเป็นไปได้อย่างทันท่วงที ในทางตรงกันข้ามผลการประเมินจะไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควรหากผลนั้นไม่สามารถใช้ในเวลาที่เหมาะสม

Shafritz and Borick (2008, p. 70-71) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการ คือ เป็นระบบการตรวจสอบขอกิจกรรมที่ดำเนินการโดยรัฐบาลที่ทำการตัดสินใจเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้น ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งจะแตกต่างจากการประเมินผลองค์การโดยการประเมินผลองค์การจะเกี่ยวข้องกับขอบเขตกระบวนการบริหารภายในองค์การ ขณะที่การประเมินผลโครงการจะใช้การจัดการและข้อมูลขององค์การเป็นสิ่งจำเป็นในวัตถุประสงค์และผลกระทบทั้งหมดและข้อมูลในการประเมินผลก็จะสร้างเป็นระเบียบวาระการประชุมสำหรับการตัดสินใจต่อไปการประเมินค่า

จากความหมายข้างต้นทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์พิจารณาข้อมูลตลอดจนการเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อใช้ในการตัดสินใจในการกำหนดคุณค่าการดำเนินงานของโครงการเพื่อทราบจุดเด่น จุดด้อยของโครงการว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของแผนงานหรือโครงการ เป็นไปตามหลักการและขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง มีผลกระทบที่เกิดจากโครงการอย่างไรบ้างเกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด เพื่อที่ใช้ในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการต่อหรือยุติโครงการนั้น

2.3.4 ประเภทของการประเมินโครงการ

Stufflebeam and Webster (2007, น. 5) อธิบายว่าโดยปกติมนุษย์จะประเมินการกระทำและประสบการณ์ในอดีตเพื่อรักษาไว้ซึ่งการกระทำที่ดีหรือเพื่อให้ได้รับความพอใจมากยิ่งขึ้น โดยการปรับปรุงการกระทำในอนาคตให้ดีขึ้น การประเมินในที่นี้หมายถึง การพิจารณาและการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่า ความสำคัญ ปริมาณ ระดับ หรือสภาพของบางสิ่งบางอย่างได้จำแนกประเภทของการประเมินเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินที่เทียมกัน (Postcode Evaluation) ได้แก่ การประเมินผลให้คุณค่าทางบวกหรือลบต่อวัตถุประสงค์หรือเรื่องที่ศึกษา โดยไม่คล้อยจองกับคุณค่าที่แท้จริงของเรื่องนั้นแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย ๆ ได้แก่ แบบที่ถูกการเมืองควบคุม (ประเมินเพื่อรับเพิ่มหรือรักษาอิทธิพลอำนาจหรือเงินตรา) และแบบที่เกี่ยวข้องกับการเมือง (ประเมินเพื่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดีต่อเรื่องนั้น)

2. การประเมินกึ่งจริง (Quasi Evaluation) ได้แก่ การประเมินที่อาศัยคำถามที่เฉพาะเจาะจง วิธีการประเมินมีระบบพอสมควร แต่อาจไม่ได้วัดคุณค่า แบ่งได้ 5 ประเภทย่อย ๆ ได้แก่ แบบที่เป็นปรนัย แบบอิงหลักการคุณค่า (การลงทุนกับผลที่ได้รับ) แบบวิจัยเชิงทดลอง แบบที่มีโปรแกรมการตรวจสอบ และแบบที่มีระบบข้อมูลจัดการ

3. การประเมินที่แท้จริง (True Evaluation) ได้แก่ การประเมินที่มุ่งศึกษาคุณค่าเรื่องนั้น ๆ หรือสิ่งนั้น ๆ แบ่งเป็น 6 ประเภทย่อย ๆ ได้แก่ การให้เครดิตหรือประกาศนียบัตร การศึกษา เพื่อนโยบาย การศึกษาเพื่อการตัดสินใจ การศึกษาในด้านผู้บริโภค (เพื่อการบริการ) การศึกษาโยใช้ลูกค้าเป็นศูนย์กลาง (คุณค่าของกิจกรรม) และการศึกษาโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ

ระวีวรรณ สุขอุดม (2551, 77) ได้แบ่งประเภทของการประเมินโครงการ ได้แก่แบ่งการประเมินโครงการโดยยึดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) และการประเมินเพื่อตัดสินผล (Summative Evaluation) และถ้าแบ่งตามลำดับเวลาการประเมินออกเป็น 3 ประเภท คือ การประเมินผลโครงการก่อนการดำเนินงานการประเมินผลขณะการดำเนินงานและการประเมินโครงการภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544, น. 93-94) ได้แบ่งการประเมินโครงการไว้หลายประเภท ดังนี้

1. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนา เรียกว่า การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินขณะโครงการหรือกิจกรรมนั้นกำลังดำเนินการอยู่ สามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงดำเนินงานให้ดีขึ้นอย่างทันที่ และการประเมินเพื่อตัดสินผล (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อบ่งชี้ระดับผลสัมฤทธิ์ผลของงานหรือโครงการ เป็นการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการแล้วแบ่งตามหลักยึดการประเมิน แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การประเมินที่ยึดเป้าหมายของโครงการหรืองานที่เป็นเกณฑ์ เรียกว่า Gola Based Evaluation การประเมินตามแนวทางที่ผู้ประเมินไม่จำเป็นต้องทราบเป้าหมายของโครงการ เป็นการประเมินผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นโดยตรงและผลโดยอ้อมของโครงการ ตลอดจนการประเมินผลกระทบในทางบวกและทางลบของโครงการแบ่งตามเวลาที่ประเมิน แบ่งเป็น 3 ระยะ การประเมินก่อนนำโครงการไปปฏิบัติ (Intrinsic Evaluation) โดยเฉพาะการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนงานโครงการก่อนเสมอ เพื่อขออนุมัติให้ดำเนินกระบวนการหรือโครงการ (Project Appraisal or Analysis) เพื่อพิจารณาความก้าวหน้าของโครงการ ผลการประเมินระยะนี้เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงดำเนินงาน และระยะสุดท้าย คือ การประเมินเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ เป็นการประเมินผล ลัพท์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด เมื่อสิ้นสุดโครงการ และหลังสิ้นสุดโครงการระยะหนึ่ง กระบวนการประเมินหลังโครงการสิ้นสุดไประยะหนึ่ง เรียกว่า กระบวนการติดตามผล (Follow up Study)

สมคิด พรหมจ้อย (2550, น. 38-41) ซึ่งให้เห็นถึงประเภทของการประเมินมีอยู่ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ
1.1 การประเมินเพื่อการปรับปรุง บางครั้งเรียกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

1.2 การประเมินเพื่อสรุปผล เรียกว่า การประเมินรวมสรุป (Summative Evaluation)

2. แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal-Based evaluation) เป็นการประเมินที่ว่าทำได้บรรลุของโครงการหรือไม่ โดยทราบก่อนประเมินว่าโครงการนี้มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง

2.2 การประเมินที่อิสระไม่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการ (Goal-Free evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมดโดยไม่ทราบวัตถุประสงค์ของโครงการนี้ มีอะไรบ้าง

3. แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ประเมินก่อนเริ่มโครงการ (Pre-evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินใจเลือกโครงการตรวจสอบความเหมาะสม ความสมเหตุสมผลของการวางแผนการดำเนินโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการในการนำโครงการไปปฏิบัติ คุณภาพของโครงการ รวมทั้งตรวจสอบโอกาสที่โครงการนั้นจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย การประเมิน ก่อนเริ่มโครงการมีความเชื่อบนพื้นฐานที่ว่า ถ้าตัวโครงการนั้นได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสม สมเหตุสมผลมีความจำเป็น คุณภาพดี ความเป็นไปได้โอกาสที่โครงการจะประสบความสำเร็จก็ย่อมสูง

3.2 การประเมินในระหว่างการดำเนินการ (Implementation Evaluation or Process Evaluation) เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดทำได้หรือทำไม่ได้ เพราะเหตุใด จุดเด่น จุดด้อย มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง การประเมินกระบวนการดำเนินการโครงการนั้น พยายามตอบคำถามว่าทำไมจึงเกิดปัญหา อุปสรรคหรือไม่เกิดปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการถ้าเกิดปัญหาจะได้ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินโครงการโดยตรง

3.3 การประเมินหลังการดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อตอบคำถามว่าโครงการประสบผลสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลจากโครงการจะบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ผลการดำเนินงานคุ้มค่าหรือไม่ การประเมินในลักษณะนี้จะเป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นโดยเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยแบ่งการประเมินงานออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

3.3.1 ประเมินทันทีที่สิ้นสุดโครงการ

3.3.2 การติดตามผลต่อมาโดยเฉพาะการประเมินผลกระทบของโครงการที่ต้องอาศัยการทิ้งช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่น 1-2 ปี เป็นต้นไปในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ประเมินไว้ ตั้งแต่การดำเนินงานโครงการจนถึงสิ้นสุดโครงการ อาจจะเรียกการประเมินลักษณะนี้ว่า การประเมินผลสรุป

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2545, น. 86-87) ได้กล่าวถึงประเภทการประเมินผลโครงการว่า สามารถจำแนกได้ 3 แบบ คือ

1. การประเมินก่อนดำเนินงาน (Pre-Evaluation) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ๆ คือ

1.1 การศึกษาความเป็นไปได้ก่อนทำโครงการ (Feasibility Study) ได้แก่ การประเมินปัจจัยแวดล้อม กำลังคน การเงิน การจัดการ และเทคโนโลยีที่จะมีใช้ทำงาน ตามโครงการ

1.2 การประเมินร่างโครงการ (Project Appraise) มีจุดมุ่งหมายเพื่อ การศึกษาและวิเคราะห์เค้าโครงของโครงการว่าเชื่อถือได้ และปฏิบัติได้จริงเพียงใด โดยศึกษา ความสอดคล้องและความเหมาะสมระหว่างหลักการ เหตุผล จุดประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินงาน งบประมาณช่วงระยะเวลาที่ปฏิบัติ และผลที่คาดว่าจะได้หรือผลกระทบที่จะ เกิดขึ้นว่ารับได้เพียงใด หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการประเมินความสอดคล้อง และความ เหมาะสมระหว่างผลผลิต (Out Put) กระบวนการ (Process) และตัวป้อน (Input) นั้นเอง

2. การประเมินผลขณะดำเนินงาน (On-going Evaluation) ลักษณะของการ ประเมินผลในขั้นตอนนี้มีความสำคัญมาก บางคนเรียกว่าการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) หรือการประเมินเพื่อปรับปรุง (Formative) ปกติจะครอบคลุมกิจกรรม

2 ประเภท ได้แก่ การติดตามหรือการกำกับติดตาม (Monitoring) และการประเมินสรุปในแต่ละ ช่วงของงาน ซึ่งบางครั้งเรียกว่าการประเมินครึ่งโครงการ

3. การประเมินหลังการดำเนินงาน (Post Evaluation) เป็นการประเมินผลสรุป หลังการดำเนินงาน หรือโครงการสิ้นสุดลงแล้ว (Summative Evaluation) เพื่อดูว่าโครงการ บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมาย และเกิดผลตามที่คาดหวังไว้เพียงใด มีผลพลอยได้หรือผลกระทบ อะไรเกิดขึ้นบ้าง บางโครงการอาจจำเป็นต้องมีการติดตามผลที่เกิดขึ้นในระยะยาว (Follow-up Study)

ดังนั้นการศึกษาเอกสารดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการศึกษา พอจะสรุปได้ว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่ผู้ประเมินซึ่งสมควรที่จะเป็น ผู้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการเป็นผู้ทำการประเมินโครงการนั้น ๆ ว่าเป็นไปตามที่ได้วางแผน ไว้หรือไม่เช่นใด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้หรือไม่ เพื่อที่จะได้นำผลการประเมิน นั้นมาตัดสินใจว่าควรจะยุติโครงการ หรือหากจะดำเนินโครงการต่อไป ก็ควรนำเอาผลที่ได้จาก การประเมินมาเป็นแนวทางในการแก้ไข หรือปรับปรุงโครงการเพื่อให้ผลการดำเนินงานมีความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Summative Evaluation) โดยมีเกณฑ์ในการแบ่งหลายเกณฑ์ด้วยกัน เช่น 1) แบ่งตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) และ การประเมินเพื่อตัดสินผล (Summative Evaluation) 2) แบ่งตามลำดับเวลาแบ่งการประเมิน ออกเป็น 3 ประเภท คือการประเมินผลโครงการก่อนการดำเนินงาน การประเมินผลขณะ

การดำเนินงาน และการประเมินต่อโครงการภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน (Post-Evaluation) และต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.3.5 ความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการ

แนวคิดในปัจจุบันยอมรับว่า การประเมินนำไปสู่การปรับปรุงงานหรือโครงการในทุกด้าน เป็นแนวคิดที่นำมาทดแทนความเข้าใจผิดที่ว่า การประเมินเป็นการจัดผิด การประเมินเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งของการวางแผน และการบริหารงานหรือโครงการ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการประเมินที่เป็นระบบ คือ มีการประเมินทั้งเหตุและผล กล่าวคือ ผลการประเมินทำให้ผู้บริหารได้ทราบจุดเด่น จุดด้อย เพื่อจะได้เสริมจุดเด่นและแก้ปัญหาจุดด้อยได้ทันที ในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการย่อมต้องการทราบว่า โครงการนั้นจะบรรลุเป้าหมายเพียงใด คุ้มค่ากับทุนหรือแรงงานที่ลงไปหรือไม่ คำตอบเหล่านั้นได้จากการประเมินผลที่ถูกต้อง และเชื่อถือได้เป็นการประเมินอย่างเป็นระบบและมีความเป็นปรนัย (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544, น. 92)

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลศรี (2544 : 93) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประเมินผลโครงการอีกท่านหนึ่งว่า วัตถุประสงค์ของการประเมินผลโครงการ คือ การหาแนวทางตัดสินใจ (Decision-making) และการประเมินผลโครงการไม่มีเป้าหมายเพื่อการค้นหาสะสมความรู้เพื่อการวิจัยต่อไป แต่จะมุ่งไปสู่การค้นหาสิ่งทีโครงการได้ดำเนินการไปแล้ว สิ่งใดที่ควรจะดำเนินต่อไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและศึกษาว่าระหว่างดำเนินโครงการนั้นมีปัญหาใดบ้างที่ควรปรับปรุงเพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการ

ระวีวรรณ สุขอุดม (2551, น. 80) ได้สรุปความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการว่า การประเมินทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อย อุปสรรคและปัญหาในการดำเนินโครงการ ผลการประเมินโครงการ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงโดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ของโครงการ นำไปสู่การดำเนินโครงการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

สมคิด พรหมจ้อย (2550, น. 30) ได้สรุปว่า การประเมินมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนและบริหารโครงการ ดังนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนงานและโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
2. ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน
3. ช่วยจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการเนินโครงการ
4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ และวินิจฉัยว่าจะดำเนินการโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานต่อ

5. ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งถึงอิทธิพลของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร คຸ້ມคຳ
 6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเอง
 จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อยและนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง
 และพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประชุม รอดประเสริฐ (2539, น. 40) ได้กล่าวถึง ความสำคัญและความมุ่งหมาย
 ของการประเมินโครงการไว้ดังนี้

1. การประเมินโครงการจะช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐาน
 ที่สำคัญของการดำเนินการมีความชัดเจนขึ้น
2. การประเมินโครงการทำให้การใช้ทรัพยากรของโครงการเป็นไปอย่างคุ้มค่า
 หรือเกิดประโยชน์เต็มที่
3. การประเมินโครงการช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์และดำเนินงานไป
 ด้วยดี
4. การประเมินโครงการช่วยแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบของโครงการ และทำ
 ให้โครงการมีข้อเสียน้อยลง
5. การประเมินโครงการ ช่วยสร้างขวัญกำลังใจและความพึงพอใจในการ
 ปฏิบัติงานของบุคลากรในโครงการ
6. การประเมินโครงการช่วยควบคุมคุณภาพของโครงการ
7. การประเมินโครงการช่วยตัดสินใจในการบริหารโครงการ เป็นข้อมูลอย่าง
 สำคัญในการวางแผนหรือการกำหนดนโยบายของผู้บริหาร

นิคม ชมพุหลง (2534, น. 42) กล่าวไว้ว่า การประเมินโครงการอย่างเป็นระบบย่อม
 มีส่วนช่วยให้ผู้บริหารโครงการตระหนักถึงคุณภาพของโครงการที่กำหนดขึ้นว่า สามารถ
 ตอบสนองความต้องการของสังคม หรือสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด และช่วย
 ให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการดำเนินการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงโครงการให้มีความ
 ถูกต้องเหมาะสม และส่งผลให้มีความถูกต้องเหมาะสม และส่งผลให้โครงการนั้นดำเนินงาน
 อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ทุกประการ

Anderson and Bell (1985, น. 111-112) ได้ให้ความคิดไว้ว่า โดยทั่ว ๆ ไปเราจะ
 มีความคิดในจุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการที่สำคัญเพียง 2 ประการ คือ

1. เพื่อการตัดสินใจโครงการว่าดีหรือไม่ดีซึ่งเป็นการประเมินผลสรุป
 2. เพื่อการตรวจสอบดูว่าโครงการมีส่วนบกพร่องในเรื่องอะไร และควร
 ปรับปรุงในส่วนใด ซึ่งเป็นการประเมินผลระยะสั้นมีจุดมุ่งหมายอื่น ๆ ที่จะต้องกล่าวคือ
- 2.1 เพื่อจัดหาข้อมูลหรือข้อมูลสนเทศต่าง ๆ ที่นำไปใช้ในการตัดสินใจ
 เกี่ยวกับการดำเนินโครงการ อันประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการกำหนดความต้องการ
 ของโครงการ การตรวจสอบทางความคิด และความถูกต้องทางวิชาการ ตลอดจนการ
 ประเมินผลความพอเพียงของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ

2.2 เพื่อการจัดหาข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการใน 2 ลักษณะ คือ จะดำเนินการต่อไปหรือไม่ หรือจะขยายโครงการออกไปอีกหรือไม่ ความหมายอย่างเดียวกันกับการประเมินผล สรุปเมื่อสิ้นสุดโครงการนั่นเอง

2.3 เพื่อการจัดหาข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงโครงการ มีความหมายอย่างเดียวกันกับการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงโครงการหรือการประเมินระยะสั้น

2.4 เพื่อการจัดหาข้อมูลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการขอความสนับสนุน

2.5 เพื่อการจัดหาข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการคัดค้านการดำเนินงานโครงการ

2.6 เพื่อการค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ที่จะช่วยให้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทางจิตวิทยาสังคมและด้านอื่น ๆ จากการที่มีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการ กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการ ทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อย อุปสรรคและปัญหาในการดำเนินโครงการ ผลจากการประเมิน เพื่อหาข้อเท็จจริงโดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลเป็นระยะ เป็นการประเมินความก้าวหน้าของโครงการ มีการปรับปรุงและพัฒนาส่วนต่าง ๆ ของโครงการอย่างต่อเนื่อง นำสู่การดำเนินโครงการที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด

2.3.6 ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2544, น. 93) ได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

1. การประเมินเป็นเครื่องมือของการรับรองคุณภาพในการให้บริการ ถึงแม้จะไม่สามารถประกันผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุดของโครงการได้ แต่ก็สามารถจะรับรองคุณภาพของการให้บริการในระดับหนึ่งได้ ด้วยเหตุนี้องค์กรที่เป็นเจ้าของโครงการต่าง ๆ จำนวนมากจึงเห็นความจำเป็นที่ต้องใช้วิธีประเมินโครงการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่น่าเชื่อถือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากประชาชนทั่วไปด้วยการประเมินช่วยให้ผู้สนับสนุนด้านการเงินทุนได้รับทราบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการ โดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์จากสภาพการณ์ที่เป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่จัดขึ้นเพื่อการกุศล เช่น โครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็กที่ด้อยโอกาส จากการประเมินโครงการดังกล่าว ย่อมทำให้ทราบว่าทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการนี้มีจำนวนเพียงพอหรือไม่ เด็กนักเรียนที่เข้ารับบริการจากโครงการประเภทนี้มีความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในด้านใดบ้าง ทั้งนี้ เพื่อจะได้หาทางปรับปรุงหรือแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในโอกาสต่อ ๆ ไป

2. การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานที่ต้องพิจารณาจัดสรรเงินทุนเพื่อให้การสนับสนุนโครงการ เช่น สำนักงบประมาณแผ่นดิน เป็นต้น

3. การประเมินชี้ให้เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลัง โดยสามารถจะทราบได้ว่า โครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนกว่ากัน ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหา ในการคัดเลือกโครงการ ตลอดจนช่วยลดความกดดันจากอำนาจทางการเมือง อันเนื่องมาจาก โครงการมีจำนวนมาก แต่เงินทุนสนับสนุนมีจำนวนจำกัด ดังนั้นการประเมินโครงการต่าง ๆ อย่างมีระบบและครบทุกขั้นตอนจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์น่าเชื่อถือ

4. การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับบริการข้อมูลประเภทนี้ทำให้ ทราบถึงข้อจำกัดและปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการตลอดจน เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการ

5. การประเมินช่วยให้ทราบถึงผลผลิตของโครงการทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่ พึงประสงค์ควบคู่กันไป

สุภาพร พิศาลบุตร (2542, น. 110) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินโครงการ ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาว่าวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้แต่เดิมยังคงเป็นเป้าหมาย ที่แท้จริงในปัจจุบันหรือไม่เพียงใดและยังคงเป้าหมายที่เหมาะสมเพียงใด

2. เพื่อค้นพบการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

3. เพื่อพิจารณาหาเหตุผลของความสำเร็จและความล้มเหลวของการปฏิบัติ

4. เพื่อแสดงถึงหลักการของแผนงานที่สำเร็จผล

5. เพื่ออำนวยความสะดวกการบริหารงานโดยการนำเทคนิคสำหรับเพิ่มประสิทธิภาพ

6. เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยต่าง ๆ ที่จะมีขึ้นในระยะต่อไป

7. เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารสำหรับปฏิบัติในระยะต่อไป

สรุปได้ว่า การประเมินผลโครงการเป็นการบ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ของโครงการนั้น ๆ รวมทั้ง ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข และสามารถนำข้อมูลไปประกอบการ พัฒนาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการต่อไป

2.3.7 ขั้นตอนการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่ต้องกระทำอย่างมีขั้นตอนสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมของโครงการ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่ (ไพรัช บวรสมพงษ์, 2554, น. 47)

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะประเมิน หมายถึง เป็นการกำหนดเป้าหมาย หรือสิ่งที่ต้องการประเมิน ซึ่งวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื่องจากผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนิน โครงการมีหลายลักษณะ หลายระดับ

2. การเลือกวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัด ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับระยะเวลาของการ วัด เช่น การวัดผลเฉพาะหน้า ระยะสั้น หรือการวัดผลระยะยาว ความยั่งยืนของโครงการ และงบประมาณที่อาจจะเป็นข้อจำกัดในการประเมินผลโครงการระยะยาวได้

3. การเลือกเครื่องมือในการประเมิน และกระบวนการในการประเมินผล
โครงการ หมายถึง การกำหนดเนื้อหาการประเมินให้ตรงกับเจตนารมณ์ของการประเมินโดย
การสร้างเครื่องมือเพื่อที่จะใช้ในการประเมินผล

4. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ผู้ที่เป็นกลุ่มตัวแทนหรือกลุ่มผู้ที่ได้รับ
ประโยชน์จากโครงการทั้งหมด และอาจรวมถึงกลุ่มผู้ที่ได้รับประโยชน์ทางออกจากการดำเนิน
โครงการ

5. การเลือกเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการว่าเป็น
อย่างไร เช่น โครงการที่มีลักษณะเปิด-ปิด

6. การเขียนรายงานสรุปและข้อเสนอแนะ เป็นการนำเสนอถึงสารสนเทศ
ข้อค้นพบอันเกิดจากการดำเนินโครงการเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

2.3.8 รูปแบบการประเมินโครงการ

ได้มีผู้เสนอรูปแบบ (Approach) ในการประเมินหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละแบบ
มีแนวคิดทฤษฎี เหตุผลและวิธีการในการประเมินแตกต่างกันโดยที่ผู้วิจัยต้องพิจารณารูปแบบ
ต่าง ๆ ไปใช้เป็นแบบอย่าง (โมเดล) ในการประเมินให้เหมาะสมกับโครงการที่จะประเมิน
ดังที่มีรูปแบบในการประเมินที่ได้รับความนิยมจากนักวิจัยที่นำไปใช้อย่างกว้างขวางต่อไปนี้

สมคิด พรหมจ้อย (2550, น. 42) ได้แบ่งรูปแบบการประเมินออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบ
ที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังที่เกิดขึ้น หรือไม่ หรือประเมินโดยการตรวจสอบผลที่ระบุไว้ใน
จุดมุ่งหมายเป็นหลักโดยดูว่าเกิดการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่
รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) ครอนบาค (Cronbach) และเคริก
แพตทริก (Kirkpatrick)

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่า (Judgmental Evaluation
Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับ
การกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าโครงการนั้นได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Stake, Scriven and
Provus

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Secision Evaluation Model)
เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วย
ผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ
Welch, Stufflebeam and Alkin

นิตา ชูโต (2536, น. 14-23) กล่าวถึง รูปแบบของผลประเมินที่สำคัญ ๆ และนิยมใช้
ดังนี้

1. แบบวิเคราะห์ระบบ (System Analysis Approach)

2. แบบยึดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือวัตถุประสงค์เป็นพื้นฐาน

(The Behavioral Objective or Goal-Based Approach)

3. แบบยึดการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Making Approach)
4. แบบอิสระจากวัตถุประสงค์ (Goal-Free Approach)
5. แบบศิลปะวิจารณ์ (Art Criticism Approach)
6. แบบตรวจสอบทางวิชาชีพ (The Professional Review Approach)
7. แบบกึ่งกฎหมาย (Quasi-legal Approach)
8. แบบการศึกษาเฉพาะกรณี (The Case-Study Approach)

ศิริชัย กาญจนวสี (2537, น. 89-91) ได้กล่าวถึง แนวคิดของการประเมิน โดยพิจารณาทางด้านปรัชญาการประเมินว่า นักทฤษฎีการประเมินมีพื้นฐานความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. พื้นฐานความเชื่อทางด้านวัตถุประสงค์ของการประเมิน มีแนวความเชื่อว่าจะวัตถุประสงค์ของการประเมินการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งของหรือเหตุการณ์ พร้อมกับพยายามเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการนำผลไปใช้ในทางการบริหาร แต่อย่างไรก็ตามนักทฤษฎีการประเมินยังมีความเชื่อใจมุ่งหมายของการประเมินที่แตกต่างกัน 2 แนวคิด คือ

1.1 แนวคิดการประเมินเน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation) คือ การประเมินที่เน้นการเสนอสารสนเทศ ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางการบริหาร นักทฤษฎีการประเมินที่มีความเชื่อในแนวคิดที่สำคัญ ได้แก่ Tyler, Provas and Stuff, lebeam

1.2 แนวคิดการประเมินเน้นการตัดสินใจคุณค่า (Value-Oriented Evaluation) คือ การประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน นักทฤษฎีการประเมินที่มีความเชื่อตามแนวคิดนี้ที่สำคัญ คือ Scriven, Worthen and Sander, Apple, Cooley and Lohns, Guba and Loncohn

2. พื้นฐานความเชื่อทางด้านวิธีการเข้าถึงคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมิน นักทฤษฎีการประเมินส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การประเมินควรเป็นผลที่ได้จากการใช้วิธีการที่น่าเชื่อถือและมีหลักฐานอ้างอิงได้ แต่รายละเอียดของวิธีเข้าถึงคุณค่ายังมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่านักทฤษฎีการประเมินมีปรัชญาความเชื่อเกี่ยวกับมาตรการเข้าถึงคุณค่า และเกณฑ์การตัดสินใจคุณค่าอย่างไร ซึ่งมีแนวคิดที่แตกต่างกัน 2 แนวคิด คือ

2.1 แนวคิดวิธีเชิงระบบ (Systematic Approach) เป็นแนวคิดทฤษฎีการประเมินที่ยึดมาตรการการเข้าถึงคุณค่าและเกณฑ์ตัดสินใจคุณค่าตามแนวคิดปรัชญาปรนัยนิยม (Objectivism) มีความเชื่อว่าวิธีเหมาะสมในการประเมิน นักทฤษฎีการประเมินในกลุ่มนี้พยายามเสนอโมเดลหรือรูปแบบการประเมินที่แสดงถึงการวางแผนการดำเนินงาน และวิธีการดำเนินการอย่างชัดเจน รัดกุม และเป็นระบบ สนับสนุนการใช้เครื่องมือที่ได้มาตรฐานในการเก็บ รวบรวมข้อมูล พยายามควบคุมเหตุการณ์และตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจส่งผลกระทบต่อประเมิน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามแผนการที่กำหนดและสรุปผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานที่ประกาศไว้ล่วงหน้า

2.2 แนวคิดวิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Approach) เป็นแนวความคิดของนักทฤษฎีการประเมินที่ยึดมาตรการเข้าถึงคุณค่า และเกณฑ์การตัดสินคุณค่าตามแนวคิดปรัชญาอัตนัยนิยม (Subjectivism) มีความเชื่อว่าวิธีเชิงธรรมชาติเป็นวิธีที่เหมาะสมในการประเมิน นักทฤษฎีการประเมินกลุ่มนี้พยายามเสนอโมเดลหรือรูปแบบการประเมินที่มีลักษณะการดำเนินงานที่ยืดหยุ่นสนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพธรรมชาติ โดยใช้การสังเกตแบบไม่มีโครงสร้างพยายามวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยหลักการเชื่อมเหตุผล การสังเกตและวิเคราะห์เบื้องต้นจะนำไปสู่การสังเกตและการวิเคราะห์ในขั้นลึก ๆ ถัดไปจนได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน โดยอาศัยความรู้เชี่ยวชาญและประสบการณ์เป็นเกณฑ์สำคัญในการสรุปผล

จากแนวคิดดังกล่าวจำแนกกลุ่มการประเมินออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ การประเมินการตัดสินใจโดยใช้เชิงระบบ Systematic Decision-Oriented Evaluation (SD Models)

1. องค์ประกอบของการประเมินการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบ ประกอบด้วย

1.1 การประเมินระบบ (System Analysis) ได้นำเทคนิค Planning Programming and Budgeting (PPBS) ซึ่งมีรากฐานมาจากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มาใช้ในหน่วยงานและผลผลิต (Output) มีความสัมพันธ์กันในลักษณะฟังก์ชันการผลิตที่สม่ำเสมอและมั่นคงและสามารถวัดผลได้ในเชิงปริมาณ การประเมินตามแนวคิดนี้นิยมใช้การทดลองมีการออกแบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อหาข้อสรุปเชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยเบื้องต้นและผลผลิตพร้อมทั้งสรุปผลที่ได้ว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ ตลอดจนนิยมเปรียบเทียบประสิทธิภาพกับโครงการอื่น ๆ ในแง่ผลผลิตตามที่คาดหวังโดยใช้เกณฑ์การสิ้นเปลืองทรัพยากรน้อยที่สุด กระทรวงกลาโหมของสหรัฐ (ศิริชัย กาญจนวาสี, น. 2547 : 133 ; อ้างถึงใน กระทรวงกลาโหมของรัฐ, 1965)

1.2 Cost-related Analysis ได้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการประเมินโดยเสนอแนวคิดและเทคนิคในการวิเคราะห์ที่สำคัญ ได้แก่ Cost-effectiveness Analysis เป็นการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับประสิทธิผลที่ได้รับ Cost-benefit Analysis เป็นการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบของตัวเงิน Cost-utility Analysis เป็นการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายกับผลประโยชน์ของการใช้สอยและ Cost-feasibility Analysis เป็นการคาดคะเนค่าใช้จ่ายของทางเลือกต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าทางเลือกหรือโครงการนั้นมีค่าใช้จ่ายอยู่ในวงเงินที่มีอยู่และเป็นไปได้ (ศิริชัย กาญจนวาสี , น. 2547 : 113 ; อ้างถึงใน Levin, 1983)

1.3 Program Evaluation and Review Techniques (PERT) PERT

เป็นเทคนิคการทบทวนและประเมินการจัดการขององค์กร เพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและเสร็จทันเวลาที่กำหนดโดยอาศัยการสร้างแผนผังการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนและประมาณเวลาที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม เพื่อหาเส้นทางการดำเนินกิจกรรมที่วิกฤต

เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายและเสร็จทันกำหนดเวลา (ศิริชัย กาญจนวาสี , 2547 น. 114 ; อ้างถึงใน Cook, 1966)

1. 4 Rossi, Freeman and Wright's Approach (RFWA) (Rossi) ; ฟรีแมนและไรส์ ได้เสนอรูปแบบการประเมินอย่างเป็นระบบที่พยายามเน้นการประเมินที่มีการวางแผน กำหนดวิธีการที่เป็นมาตรฐานและชัดเจน เพื่อให้ผลการประเมินมีความเที่ยงตรงและเป็นปรนัย RFW เสนอว่า วัตถุประสงค์ของการประเมินควรเน้นที่การดำเนินงานว่า เข้าถึงประชากรเป้าหมายเพียงไร เป็นไปตามแผนหรือไม่ มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพเพียงไร โดยการประเมินนั้นจะต้องให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการติดตามควบคุมผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาเศรษฐศาสตร์การดำเนินงาน (ศิริชัย กาญจนวาสี , 2547, น. 114 ; อ้างถึงใน Freeman and Wright, 1979)

1.5 Experimental Approach นักวัดผลทางจิตวิทยาได้เสนอหลักการวัดและการทดลองมาใช้เป็นแนวทางหนึ่งของการประเมิน การประเมินควรออกแบบอย่างรัดกุมควรใช้แบบแผนการทดลองหรือกึ่งทดลอง มีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างได้มาตรฐาน การตัดสินใจควรอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าที่จะใช้มาตรฐานส่วนตัวแล้วพยายามสรุปผลในรูปของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เพื่อจะได้นำผลไปใช้อ้างอิงได้กับโครงการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน การตัดสินใจของผู้บริหาร Cronbach (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 114 ; อ้างถึงใน Cronbach, 1982)

1. 6 Goal-based (Behavioral objectives) Approach ได้เสนอรูปแบบการประเมินที่ยึดวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ประเมินเป็นหลักในการประเมินความสำเร็จ วัตถุประสงค์ของสิ่งที่ประเมินเป็นหลักในการประเมินความสำเร็จ วัตถุประสงค์ของสิ่งที่ประเมินจึงเป็นทั้งเป้าหมายของการประเมินและผลลัพธ์ที่คาดหวังซึ่งสามารถมาเป็นเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการตัดสินใจสำเร็จของการดำเนินงานในการกำหนดวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ประเมิน จึงต้องมีความชัดเจนในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อที่นักประเมินจะวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอันเป็นการตัดสินใจสำเร็จของการดำเนินกิจกรรม Tyler (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 15 ; อ้างถึงใน Tyler, 1950)

1. 7 Discrepancy Approach ได้เสนอรูปแบบการประเมินที่เน้นการตรวจสอบความไม่สอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังและสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เพื่อเป็นการชี้จุดเด่น จุดด้อยของการดำเนินงาน โดยการบรรยายเอกสารที่เกี่ยวข้องสังเกตการณ์ในสนาม ประเมินการบรรลุเป้าหมายระหว่างทาง ประเมินการบรรลุเป้าหมายปลายทาง และเปรียบเทียบประสิทธิภาพระหว่างโครงการหรือกิจกรรม นักประเมินจะต้องตั้งเกณฑ์มาตรฐานความสอดคล้องของแต่ละขั้นตอนของการประเมิน ถ้าความสอดคล้องเกิดขึ้นไม่ถึงระดับที่ยอมรับได้จะต้องมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานหรือเปลี่ยนเกณฑ์หรือยุติโครงการหรือกิจกรรม Provus (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 115 ; อ้างถึงใน Provus, 1971)

1. 8 Context-Input-Process-Output Approach (CIPP) ได้เสนอ CIPP Model สำหรับการประเมินบริษัท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกเป้าหมาย จุดมุ่งหมายของโครงการ การดำเนินงาน (Planning Decisions) การกำหนดยุทธวิธี แผนงาน และการดำเนินงานให้มีความเหมาะสม (Structuring Decisions) การปรับเปลี่ยนยุทธวิธี แผนงาน การดำเนินงานให้มีความเหมาะสม (Implementing Decisions) และการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยน คง-ขยาย ยุบ-เลิกโครงการ (Recycling Decisions) Stufflebeam และคณะได้เสนอแนะว่า นักประเมินจะต้องออกแบบการประเมินให้สอดคล้องกับสภาพการตัดสินใจของผู้บริหารโดยการระบุประเภทให้สอดคล้องกับสภาพการตัดสินใจของผู้บริหารโดยการระบุประเภทระดับ และคาดคะเนสถานการณ์ของการตัดสินใจที่จะเกิดขึ้นกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจในแต่ละสถานการณ์ และวางแผนแนวทางการประเมินจากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ วิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผล Stufflebeam (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 115-116 ; อ้างถึงใน Stufflebeam, 1971)

1. 9 Center for the study of Evaluation Approach (CSE) ได้เสนอรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า CSE Approach โดยที่ Alkin มองว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการทำให้เกิดความมั่นใจในการตัดสินใจ จุดมุ่งหมายของการประเมินจึงเป็นการเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร โดยการประเมินควรประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ คือ การประเมินความต้องการของระบบ (System Assessment) ประเมินการวางแผนโครงการ (Program Planning) ประเมินการดำเนินงานตามแผน (Implementation Evaluation) ประเมินความก้าวหน้า (Progress Evaluation) และประเมินผลลัพธ์ (Outcome Evaluation) นักประเมินจะต้องรวบรวมข้อมูลที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการและให้ตรงกับความต้องการของผู้บริหารโดยจะต้องทราบว่าใครมีอำนาจในการตัดสินใจผู้บริหารต้องการข้อมูลอะไรและนักประเมินควรเป็นคนกลางไม่มีส่วนรวมกับโครงการ Alkin (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 116 ; อ้างถึงใน Alkin, 1979)

2. การประเมินที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงธรรมชาติ Naturalistic Decision Oriented Evaluation (ND Models)

องค์ประกอบของการประเมินที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงธรรมชาติประกอบด้วย

2.1 Utilization-Focused Approach (UFA) ได้เสนอรูปแบบการประเมินที่เน้นการนำผลไม่ใช้ประโยชน์ Patton ให้แนวทางว่าบุคลิกภาพของนักประเมินเป็นกุญแจการใช้ผลประโยชน์จากการประเมิน นักประเมินจะต้องสร้างความสัมพันธ์กับผู้ต้องการใช้ข้อมูล โดยตรงพัฒนาความสัมพันธ์ส่วนตัว เพื่อล่วงรู้ความต้องการของข้อมูล การตัดสินใจที่ต้องการทำและป้อนข้อมูลที่เขาต้องการการดำเนินงานสามารถกระทำได้โดยระบุผู้เกี่ยวข้องโดยตรงที่ต้องการใช้ผลการประเมินกำหนดประเด็นของการประเมินให้ชัดเจน เลือกรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และใช้เกณฑ์การตัดสินใจอันเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ผลการประเมิน เสนอผลการประเมินโดยให้ผู้ผลการประเมินเป็นผู้สรุปแลตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมินจากนั้นจึง

ทำการเผยแพร่ผลการประเมิน Patton (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, 117 ; อ้างถึงใน Patton, 1986)

2.2 Stakeholder-Based Approach The National Institute of Education (NIE) ของสหรัฐอเมริกาได้สนับสนุนเงินในการพัฒนา Stakeholder-based Approach Model เป็นรูปแบบการประเมินที่ให้ความสำคัญและเน้นการตอบสนองความต้องการทราบผล การประเมินของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มผู้สนใจและเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมิน (Multiple Stakeholder Groups) กลุ่มผู้สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ประเมินถูกนำมาให้มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมิน เกณฑ์การประเมิน เครื่องมือ การแปลผล การให้ข้อมูล ย้อนกลับเกี่ยวกับร่างรายงานซึ่งต่อมา Mark and Shotland (1985) ได้เสนอแนวคิดในการเลือกกลุ่มผู้สนใจและเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ประเมิน โดยพิจารณาจากเป้าหมายของการมีส่วนร่วม ถ้าเพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้ผลการประเมิน (Utilization) ควรเลือกกลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจด้านนโยบายและควรให้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง กลุ่มดังกล่าว เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดดำเนินการที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย แต่ถ้าเพื่อเป็นตัวแทนของกระบวนการตัดสินใจ (Decision Making Process) ควรเลือกกลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจและไม่จำเป็นต้องให้มีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด แต่ถ้าเพื่อเป็นการสร้างพลังการตัดสินใจ (Empowerment) ที่สอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย ควรเลือกกลุ่มที่มีอำนาจน้อยในการตัดสินใจแต่มีบทบาทของการต่อรองสูง เช่น ผู้ใช้บริการ กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มพลังต่าง ๆ เป็นต้น Bryk (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 117 ; อ้างถึงใน Bryk, 1983)

2.3 Responsive (Countenab Tunce) Model ได้เสนอรูปแบบการประเมินที่สนองความต้องการสารสนเทศของผู้สนใจใช้ผลการประเมิน โดยพยายามสะท้อนคุณค่าของการดำเนินงานตามเทศนะของผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายอย่างกว้างขวาง Stake เสนอให้ใช้วิธีการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) รวบรวมข้อมูลโดยเน้นการสังเกตและสัมภาษณ์ตามสภาพธรรมชาติ โดยใช้บันทึกสังเกตหลาย ๆ คนทำการสังเกตกลุ่มผู้เกี่ยวข้องหลาย ๆ กลุ่ม เน้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้กระบวนการ และผลกระทบในด้านการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาองค์ประกอบของการประเมิน 3 ส่วน คือ Antecedent, Transaction และ Outcomes วิธีการประเมินเน้นการบรรยายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบตามที่คาดหวังและเกิดขึ้นจริงและตัดสินใจคุณค่าสุดท้ายให้เป็นหน้าที่ของผู้ใช้ผลการประเมินจะกำหนดเกณฑ์และทำการชั่งน้ำหนักคุณค่าสุดท้ายให้เป็นหน้าที่ของผู้ใช้ผลการประเมินจะกำหนดเกณฑ์และทำการชั่งน้ำหนักคุณค่าของฝ่ายต่าง ๆ เอาเอง Stake (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, 118 ; อ้างถึงใน Stake, p. 1978)

2.4 Creative Approach ได้เน้นว่า ไม่มีวิธีที่ดีที่สุดวิธีเดียวในการประเมินเนื่องจากทุกสถานการณ์ของการประเมินมีความสลับซับซ้อนและมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไม่อาจเป็นคุณลักษณะ เงื่อนไข ทรัพยากร ข้อจำกัด กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ค่านิยมและการเมือง ดังนั้นจึงต้องใช้วิธีการแตกต่างกัน การประเมินที่ดีควรสอดคล้องกับสถานการณ์ (Situation ally Responsive) เน้นผลที่นำไปใช้ผลประโยชน์ได้ (Utilization-Focused) และวิธีการยืดหยุ่น

(Methodologically Flexible) Patton ได้เสนอว่า Creative Evaluation เป็นการประเมินที่ใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการปรับเปลี่ยนสถานการณ์และการประเมินให้เหมาะสมกัน โดยอาศัยความสามารถส่วนตัวของนักประเมินในการสังเกตเจาะตอตรง ปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบสถานะแวดล้อม เพื่อออกแบบการประเมินและวิธีการหรือเทคนิคให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นนักประเมินจึงต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกล้าหาญ มีความกระตือรือร้น ตอบสนองได้ไว ปรับตัวได้ดี และสามารถให้ความรู้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจในกระบวนการการประเมิน และการใช้ผลการประเมินโดยมีสไตล์ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง Patton (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 118 ; อ้างถึงใน Patton, 1981)

2.5 Transactional Approach ได้เสนอแนวคิดในการประเมินที่เรียกว่า Transactional Approach เพื่อใช้แก้ไขความแตกแยกหรือขัดแย้งอันเนื่องมาจากการดำเนินโครงการและประสานรอยร้าวด้วยหลักการบริหารความขัดแย้ง รูปแบบการประเมินนี้เริ่มต้นด้วยการประชุมเพื่อรับทราบปัญหาของกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด สร้างเครื่องมือติดตามข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการรับรู้ปัญหา ความคาดหวังของกลุ่มต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนโครงการให้เหมาะสมโดยสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ติดตามควบคุมโครงการ ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่ Rippey (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 119 ; อ้างถึงใน Rippey, 1973)

2.6 Illuminative Approach นักทฤษฎีการประเมิน ชาวอังกฤษได้เสนอรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า Illuminative Evaluation ซึ่งเน้นการใช้เทคนิคการสังเกตแบบปลายเปิด (Open-Ended Observation) เกี่ยวกับคุณลักษณะสำคัญของโครงการ ข้อตกลงเบื้องต้น สถานการณ์แวดล้อมปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อโครงการ เพื่อบรรยาย แปลความหมายและจัดทำเอกสารรายงานเกี่ยวกับผลดีผลเสียของสถานการณ์แวดล้อม นวัตกรรม การเปลี่ยนแปลง และผลลัพธ์ที่สำคัญตลอดจนการแสวงหาหลักการทั่วไป Parlett and Hamilton (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 119 ; อ้างถึงใน Parlett and Hamilton, 1976)

2.7 Democratic Approach ได้เสนอแนวทางการประเมินแบบประชาธิปไตย ที่ให้ความสำคัญต่อผู้มีผลประโยชน์ จากการดำเนินงานทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน นักประเมินทำหน้าที่เจรจา ประสานงาน ระหว่างแหล่งทุนผู้บริหาร ผู้ร่วมโครงการ และผู้ที่ได้รับผลจากโครงการประชาชนทั่วไป ตลอดจนทำหน้าที่ศึกษาข้อมูลของโครงการเสนอ และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ การตัดสินคุณค่าและข้อเสนอแนะขึ้นอยู่กับการวินิจฉัยของผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่าย McDonald (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 120 ; อ้างถึงใน McDonald, 1975)

3. การประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่าโดยใช้วิธีการเชิงระบบ (SV Models)

องค์ประกอบของการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่าโดยใช้วิธีการเชิงระบบประกอบไปด้วย

3.1 Consumer-Oriented Approach ได้เสนอรูปแบบที่เน้นความสำคัญของผู้บริโภค Scriven มีแนวคิดว่าการประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าเชิงสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การประเมินจุดมุ่งหมายให้เกิดประโยชน์ต่อบริโภคในการพัฒนาตัดสินใจเลือกการบริโภคที่คุ้มค่า หรือสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ผลผลิตที่ได้จากกระบวนการซึ่งอาจอยู่ในรูปการบริการหรือผลิตภัณฑ์ก็ตาม ควรตัดสินคุณค่ามาตรฐานของผู้บริโภคเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริโภคอาจเป็นผู้ซื้อสินค้า ผู้ใช้บริการ ผู้เข้าโครงการฝึกอบรม ผู้เลือกสถานศึกษา นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้เสียภาษี เป็นต้น การประเมินในลักษณะนี้นักประเมินควรเป็นผู้ประเมินภายนอกที่มีความเป็นอิสระ คำถามการประเมินที่สำคัญคือ อะไรเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด ภายใต้ความแตกต่างของบริบทด้านราคา ความต้องการ ความคุ้มค่าทางสังคม ผลกระทบทางบวกหรือลบที่อาจเกิดขึ้นตามมา ขั้นตอนการประเมินที่สำคัญควรประกอบด้วยรายการกิจกรรมของการวัด การตีค่า การจัดลำดับความสำคัญ การชั่งน้ำหนัก ผลตอบแทนและสังเคราะห์เพื่อสรุปผล Scriven (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 20 ; อ้างถึงใน Scriven, 1967)

3.2 Judicial (Adversarial) Approach ได้เสนอวิธีการพิพากษาคดีมาใช้เป็นวิธีการบรรลุข้อยุติเกี่ยวกับการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน ด้วยการนำสืบพยานหลักฐานของทิมนักประเมิน 2 ฝ่ายที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของโครงการแตกต่าง เพื่อเปิดโอกาสให้นักประเมินแต่ละฝ่ายแสดงหลักฐานที่น่าเชื่อถือที่สุดของฝ่ายตน โดยมีการซักถามพยานของตน และฝ่ายตรงข้าม ผู้พิพากษาและคณะลูกขุนฟังการเสนอข้อเท็จจริงและการสืบสวนพยานจากทิม นักประเมินแต่ละฝ่าย เพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมินพร้อมทั้งจัดหาข้อเสนอแนะโดยมีขั้นตอนในการประเมินคือ กำหนดประเด็นปัญหาเพื่อใช้เป็นกรอบของการสืบสวนคัดเลือกประเด็นและเรียงลำดับความสำคัญ เปิดโอกาสให้ทิมนักประเมินแต่ละฝ่ายเสนอข้อมูลหลักฐานของผลการประเมิน นำสืบพยานและเสนอข้อโต้แย้ง คณะลูกขุนสรุปผลตัดสินคุณค่าและจัดหาข้อเสนอแนะ แนวทางนี้อยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าการสืบสวนสอบสวนกับมนุษย์ถือว่าเป็นหลักฐานที่สำคัญที่สุด เพราะนอกจากจะได้ข้อเท็จจริงแล้ว ยังสามารถควบคุมอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม สีนหน้าท่าทางซึ่งเป็นส่วนประกอบที่นำไปสู่การตัดสินคุณค่าที่เหมาะสม Owens (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 121 ; อ้างถึงใน Owens, 1973)

3.3 Accreditation (Professional Review) Approach ตอนต้นศตวรรษที่ 20 ได้เกิดการตื่นตัวในการรวบรวมกลุ่มของนักวิชาชีพเป็นสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ์การประกอบวิชาชีพของสมาชิกในขณะเดียวกัน สมาคมวิชาชีพดังกล่าวยังทำหน้าที่กำหนดจรรยาบรรณมาตรฐานวิชาชีพการพิจารณาผลงานทางวิชาการ โดยใช้รูปแบบการประเมินที่เรียกว่า Professional Review รูปแบบการประเมินดังกล่าวประกอบด้วยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ ทำการประชุมกำหนดมาตรฐานเกณฑ์มาตรฐานการ ปฏิบัติ และใช้เป็นแนวทางในการตัดสินคุณภาพของผลการปฏิบัติงาน ผลงานทางวิชาการรับรองวิทยฐานะ

(Accreditation) การให้วุฒิบัตร Scriven (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 122 ; อ้างถึงใน Scriven, 1973)

3.4 Goal-free Approach ได้เสนอรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า Goal-free Evaluation ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่พยายามลดความลำเอียงของการประเมินที่เน้นการประเมินที่เกิดขึ้นตรง (Actual Effects) หรือผลทั้งหมดโครงการทั้งในแง่ผลที่คาดหวังและผลที่ไม่ได้คาดหวัง เช่น ผลข้างเคียงซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ เป็นต้น Scriven เสนอให้มีการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เพื่อใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการตัดสินคุณค่าของโครงการ การประเมินโครงการแบบไม่อิงวัตถุประสงค์ของโครงการมีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบผลทั้งหมดของโครงการ เปรียบเทียบการดำเนินโครงการกับโครงการอื่น ๆ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการดำเนินงานวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายเพื่อศึกษาอัตราส่วนค่าใช้จ่ายกับประสิทธิผล จากนั้นจึงสรุปผลการประเมินบุคลากร การดำเนินงานและคุณค่าสรุปของโครงการ Scriven (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 122 ; อ้างถึงใน Scriven, 1973)

3.5 Training /Approach ได้เสนอรูปแบบการประเมินผลการฝึกอบรม (Training) เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลของโครงการฝึกอบรมว่าให้ผลอะไรบ้างแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมและหน่วยงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงโครงการฝึกอบรมหรือตัดสินยุติหรือดำเนินการต่อไป Kikpatrick ได้เสนอว่าควรทำการประเมินผลการฝึกอบรมเป็น 4 ลำดับชั้น ได้แก่ 1) การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) อันเป็นความรู้สึกตอบสนองต่อโครงการของผู้เข้ารับการอบรม เช่น หลักสูตร เนื้อหาสาระ วิทยากร เอกสาร สถานที่วัสดุอุปกรณ์ ระยะเวลา 2) การประเมินการเรียนรู้ (Learning) อันเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการอบรม เช่น การเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ ทักษะก่อน-หลังการฝึกอบรม 3) การประเมินพฤติกรรม (Behavior) อันเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรมเมื่อไปปฏิบัติงาน เช่น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ก่อน-หลังการฝึกอบรมและหลังจากการไปปฏิบัติงาน 4) การประเมินผลต่อองค์กร (Results) เป็นการประเมินผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดต่อองค์กร อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม เช่น การลดลงของปัจจัยเสี่ยง การเพิ่มขึ้นของผลผลิต ประสิทธิภาพ Kikpatrick (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2547, น. 122 ; อ้างถึงใน Kikparick, 1978)

3.6 Theory-Based Approach Chen (1999), Bickman (1990) และ Rogers (2000) ได้เสนอโมเดลการประเมินแบบองค์การขับเคลื่อนทางทฤษฎี โดยใช้ทฤษฎีโครงการเป็นเครื่องนำทางสำหรับตัดสินว่าโครงการนั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่และปัจจัยใดเป็นสาเหตุของโครงการที่เกิดขึ้น เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาโครงการลักษณะนั้นต่อไป การประเมินตามแนวคิดนี้ เริ่มจากการใช้ตรรกศาสตร์ของโครงการด้วยการพัฒนาทฤษฎีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ มีความเที่ยงตรงภายใต้บริบทของโครงการ แนวคิดทางทฤษฎีจะช่วยเชื่อมโยงระหว่างปัจจัย กิจกรรมการดำเนินงานและผลลัพธ์อันเป็นผลสำเร็จของโครงการ มีการระบุตัวแปรต้นและตัวแปรตามพร้อมทั้งการเชื่อมโยงเชิงสาเหตุ ผลการประเมินทำให้ทราบว่าปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมการดำเนินงานนำไปสู่ผลลัพธ์ตามคำทำนายของทฤษฎีหรือไม่

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นประสบผลสำเร็จเพียงใดและปัจจัยใดเป็นส่วนสำคัญต่อการ เกิดผลสำเร็จหรือไม่ สำเร็จนั้น ความเหมาะสมของการใช้รูปแบบการประเมินนี้อยู่ที่ความสามารถในการสร้างทฤษฎี โครงการที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ถ้าทฤษฎีมีความสอดคล้องกับโครงการและบริบทของโครงการ ทฤษฎีนั้น จะช่วยนำทางทำให้สามารถตรวจสอบผลของโครงการได้อย่างน่าเชื่อถือ

3.7 Value-Added Approach Best และ Kahn (1993, น. 246-247) ได้เสนอ โมเดลกาประเมินแบบเน้นผลลัพธ์ที่เป็นมูลค่าเพิ่ม ซึ่งเป็นการติดตามกับผลลัพธ์อย่างเป็นระบบ (Outcome Monitoring) สำหรับประเมินความงอกงามพัฒนาการ หรือคะแนนเพิ่มโยใช้ แบบสอบถามมาตรฐานเป็นเครื่องมือติดตามประเมินความก้าวหน้า แนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ และพัฒนาการของระบบศึกษา สถานศึกษาหรือผู้เรียนในระดับชั้นต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องว่ามี พัฒนาเพิ่มขึ้นเพียงไร สำหรับเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษา ขนาดประเภท สังกัดเพื่อจัด กลุ่มคุณภาพและจัดทำรายงานข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาระบบการศึกษาในภาพรวม นักประเมินอาจใช้ตัวบ่งชี้เชิงระบบเป็นกรอบของการติดตามความก้าวหน้าหรือพัฒนาการ คำถามเชิงประเมินที่สำคัญของรูปแบบการประเมินนี้ เช่น ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์เป็นอย่างไร ส่วนใดของระบบที่มีผลลัพธ์ที่ดีที่สุด ส่วนใดแย่ที่สุด ส่วนใดบ้างที่ควรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขระบบ โดยรวมประสบผลสำเร็จหรือไม่สำเร็จเพียงใดเป็นต้นประกอบไปด้วย

4. การประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่าโดยวิธีเชิงธรรมชาติ (V Models)

องค์ประกอบของการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่าโดยวิธีเชิงธรรมชาติ Effective Approach Cronbach (1984, น. 134-135) ได้เสนอแนวทางการประเมินที่พยายามเพิ่มโอกาส ของการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ เรียกว่า Effective Evaluation ซึ่งเป็นวิธีที่ผสมผสาน ระหว่างแนวคิดการประเมินแบบตอบสนองความต้องการผู้ใน สารสนเทศ (Responsive Rvaluation) กับวิธีประเมินแบบธรรมชาติ (Naturalistic Methodologies) ซึ่งเน้นวิธีการ ที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ โดยเริ่มต้นจากการระบุผู้เกี่ยวข้องในข่ายที่จะใช้สารสนเทศจากการ ประเมิน ระยงค์ประกอบที่ต้องการประเมินคุณค่าภายในและหรือคุณค่าภายนอก ประเมินแบบ Formative หรือ Summative จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมประเด็นปัญหาคุณค่า ที่ต้องการประเมินและเกณฑ์มาตรฐานเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล แปลผล ตัดสินคุณค่าภายใน และภายนอกตลอดจนจัดทำรายงานผลและข้อเสนอแนะ

Criticism Approach Rossi และ Freeman (1993, น. 267-268) ได้ประยุกต์ มโนทัศน์ของศิลปะวิจารณ์ (Art Criticism) มาใช้เป็นรูปแบบของการประเมิน โดยในแนวคิดว่าการวิพากษ์วิจารณ์เป็นการใช้วิจารณ์ญาณในการบรรยายคุณภาพของสิ่งที่ศึกษา (Descriptive Aspect) ตีความหมายคุณภาพของสิ่งที่ศึกษา (Interpretive Aspect) ออกมาใช้เชิงประจักษ์ ตามความรับรู้ของผู้เชี่ยวชาญ การตัดสินคุณค่าของสิ่งนั้น (Evaluative Aspect) Eisner เสนอว่าการประเมินตามแนวทางของศิลปะวิจารณ์ประกอบด้วยศิลปะของการรับรู้อันประณีต ซึ่งเกิดจากการฝึกฝนและประสบการณ์กับศิลปะของการเปิดเผยคุณภาพของการถ่ายทอด ความรู้สึกที่กลั่นกรองผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพื่อสะท้อนคุณค่าของสิ่งนั้นออกมา วิธีการประเมิน

แนวนีจึงขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และการฝึกหัดเหมาะสมของนักประเมินเพื่อให้มีการรับรู้ที่ไวและสามารถสะท้อนคุณค่า.ของสิ่งนั้นออกมาได้

Authentic Approach Worthen and Jam (1989, น. 221 - 222) ได้เสนอรูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติงานตามสภาพจริง การประเมินตามสภาพจริงได้เริ่มการพัฒนา มาตั้งแต่ ค.ศ. 1900 เพื่อแก้ไขข้อจำกัดของการทดสอบด้วยข้อสอบเขียนตอบแบบหลายตัวเลือก ให้เกิดความสมดุล ยืดหยุ่นที่จะใช้กับการประเมินภาคปฏิบัติ (Performance Assessment) ที่ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงทางสังคม เช่น การประเมินตามสภาพปัญหาจริงเกี่ยวกับความคิด การทำงานร่วมกัน ชิ้นงาน งานเขียน แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ทักษะชีวิต เป็นต้น โดยการพิจารณาตัดสินตามมิติคุณภาพ (Rubrics) ซึ่งเป็นระดับมาตรฐานที่ยอมรับ สำหรับใช้เปรียบเทียบภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ขั้นตอนของการประเมินผลการปฏิบัติงานตามสภาพจริงประกอบด้วยกำหนดทักษะหรือคุณลักษณะที่ต้องการประเมิน ทำการประเมินผลการปฏิบัติ ตรวจสอบความถูกต้องและรายงานผล

Construcitivist Approach Cronbach (1984, 189 - 190) ได้เสนอโมเดล การประเมินแบบสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่าย ซึ่งเป็นการประเมินที่อยู่บนพื้นฐานของการ ให้บริการที่ตอบสนองต่อความห่วงใยของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย พื้นฐานของการให้บริการ ที่ตอบสนองต่อความห่วงใยของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย พื้นฐานความคิดมาจากความเชื่อว่าคุณความจริง ไม่ใช่สิ่งสากลที่ยั่งยืน แต่ยึดถือว่าคุณความจริงเป็นเพียงปฏิบัติการตาม ทัศนวิสัยของผู้เกี่ยวข้อง ผู้ประเมินจึงมีบทบาทในการควบคุมการประเมินและทำการประเมินร่วมกับผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นเสมือนเครื่องมือมนุษย์ที่สามารถทำให้เกิดฉันทามติร่วมกันได้ ผู้เกี่ยวข้องมี บทบาทสำคัญในการกำหนดประเด็นการประเมินและตัวแปรของการประเมิน ตลอดจนให้ความ เห็นชอบต่อวิธีการประเมินและตัวแปรของการประเมิน ตลอดจนให้ความเห็นชอบ ต่อวิธีการประเมิน ส่วนผู้ประเมินมีหน้าที่ให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกแปลงโลกของตนเองให้เกิดพลัง ของความร่วมมือที่จะพัฒนาสังคมกลุ่มและตนเองรวมทั้งรักษาดุลยภาพระหว่างวิธีการเชิง ปริมาณและเชิงคุณภาพตลอดขั้นตอนของการประเมิน รูปแบบของการประเมินนี้สามารถนำไป ประยุกต์ได้ เมื่อผู้ประเมินและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเห็นด้วยกับแนวทางนี้และตกลงใจที่จะร่วมมือ กันจนเกิดฉันทามติของการประเมิน โดยผู้ประเมินจะต้องมีคุณธรรม มีบารมีและเป็นที่ยอมรับ ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

Empowerment Approach Madaus and Stufflebeam (1989, น. 235-236) ได้เสนอโมเดลการประเมินแบบสร้างพลังการประเมิน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานตามแนวคิดของการน ประเมินแบบสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย การประเมินตามรูปแบบสร้างพลังนี้มุ่งตอบสนอง ต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย (Stakeholders) ทั้งผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดให้ มาร่วมกัน ดำเนินงานจนเกิดเป็นพลังความรู้ความเข้าใจในการประเมินและสามารถดำเนินการ ประเมินได้เอง ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างการประเมินแบบสร้างพลังการประเมินกับ การประเมินแบบสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายอยู่ตรงที่การประเมินแบบสร้างพลังการประเมิน จากทุกฝ่าย ผู้ประเมินมีบทบาทของการควบคุมการประเมินและการดำเนินการประเมิน

จนเกิดการยอมรับการประเมินและผลการประเมินร่วมกัน แต่การประเมินแบบสร้างพลังการประเมินผู้ประเมินไม่ได้มีบทบาทเป็นผู้ควบคุมการประเมิน ผู้ประเมินมีบทบาทเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือเชิงเทคนิคและการสร้างพลังการประเมินร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.4 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินโครงการของรูปแบบการประเมินชิปปี้ โมเดล (Stufflebeam 's CIPP Model) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.1 รูปแบบการประเมินชิปปี้ โมเดล (Stufflebeam's CIPP Model)

ในปี ค.ศ. 1971 สตีฟเฟิลบีมและคณะได้เขียนหนังสือชื่อ “Educational Evaluation and Decision Making” หนังสือเล่มนี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการศึกษาของไทย เพราะได้ให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดผลและประเมินผลการศึกษาไว้อย่างน่าสนใจและทันสมัยด้วย นอกจากนั้นสตีฟเฟิลบีมก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบการประเมินออกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่าท่านผู้นี้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมินจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบันสตีฟเฟิลบีมได้ให้คำนิยามของคำว่า “การประเมิน” Stufflebeam (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544, น. 166 ; อ้างถึงใน Stufflebeam, 1985, น. 159) ไว้ดังนี้ “การประเมิน” คือ กระบวนการของการระบุ หรือ กำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมถึงดำเนินการ รวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาทำให้เกิดเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจต่อไป จากนิยามดังกล่าวมีสาระสำคัญที่สามารถ ขยายความเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. การประเมินเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการ คือ มีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจรและย้อนกลับมาสู่วงรอบใหม่ของวงจรด้วย
2. กระบวนการประเมินจะต้องมีการระบุหรือบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ
3. กระบวนการประเมินจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ระบุไว้
4. กระบวนการประเมินจะต้องมีการนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาแล้วนั้นมาจัดทำให้เป็นสารสนเทศ
5. สารสนเทศที่ได้มานั้นจะต้องมีความหมายและมีประโยชน์
6. สารสนเทศดังกล่าวจะต้องได้รับการนำไปเสนอเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกใหม่หรือแนวทางดำเนินการใดๆ ต่อไป

แนวคิดของสตีฟเฟิลบีมมีลักษณะแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดทำ และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารนั้นมีหน้าที่เรียกหาและนำผลการประเมินที่ได้นั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี

ทั้งนี้ในส่วนที่เป็นรายละเอียดของการประเมินตามนิยามของสตัฟเฟิลบีมนั้นสามารถถ่ายทอดเป็นโมเดลพื้นฐานได้ Worthen และ Sanders (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2554, น. 166 ; อ้างอิงมาจาก Worthen and Sanders, 1973, p. 134) ดังนี้

ภาพที่ 2.1 โมเดลพื้นฐานของสตัฟเฟิลบีม. (p. 134) โดย Worthen, B. R. & Sanders, J. R. (1987). New York: Longman Inc.

ขั้นตอน คือ การประเมินตามโมเดลของสตัฟเฟิลบีมนั้น สามารถสรุปการประเมินเป็น 3 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การวิเคราะห์จัดสรรสนเทศเพื่อนำเสนอฝ่ายบริหาร
3. องค์ประกอบของการประเมินตาม CIPP Model Stufflebeam (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544, น. 167-170 ; อ้างอิงใน Stufflebeam, 1985 : 159) ได้แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ

3.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนที่จะลงมือดำเนินโครงการใด ๆ หรือมีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดหลักการและเหตุผลรวมทั้งเพื่อพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการดังกล่าว การชี้ประเด็นปัญหา ตลอดจนการพิจารณาความเหมาะสมของเป้าหมายของโครงการ

3.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมเพียงพอของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนเทคโนโลยีและแผนของการดำเนินงาน

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) ส่วนนี้เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินงานโครงการเพื่อทำการแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อบกพร่องนั้น ๆ หาข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่จะสั่งการเพื่อการพัฒนางานต่าง ๆ บันทึกภาวะของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน

3.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยายหรือปรับเปลี่ยนโครงการ การจัด

ประเภทของการประเมินดังกล่าวแสดงถึงการประเมินที่พยายามให้ครอบคลุมกระบวนการทำงานในทุก ๆ ขั้นตอน ตามแนวคิดที่รู้จักกันดีในนามว่า “CIPP” สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทั้ง 4 ประเภทข้างต้นได้แก่การตัดสินใจ เพื่อการดำเนินการใด ๆ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้อีก 4 ประเภทเช่นกัน คือ

3.4.1 การตัดสินใจเพื่อการวางแผน การตัดสินใจที่อาศัยการประเมินสถานะแวดล้อม มีบทบาทสำคัญที่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนในการดำเนินงาน

3.4.2 การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินตัวป้อน มีบทบาทสำคัญคือการกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ ของโครงการ

3.4.3 การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินกระบวนการมีบทบาทสำคัญคือควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดและเพื่อปรับปรุงแก้ไขแนวทางการทำงานให้ได้ผลดีที่สุด

3.4.4 การตัดสินใจเพื่อการทบทวนโครงการ เป็นการตัดสินใจที่อาศัยผลจากการประเมินที่เกิดขึ้น มีบทบาทหลักคือการตัดสินใจเกี่ยวกับการยุติ ล้มเลิก หรือขยายโครงการในช่วงเวลาต่อไป

ภาพที่ 2.2 แสดงความสัมพันธ์ของการตัดสินใจและประเภทของการประเมิน. (p. 159) Stufflebeam, 1985, The United States of America : A Wiley Imprint.

กล่าวโดยสรุปการประเมินโครงการตามรูปแบบของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เรียกว่า CIPP Model นั้น เป็นโครงการที่เป็นระบบสามารถที่จะประเมินโครงการได้ครบในทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ทราบได้ว่ามีส่วนใดบ้างของโครงการที่ใช้ได้ ส่วนใดบ้างที่บกพร่องและควรได้รับการแก้ไข เพื่อให้การดำเนินโครงการสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ รวมถึงการตัดสินใจยุติการดำเนินโครงการ เมื่อเห็นว่าการดำเนินโครงการไม่สามารถที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

1. รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 223 – 229) ได้กล่าวถึง การประเมินแบบซีบีพีว่า แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็น การประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินโครงการประชุม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้าเพื่อบ่งชี้ จุดเด่นจุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันทั่วทั้งและ มีการประเมินรวมสรุปหลังโครงการประชุมสิ้นสุดแล้ว เพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการประชุม แบบจำลองที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบซีบีพีจึงเป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้ เพราะนักประเมินจะได้ข้อดีข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสมช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่ายสะดวกในการปฏิบัติจึงเป็นที่นิยมกว้างขวางแบบจำลองซีบีพี จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation)

การประเมินสภาวะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินทั่ว ๆ ไปเป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้าน ความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สภาพแวดล้อมนอกจากนี้ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ ต่อการต่อการตัดสินใจ การประเมินสภาวะแวดล้อมนี้มีลักษณะเด่น ๆ ที่สำคัญมากมาย จัดเป็น การวิเคราะห์ขนาดใหญ่ (Macro Analytic) เป็นการกำหนดขอบเขตของการประเมิน การบรรยายและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้อง และมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมายการประเมินสภาวะแวดล้อมทำให้ได้มาซึ่ง การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการวินิจฉัยและการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้อง กับความต้องการของที่ประชุมและสถานการณ์

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูล เพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ ความสามารถ ของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะ ช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ ผลที่ได้จากการประเมินผลเบื้องต้น คือ

การวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในรูปของราคาและกำไร (Cost and Benefit) ที่จะได้รับโดยการประเมินในด้านอัตราค่าจ้าง เวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนการดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือปฏิบัติ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนหลัง (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์อยู่ 3 ประการ คือ

3.1 เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผน เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้น

3.2 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีควมจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วยระเบียบวิธีทั่วไปของการประเมินผลผลิตจะรวมสิ่งต่อไปนี้เข้าด้วยกัน คือ การดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่ เกณฑ์ในการที่วัดกับวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้กับมาตรฐานสัมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพันธ์ (Relative Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อนและทำการแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอาศัยรายงานจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัย และกระบวนการร่วมด้วย

จากการศึกษารูปแบบการประเมินแบบใช้ชิปปี้ (CIPP Model) พอสรุปได้ว่าการประเมินแบบชิปปี้มีการประเมินอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทุกด้าน เพื่อหาข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ ตลอดจนเป็นข้อมูลเพื่อรวบรวมเป็นสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจในการวางแผนการดำเนินโครงการได้เป็นอย่างดีด้วย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

เนื่องจากโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลเป็นโครงการใหม่ตามนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ และได้เริ่มดำเนินโครงการครั้งแรกในปี พ.ศ. 2553 จึงทำให้ไม่ปรากฏงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการโดยตรงในปัจจุบัน แต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงและใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis Approach) ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังต่อไปนี้ คือ

กิตติกา ศรีโบราณ (2552, น. 115 - 120) ได้ทำการการประเมินโครงการส่งเสริมสหกรณ์โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดเลย สังกัดกองการกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 24 ปีการศึกษา 2551 โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP) แหล่งข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร

สถานศึกษา จำนวน 7 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 7 คน ครูผู้สอน จำนวน 33 คน และนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การสนทนากลุ่มและแบบทดสอบผลการวิจัย พบว่า การ ดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดเลย ด้านบริบท (Context) ตามความคิดของผู้บริหารครูผู้รับผิดชอบครูผู้สอนและนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่เป็นสมาชิกโดยส่วนรวมการดำเนินการจัดกิจกรรมสามารถปฏิบัติได้ในระดับมากซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดเลย สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 24 ส่วนใหญ่ สามารถดำเนินงานการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้เพราะเป็นโครงการตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ตามความคิดของผู้บริหารครูผู้รับผิดชอบครูผู้สอน และนักเรียนช่วงที่ 2 ที่เป็นสมาชิกโดยส่วนรวมการดำเนินการจัดกิจกรรมสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก บ่งชี้ให้เห็นว่าความพร้อมด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโครงการส่งเสริมสหกรณ์เป็นโครงการตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี บุคลากรจึงได้รับการอบรมเป็นประจำทุกปีส่วนอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก แต่ก็ยังเป็นปัญหาในบางพื้นที่ทั้งนี้ เนื่องมาจากการจัดสรรงบประมาณในการจัดสร้างและซื้อวัสดุอุปกรณ์มีจำกัด ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) ตามความคิดของผู้บริหารครูผู้รับผิดชอบครูผู้สอนและนักเรียนช่วงที่ 2 ที่เป็นสมาชิกโดยส่วนรวมการดำเนินการจัดกิจกรรมสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก บ่งชี้ให้เห็นว่า ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสหกรณ์โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดเลย สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 24 ทุกคน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ ในการลงบันทึกบัญชีจะเป็นนักเรียนปฏิบัติครูผู้รับผิดชอบเป็นผู้บันทึกติดตามเพราะโครงการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน นั้นเป็นโครงการที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่จะยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และด้านผลผลิต (Product) ตามความคิดของผู้บริหารครูผู้รับผิดชอบครูผู้สอนและนักเรียนช่วงที่ 2 เป็นสมาชิกโดยส่วนรวมการดำเนินการจัดกิจกรรมสามารถปฏิบัติได้ในระดับมากสมาชิกทุกคนมีความพึงพอใจในดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์

ธมณีย์รัตน์ เจริญรัตน์ (2553, น. 160-171) ทำการศึกษาเพื่อประเมินโครงการเรียนฟรีเรียนดี อย่างมีคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในสำนักงานเขตมีนบุรี ปีการศึกษา 2551 โดยใช้โมเดลเคาน์ทีแชนซ์ของสเต็ก ในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการปฏิบัติ และผลการดำเนินงานของโครงการเรียนฟรีเรียนดี อย่างมีคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 คน ข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร จำนวน 405 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จำนวน 115 คน นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 372 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 354 คน หัวหน้าฝ่ายการศึกษาและเจ้าหน้าที่ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสารแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า โครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพในด้านปัจจัยนำเข้า มีผลการประเมินในระดับสูงกว่า

ร้อยละ 80 ทุกรายการ ยกเว้นจำนวนบุคลากร พบว่า ร้อยละ 70 ของผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าจำนวนบุคลากรมีความเพียงพอ ร้อยละ 84.7 ของข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นว่าจำนวนบุคลากรมีความเพียงพอ ร้อยละ 20 ของหัวหน้าฝ่ายการศึกษาและเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นว่าจำนวนบุคลากรมีความเพียงพอซึ่งความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นอย่างไม่สอดคล้องกันโครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพในด้านกระบวนการปฏิบัติ มีผลการประเมินในระดับสูงกว่าร้อยละ 80 ทุกรายการ โครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพในด้านผลการดำเนินงานของโครงการฯ มีผลประเมินตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.5 ทุกรายการยกเว้น ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2549 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2550 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2551 ในระดับโรงเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับ 2.0 จำนวน 7 โรงเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับ 2.0 จำนวน 2 โรงเรียน แต่ค่าเฉลี่ยรวมสูงกว่า 2.0 แนวทางกระบวนการดำเนินงานตามโครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพซึ่งจัดสรรงบประมาณให้กับนักเรียนเป็นรายหัว คนละ 1,500 บาท จำนวน 7 รายการ ควรให้โรงเรียนสำรวจความต้องการของนักเรียน / ผู้ปกครองตามสภาพที่เป็นจริง แล้วให้แต่ละโรงเรียนบริหารงบประมาณเองภายในวงเงินที่ได้รับจัดสรรไม่จำเป็นต้องเป็น 7 รายการ หรือมอบเงินให้กับนักเรียน / ผู้ปกครองนักเรียน ไปบริหารจัดการเองภายใต้ขอบเขตที่กำหนดผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการปฏิบัติ และผลของโครงการฯ มีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างแผนงาน/ความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในระดับดี

กฤษฎา สารการ (2555, น. 130) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการโรงเรียนดีประจำตำบลกรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนสร้างถ่อสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งเงื่อนไขการมีส่วนร่วม พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการของโรงเรียนการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนดีประจำตำบลมีอยู่ 7 กลุ่ม คือ 1) การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชน 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน 5) การมีส่วนร่วมของคณะครู 6) การมีส่วนร่วมของนักเรียนและ 7) การมีส่วนร่วมขององค์กรทางศาสนา และเงื่อนไขการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการคือเงื่อนไขการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากซึ่งมีข้อค้นพบที่สำคัญ 5 ประเด็น คือ 1) การมีผู้นำทางศาสนาให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญทางการศึกษา 2) ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนช่วยเหลือสนับสนุนอย่างจริงจัง 3) การมีการรวมกลุ่มกันเองในชุมชนหลายกลุ่ม 4) คณะครูมีความสามัคคีและร่วมพัฒนาอย่างจริงจังและ 5) ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของคณะครูและชุมชน

กอบภณ แสงสมบัติ (2555, น.162 - 435) ได้ทำการศึกษา วัฒนธรรมองค์กร : รูปแบบการพัฒนาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนดีประจำตำบลภาคอีสาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากประชากรในพื้นที่วิจัย 3 จังหวัดภาคอีสาน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาผู้บังคับบัญชาผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนครูนักเรียนผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป แบ่งออกเป็น 3 คือ กลุ่มผู้รู้กลุ่มผู้ปฏิบัติและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป รวม 144 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสำรวจ (Basic Survey) แบบสังเกต (Observation) และแบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) ผลการวิจัยพบว่า 1) ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนดีประจำตำบลภาคอีสานชุมชนได้ร่วมกันตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้านก่อนส่วนโรงเรียนจะถูกตั้งขึ้นมาทีหลังตามสภาพความต้องการพัฒนาของชุมชนการตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้านจะมีทั้งชุมชนที่ตั้งอยู่เดิมและชุมชนที่ย้ายเข้ามาใหม่การย้ายถิ่นฐานสืบเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการแต่ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือการเข้ามาจับจองพื้นที่ว่างเปล่าเพื่อประกอบอาชีพทำมาหากินจากชุมชนเล็ก ๆ กลายเป็นชุมชนใหญ่ขึ้นจากนั้นก็จัดตั้งเป็นหมู่บ้านและปัจจุบันได้ขยายเขตการปกครองออกเป็นหลายหมู่บ้านชุมชนมีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับธรรมชาติทั้งด้านอาชีพและวัฒนธรรมมีการแลกเปลี่ยนสืบทอดอนุรักษ์และมีการพัฒนาเป็นวัฒนธรรมใหม่ของชุมชน และโรงเรียนดีประจำตำบลในภาคอีสานส่วนใหญ่จึงถือกำเนิดขึ้นมาจากการอาศัยศาลาการเปรียญวัดเป็นสถานที่ทำการเรียนการสอนและระยะแรกทางราชการจะส่งเฉพาะครูผู้สอนมาทำการสอนเท่านั้นเมื่อชุมชนเริ่มมีความเข้มแข็งผนวกกับอธิปไตยความเชื่อทางพระพุทธศาสนาในการทำบุญบริจาคทานจึงมีชาวบ้านบริจาคที่ดินเพื่อสร้างโรงเรียนและได้ช่วยกันสร้างอาคารเรียนชั่วคราวที่ใช้วัสดุอุปกรณ์หาได้ง่ายในชุมชนเป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษาจากนั้นโรงเรียนจึงได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากทางราชการปัจจุบันเปิดทำการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนดีประจำตำบลภาคอีสานสภาพปัจจุบันและปัญหาของวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนดีประจำตำบลภาคอีสานในการบริหารจัดการศึกษานั้นการศึกษาของโรงเรียนในปัจจุบันจะมีความแตกต่างจากอดีตที่ผ่านมาเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านของสังคมเป็นตัวขับเคลื่อนให้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับความสมดุลให้มีสภาพคงอยู่ตามเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการศึกษาต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายเข้ามาที่เกี่ยวข้องเข้าเป็นหนึ่งในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นคณะทำงานหรือคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ก็แล้วแต่ล้วนแต่มีความต้องการจำเป็นเช่นเดียวกันหรือแม้แต่ในองค์กรโรงเรียนก็ต้องอาศัยความมือจากบุคลากรเพราะการปฏิบัติเพียงคนเดียวคนหนึ่งอาจทำให้ประสิทธิภาพสู่การทำงานแบบมีส่วนร่วมและแบบเป็นทีมไม่ได้โรงเรียนมีขอบข่ายภารกิจการบริหารจัดการที่ครอบคลุมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ผู้บริหารโรงเรียนคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครูนักเรียนชุมชนและเขตบริการโรงเรียนส่วนด้านโครงสร้างแบ่งงานออกเป็น 4 กลุ่มงานในแต่ละงานจะมอบหมายให้มีครูรับผิดชอบตามขอบข่ายงานซึ่งเป็นการมอบอำนาจ (Empowerment) และกระจายอำนาจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานในโรงเรียนและ

มีสิทธิเท่าเทียมกันในการใช้ทรัพยากรในแต่ละกลุ่มงานจะมีผู้รับผิดชอบมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับว่าจำนวนขอบข่ายภารกิจงานและสัดส่วนครูกับงานโรงเรียน บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นบรรยากาศที่เอื้อต่อการบริหารจัดการที่มีโครงสร้างระบบการทำงานที่ชัดเจนมอบหมายงานได้ตรงตามความรู้ความสามารถสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นได้รับการดูแลอย่างดีมีความปลอดภัยใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า การสร้างบรรยากาศและการอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3) รูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนดีประจำตำบลภาคอีสาน วัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญในองค์กรที่จะเอื้อสนับสนุนหรือทำให้เป็นอุปสรรคต่อองค์กรเพราะวัฒนธรรมเป็นความเชื่อที่ถูกสะสมมาช้านานวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนคือสิ่งต่างๆที่ปรากฏขึ้นในโรงเรียนทั้งสิ่งประดิษฐ์พฤติกรรมความเชื่อความประพฤติแบบแผนบรรทัดฐานอุดมการณ์หรือความเข้าใจที่มองว่าเป็นการใช้ร่วมกันของกลุ่มคนในองค์กรขอบข่ายภารกิจการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นการออกแบบมาเพื่อจัดระเบียบการทำงานในองค์กรโรงเรียนให้เดินไปสู่ความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ที่ผ่านกระบวนการของการมีส่วนร่วมโครงสร้างองค์กรเป็นการกระจายอำนาจในการปฏิบัติให้ผู้รับผิดชอบมีความเป็นอิสระคล่องตัวในการดำเนินงานโครงสร้างขอบข่ายภารกิจที่ถูกจัดระบบไว้เป็นอย่างดีมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเพราะทำให้รู้ว่าใครทำอะไรอย่างไรและอยู่ในสายชั้นใด

ชัชวาลย์ กันนางค์ (2555, น. 43-66) ได้ทำการศึกษา ความพร้อมเพื่อเป็นโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนบ้านป่าลานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารคณะครูคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรของโรงเรียนบ้านป่าลาน และสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลห้วยโป่งอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการศึกษา พบว่า ด้านโรงเรียนคุณภาพส่วนใหญ่มีความพร้อมมากที่สุด พบว่านักเรียนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนและส่วนใหญ่มีเป้าหมายส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนในการพัฒนานักเรียนแต่ในประเด็นที่ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่พร้อมคือนักเรียนดูแลห้องหน้าห้องส้วมไม่เป็นระเบียบสวยงามในด้านครูและบุคลากร พบว่าครูใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนผู้บริหารมีการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลแต่บางส่วนเห็นว่าไม่พร้อม คือ ครูไม่ใช้ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลงานของผู้บริหารไม่เป็นที่ประจักษ์ได้รับการยอมรับในการเป็นนักพัฒนาในด้านโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความพร้อมคือนักเรียนมีความสุขเมื่อได้มาโรงเรียนและนักเรียนและครูมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันโรงเรียนมีตัวชี้วัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์แต่ประเด็นในส่วนที่เห็นว่าโรงเรียนไม่พร้อมคือแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควรและผลิตภัณฑ์ของนักเรียนไม่ได้รับคัดเลือกให้เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชน

ส่วนด้านสภาพปัญหาโรงเรียนคุณภาพพบว่าด้านนักเรียนนักเรียนบางส่วนไม่สนใจและเอาใจใส่ในการเรียนและมาโรงเรียนสายไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนนักเรียนบางคนไม่เข้าร่วมกิจกรรมโดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ครูควรเอาใจใส่และสอบถามปัญหาอย่างใกล้ชิดโดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังสร้างจิตสำนึกและระเบียบวินัยให้เด็กอย่างต่อเนื่องในด้านครูและบุคลากรพบว่าครูย้ายบ่อยทำให้เด็กได้เรียนไม่ต่อเนื่องครูในโรงเรียนประสบการณ่น้อยเนื่องจากมาบรรจุใหม่ครูมีภาระงานภาระงานมากรับผิดชอบงานหลายหน้าที่โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้รับครูในพื้นที่ให้มากขึ้นและควรกำหนดการย้ายให้นานขึ้นจาก 2 ปี เป็น 4 ปี ให้พิจารณาตมออบหมายภาระงานพิเศษให้น้อยลงและให้ครูปฏิบัติงานในหน้าที่หลักคือ การสอนให้ดียิ่งขึ้นรวมทั้งด้านโรงเรียน พบว่า พื้นที่คับแคบไม่เหมาะต่อการจัดกิจกรรมบางประเภทครูมีภาระมากทำให้ไม่มีเวลาพัฒนาแหล่งเรียนรู้และยังไม่มีการใช้แหล่งเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ให้ทางโรงเรียนขอใช้พื้นที่ราชพัสดุด้านหลังโรงเรียนโดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มพื้นที่ในการจัดกิจกรรมให้กับโรงเรียนกระตุ้นให้ครูและนักเรียนช่วยกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ในด้านความร่วมมือด้านการบริหารจัดการส่วนใหญ่เห็นว่ามีความพร้อมมากที่สุดโดยมีความพร้อมในด้านปรับปรุงระบบงานให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพจัดระบบและมาตรการในการดูแลซ่อมบำรุงและคงสภาพเป็นต้นแบบโรงเรียนดีประจำตำบลและมีผลงานเป็นที่ยอมรับจากโรงเรียนอื่นโดยเป็นแหล่งศึกษาดูงานและดำเนินการให้ครูนักเรียนชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและยินดีเข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลแก้ปัญหาที่สำคัญให้ลุล่วงไปด้วยความร่วมมือกับทุกฝ่ายแต่บางส่วนยังเห็นว่าไม่พร้อมคือไม่มีการจัดระบบและมาตรการในการดูแลซ่อมบำรุงและคงสภาพเป็นต้นแบบโรงเรียนดีประจำตำบลส่วนหนึ่งเห็นว่าไม่มีการทำงานเป็นที่ร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบและดำเนินการให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทั้งระบบโรงเรียนและไม่ได้ประสานความช่วยเหลือและได้รับการดูแลจากผู้อุปถัมภ์ในชุมชนหน่วยงานบุคคลหรือองค์กรภายนอก

ส่วนด้านสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการ พบว่า ขาดการส่งเสริมสวัสดิการครูเนื่องจากครูทำงานทั้งเย็นและในวันหยุดราชการผู้นำชุมชนบางหมู่บ้านไม่ได้เข้าร่วมการพัฒนาโรงเรียนเนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงโดยข้อเสนอแนะ ดังนี้ดูแลคุณครูทุกคนให้มีขวัญและกำลังใจในการทำงานควรมีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าหลาย ๆ วันเนื่องจากชาวบ้านมีอาชีพทำไร่นาสวนจะได้จัดสรรเวลามาร่วมพัฒนาโรงเรียนเรียน ในด้านความพร้อมด้านการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่เห็นว่ามีความพร้อมมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงและโรงเรียนร่วมกันสร้างเครือข่ายการพัฒนา กับหน่วยงานอื่นและองค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาโดยมีแผนการพัฒนา ร่วมกับโรงเรียนอย่างเป็นทางการแต่ส่วนน้อยเห็นว่ายังไม่พร้อม คือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่พร้อมสนับสนุนงบประมาณบุคลากรหรือวัสดุครุภัณฑ์ในการดำเนินงานของโรงเรียนและองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เข้าร่วมกับโรงเรียนให้บริการด้านวิชาการและกิจกรรมอื่น ๆ

แก่ชุมชนโรงเรียนมีกิจกรรมที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนน้อยมากและองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาโดยไม่มีแผนการพัฒนาาร่วมกับโรงเรียนอย่างเป็นทางการโรงเรียนมีกิจกรรม

ส่วนด้านสภาพปัญหาด้านการมีส่วนร่วม พบว่า บางหมู่บ้านยังขาดความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนขาดการสนับสนุนจากบริษัทเอกชนในการสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยให้ข้อเสนอแนะดังนี้ ประชาสัมพันธ์การประเมินโรงเรียนดีประจำตำบลอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนเห็นความสำคัญของความร่วมมือไปยังบริษัทเอกชนเพื่อร่วมสนับสนุนในด้านต่างเพื่อร่วมกันสร้างโรงเรียนของชุมชน

ณัฐดี จันทร์ศรจักร (2555, น. 112-115) ได้ทำการศึกษา สภาพการบริหารงานของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 288 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มาก เช่นกันโดยด้านบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วมตามลำดับ สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดการเรียนรู้เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

รัตนา สิทธิราช (2555, น. 54- 92) ได้ทำการศึกษา ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนพร้าวบูรพา จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรสำหรับการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาคณะครูของโรงเรียนพร้าวบูรพาคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการนักเรียน รวมทั้งสิ้น 121 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบบันทึกการศึกษาเอกสารแบบประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนพร้าวบูรพามีการวางแผนในการดำเนินการกิจกรรมโครงการสอดคล้องกับการดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล 5 ด้านได้แก่ด้านการมีบริเวณโดยรอบร่มรื่นสวยงามด้วยร่มเงาธรรมชาติด้านการมีบรรยากาศอบอุ่นสดใสเหมือนบ้านด้านการมีความปลอดภัยปลอดภัยสารเสพติดด้านการมีห้องปฏิบัติการทางภาษาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์พร้อมสื่ออุปกรณ์ครบถ้วนและได้ใช้งานอย่างคุ้มค่าและด้านการที่ครูใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา

ท้องถิ่นใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสอนผลการดาเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล จากการประเมินในภาพรวมมีค่าระดับความสำเร็จในภาพรวมอยู่ที่ระดับพอใช้โดยเมื่อพิจารณา รายด้านระดับความสำเร็จในระดับดีมากมี 4 ด้าน คือ การมีแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเชื่อมั่นว่าทา ได้จริงการเป็นศูนย์กีฬาชุมชนมีสนามกีฬาที่มีกิจกรรมและดูแลรักษาอย่างยั่งยืนการมีบรรยากาศ อบอุ่นเหมือนบ้านสี่แสนสดีและการมีบริเวณโดยรอบร่มรื่นสวยงามด้วยร่มเงาธรรมชาติค่าระดับ ความสำเร็จในระดับดีมากมี 4 ด้าน คือ การมีความปลอดภัยปลอดภัยเสพติดการมีเป้าหมายในการ พัฒนาที่ชัดเจนเข้าใจตรงกันการที่ผู้บริหารได้รับการยอมรับในการเป็นนักพัฒนาและผู้นำการ เปลี่ยนแปลงและมีความสะอาดทุกแห่งที่เกิดจากจิตสำนึกของนักเรียนค่าระดับความสำเร็จระดับ พอใช้มี 4 ด้าน คือ การมีห้องสมุด 3 ดีการมีห้องปฏิบัติการทางภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์ พร้อมสื่ออุปกรณ์ครบถ้วนและได้ใช้งานอย่างคุ้มค่าการที่ครูใช้แหล่งเรียนรู้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ สื่อเทคโนโลยีทันสมัยในการสอนและการเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีส่วน ร่วมเป็นเจ้าของค่าระดับความสำเร็จระดับปรับปรุงมี 2 ด้านคือการมีศูนย์การเรียนรู้งานอาชีพ ครบวงจรสร้างงานสร้างอาชีพเพื่อหารายได้ระหว่างเรียนและการมีห้องสุขาที่ถูกต้องลักษณะ

พรพิมล ตั้งใจ (2555, น. 110) ได้ทำการศึกษา การติดตามและประเมินโครงการ โรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า 1) ความพร้อมก่อน การดาเนินโครงการ พบว่า ความพร้อมก่อนการดาเนินในด้านบุคลากร แผนปฏิบัติงาน และวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้แทนฝ่าย บริหาร และผู้แทนครู มีความคิดเห็นว่า การดาเนินงานด้านความพร้อมก่อนการดาเนินโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การดาเนินงานตามกระบวนการของโครงการ พบว่า การดาเนินงานตามกระบวนการของโครงการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้แทนนักเรียน มีความคิดเห็นว่า การดาเนินงานตามกระบวนการของโครงการมีหรือความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก แต่ผู้แทนฝ่ายบริหารและผู้แทนครูมีความคิดเห็นว่า การดาเนินงานตามกระบวนการ ของโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการดาเนินงานของโครงการ พบว่า ผลการดาเนินงานตามโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลทางด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ผลที่มีต่อผู้บริหาร ครูและบุคลากรภายในโรงเรียน และผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามคามคิดเห็นของผู้แทนฝ่ายบริหาร ผู้แทนครู ผู้แทนนักเรียน และ ผู้แทนผู้ปกครอง 4) ปัญหาในการดาเนินงานตามโครงการที่พบ คือ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนยังไม่พร้อมต่อการดาเนินงานตามโครงการ บุคลากรและครู ไม่เพียงพอบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เข้าใจแนวทางการดาเนินงานโครงการ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดการประชาสัมพันธ์การดาเนินงานของโครงการ และขาดการนิเทศ ติดตามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5. ข้อเสนอแนะในการดาเนินงานตาม โครงการ คือ ควรวางแผนด้านการเตรียมความพร้อมและปัจจัยต่างๆให้เหมาะสมและเอื้อต่อ การดาเนินงานของโครงการ ควรจัดสรรบุคลากรและครูให้มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ ควรเชิญวิทยากรหรือผู้มีความรู้มาบรรยายให้ความรู้ ควรมีการจัดทำแผนการดาเนินงานร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประชาสัมพันธ์การดาเนินงานของโครงการอย่างต่อเนื่อง

และจริงจัง ควรจัดทำตารางการนิเทศ การติดตามผล และตั้งคณะกรรมการประเมินผลโครงการ โดยเฉพาะ รวมทั้งสรุปและรายงานผลการดำเนินโครงการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

เกสสิณี ชิวปรีชา (2555, น.123 - 125) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบล กลุ่มตัวอย่าง 123 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนดีประจำตำบลในภาพรวมใช้รูปแบบโดยผู้บริหาร โรงเรียนเป็นหลักอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก การนำแผนไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนดีประจำตำบลในภาพรวมใช้รูปแบบโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลักอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการวางแผนอยู่ในระดับมากที่สุด การนำแผนไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลโดยครูเป็นหลักอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยครูและชุมชนเป็นหลักเรียงลำดับดังนี้การประเมินผล การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการวางแผน ส่วนรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบลควรใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำโดยครูและชุมชนเป็นหลัก โดยมีหลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ของรูปแบบและองค์ประกอบของการบริหารประกอบด้วย การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลโดยครูและชุมชนเป็นหลัก

พัทยา หวังสุข (2557, น. 76- 153) ได้ทำการศึกษาเพื่อการประเมินผลโครงการเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยไซยวาร์ฟารินในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยไซยวาร์ฟารินในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ใช้รูปแบบการประเมินตาม CIPP model ทำการวิเคราะห์ปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Product) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยไซยวาร์ฟาริน ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องบุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วยที่ไซยวาร์ฟารินหรือผู้ดูแลผู้ป่วยที่ไซยวาร์ฟาริน ผลการวิจัย พบว่า ด้านบริบทบุคลากรทางการแพทย์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบทของโครงการเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยไซยวาร์ฟารินโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นโครงการที่เกิดจากโรงพยาบาลปทุมราชวงศา รับนโยบายมาดำเนินงานต่อโครงการนี้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของผู้ป่วยไซยวาร์ฟารินในพื้นที่ที่ต้องการการดูแลด้านสุขภาพในเรื่องการบริการที่ดีการเยี่ยมบ้านนอกจากนั้นการดูแลด้านจิตใจยังมีความสำคัญมากกับผู้ป่วยไซยวาร์ฟารินเพราะการดูแลที่มีความเป็นกันเองเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญกับผู้ป่วยทำให้มีสัมผัสได้ถึงการดูแลที่มองความสำคัญของความเป็นมนุษย์ดูแลด้านจิตใจการเสริมแรงให้กำลังใจแก่ผู้ป่วยให้มีจิตใจที่ศรัทธาและเชื่อมั่นในการรักษา ปัจจัยนำเข้า (Input) จากการประเมินโครงการเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยไซยวาร์ฟาริน

ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด้านปัจจัยนำเข้าผู้บริหารส่วนใหญ่มองเห็นในด้านอัตรากำลังคนที่เรามีคนอยู่จำกัดการจัดสรรอัตรากำลังในแต่ละพื้นที่มีปัญหาไม่เพียงพอแต่การทำงานทำได้ไม่ติดขัดในจุดนี้ควรเน้นการพัฒนาคนที่มีอยู่เดิมให้มีศักยภาพเพียงพอในการปฏิบัติงานหลาย ๆ หน้าที่และบุคลากรอื่น ๆ ในหน่วยงานสามารถทำงานแทนกันได้ซึ่งงานในหน้าที่เป็นงานด้านการดูแลสุขภาพของประชาชนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ความสามารถให้กับบุคลากรเน้นเฉพาะด้านนั้น ๆ ด้านกระบวนการ (Process) ผู้บริหารสะท้อนความคิดเห็นผ่านหัวข้อกระบวนการเป็นโครงการที่มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบมีการทำงานเป็นเครือข่ายกระบวนการดำเนินงานของโครงการได้สร้างความตระหนักให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและได้สร้างความตระหนักและการดูแลตนเองให้มากขึ้นในผู้ป่วยที่ไข้ยวาร์ฟาริน นอกจากนี้การทำงาน of โครงการควรเพิ่มกระบวนการการทำงานในเชิงรุกซึ่งกระบวนการการทำงานดังกล่าวเป็นบทบาทหน้าที่กำหนดในกรอบการทำงานในพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและผลลัพธ์ของการดำเนินงาน (Product) ความสำเร็จของโครงการเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยไข้ยวาร์ฟาริน ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลประเมินได้จากความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วย (Self Management) โดยประเมินจากความรู้ก่อนและหลังการให้คำแนะนำการใช้ยวาร์ฟารินและการปฏิบัติตัวโดยเภสัชกรของผู้ป่วยทั้งกลุ่มที่ค่า INR อยู่ในเป้าหมายและกลุ่มผู้ป่วยที่ค่า INR ไม่อยู่ในเป้าหมายพบว่าคะแนนก่อนและหลังการวัดความรู้ผู้ป่วยทั้ง 2 กลุ่มมีคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value ก่อนให้คำแนะนำ = 0.012, p-value หลังให้คำแนะนำ = 0.008) ตัวชี้วัดมีดังนี้ 1) ผลการติดตามค่า INR อยู่ในเป้าหมายที่กำหนดร้อยละ 70.59 เกณฑ์ตัวชี้วัดคือร้อยละ 60 ถือว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดและผู้ป่วยสามารถจัดการตนเองในกรณีเกิดอาการข้างเคียงจากการใช้ยวาร์ฟารินเช่นเมื่อมีจ้ำเลือดให้มาพบแพทย์เพื่อตรวจค่า INR 2) ผลการติดตามอาการข้างเคียงจากการใช้ยวาร์ฟารินเลือดออกเล็กน้อยพบร้อยละ 8.96 เกณฑ์ที่กำหนดไม่เกินร้อยละ 10 ถือว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ 3. ผลการมารับยาตามแพทย์นัดทุกครั้งของผู้ป่วยร้อยละ 82.35 เกณฑ์ที่กำหนดมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งถือว่าผลการปฏิบัติคือบรรลุตามวัตถุประสงค์

อภิญา ไจมีภักดี (2558, น. 81-107) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 198 คน จาก 29 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหาร 29 คน ครูผู้สอน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยรวมทั้ง 6 ด้าน มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนดีประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ปัจจัยด้านการเรียนรู้ของครู ปัจจัยด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมปัจจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนตามลำดับ และประสิทธิผลของโรงเรียนดีประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านกระบวนการคุณธรรม ปัจจัยด้านผลผลิตด้านปัจจัย และด้านกระบวนการวิชาการ

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Denbow (2004, น.187-190) ได้ศึกษาบทบาทวัฒนธรรมโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมโรงเรียนกับการส่งเสริมโปรแกรมเพื่อการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 204 คน ผลการวิจัย พบว่า วัฒนธรรมโรงเรียน 6 ด้าน คือ ลักษณะความเป็นผู้นำแบบความร่วมมือด้านความร่วมมือของครูด้านการพัฒนาวิชาชีพด้านการวางเป้าประสงค์ร่วมกันด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน และด้านการรวมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันมีความสัมพันธ์กับตัวแปรการส่งเสริมโปรแกรมเพื่อการศึกษา 10 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนนโยบายด้านการศึกษาการกำหนดรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะหลักสูตรแบบบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์การประเมินผลต้นแบบด้านบทบาทของบุคคลการพัฒนาบุคลากรลักษณะความเป็น ผู้นำของนักเรียนและการสนับสนุนโปรแกรมเพื่อการศึกษาและพบว่า วัฒนธรรมโรงเรียนด้านการรวมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันด้านการวางเป้าประสงค์ร่วมกันและด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานในระดับสูงที่สุดและพบว่ามีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงระหว่างวัฒนธรรมโรงเรียนด้านการรวมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันด้านการวางเป้าประสงค์ร่วมกันและด้านลักษณะความเป็นผู้นำแบบความร่วมมือกับตัวแปรการส่งเสริมโปรแกรมเพื่อการศึกษาจริงและยังพบว่ามีค่าความสัมพันธ์ในระดับต่ำของวัฒนธรรมโรงเรียนด้านความร่วมมือกันของครูและด้านการพัฒนาวิชาชีพ

Chin – Loy (2004, p. 3750-A) ได้ศึกษาเพื่อทดสอบรูปแบบของผลปานกลางของวัฒนธรรมองค์กรที่มีต่อความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการจัดการความรู้กับผลประโยชน์ขององค์กรประเด็นที่ศึกษานี้มีความสัมพันธ์กับประเด็นปัญหาต่างๆเพื่อการศึกษาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คนเป็นตัวแทนบริษัทอเมริกาตอนเหนือ 38 ใน 49 บริษัทซึ่งรู้กันดีว่ามีความคิดริเริ่มด้าน “การปฏิบัติที่ดีที่สุด” ในการจัดการความรู้ของตนเครื่องมือมี 2 ชนิด คือ แบบประเมินอิทธิพลของวัฒนธรรมองค์กรใช้วัดวัฒนธรรมองค์กร 4 ประเภท (เครือข่ายความมุ่งหมายในการปรับตัวตลาดและลำดับขั้นตอน) และแบบประเมินการจัดการความรู้ใช้ประเมินการจัดการความรู้ (การจับได้การสร้างสรรค์การจัดองค์การการจัดเก็บการเผยแพร่และการประยุกต์ใช้) และผู้ใช้ประโยชน์ขององค์กรการเติบโตนวัตกรรมและความได้เปรียบทางการแข่งขันผลการศึกษา พบว่าวัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ

ผลประโยชน์ขององค์กรปฏิสัมพันธ์สูงไม่มีผลปานกลางของวัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับผลประโยชน์ขององค์กร

Lemon and Sahota (2004, p. 483 - 498) ได้ศึกษาเพื่อสำรวจและนำเสนอวัฒนธรรมองค์กรซึ่งเป็นปีกใหญ่ของที่เก็บความรู้ที่มีการเก็บรักษาและมีความสามารถดำเนินการจัดกระทำสารสนเทศเมื่อได้รับการจัดการความรู้และวรรณกรรมเกี่ยวกับนวัตกรรมแล้วทำเลที่ตั้งลักษณะและคุณลักษณะของที่เก็บความรู้เหล่านี้ก็ถูกระบุและทำหน้าที่ชั่วคราวข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการวิจัยและพัฒนาในไตรมาสแรกได้นำมาใช้พัฒนาเครื่องมือสำหรับตรวจสอบบัญชีซึ่งระบุตัวอย่างแบบเดิมทางวัฒนธรรมรวมทั้งขั้นต่าง ๆ ของความรู้ที่ตรวจสอบแล้วตามลำดับของตนเครื่องมือการเข้าแทรกแซงซึ่งชี้แนะการแทรกแซงต่าง ๆ และกลยุทธ์สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นเป้าหมายไปสู่ขั้นความรู้ที่ตรวจสอบแล้วและการบำรุงรักษานวัตกรรม

Lawson (2004, p. 2975 - A) ได้ศึกษาเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการจัดการความรู้ในด้านการศึกษาใช้กรอบค่าการแข่งขันที่ Robert Quinn (1983) สร้างขึ้นทำการวิเคราะห์ความแตกต่างในลักษณะของวัฒนธรรมของวัฒนธรรมองค์กรและวิธีการที่ลักษณะวัฒนธรรมองค์กรอาจจะมีความสัมพันธ์กับมิติต่างๆของการจัดการความรู้ข้อบ่งชี้ของการศึกษาครั้งนี้สามารถจะมีค่าที่สำคัญต่อองค์กรในขณะที่เตรียมจะนำการริเริ่มการจัดการความรู้ไปใช้นั้นจะประสบความสำเร็จหรือจะเพิ่มข้อได้เปรียบในการแข่งขันขององค์กรขึ้นในด้านความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์กรในปัจจุบัน

Holloway and Van Rhyn (2005, p. 303 - 328) ได้ศึกษาเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบขององค์กรเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปองค์กร ผลการศึกษาวิจัยสรุปว่าภารกิจที่เพียงพอยังมีอยู่และดูเหมือนว่าบริษัทต่าง ๆ จะใช้วิธีการกาเครื่องหมายลงในช่องซึ่งเน้นรูปแบบการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการสาระต่าง ๆ ผู้วิจัยได้แย่งสนับสนุนวิธีการ 2 วิธีเพื่อให้มีการปฏิรูปที่ดำเนินการอยู่มีประสิทธิผลวิธีการแรกเกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในระดับห้องคณะกรรมการบริหารเพื่อพัฒนาวิธีการของทีมที่แท้จริงวิธีนี้จะรวมการใช้ข้อขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์ในกระบวนการตัดสินใจและองค์ประกอบที่ ยุบรวมกันของความไว้วางใจและความเปิดเผยเข้าด้วยกันผู้วิจัยได้แย้งว่าข้อขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมในห้องคณะกรรมการบริหารที่เป็นจริงและมีประสิทธิผล ได้กลุ่มสาระการปฏิรูปที่ผู้วิจัยทั้งสองนำเสนอว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวควรจะได้รับขยายเข้าไปสู่ด้านการตัดสินใจและทำให้มีการเข้าไปเกี่ยวข้องของลูกจ้างได้มากขึ้นในการจัดการองค์กร และให้รายละเอียดการปรับค่านิยมวัฒนธรรมและความเป็นสมาชิกขององค์กรได้อย่างมีนัยสำคัญ บทบาทภาวะผู้นำกลายเป็นหนึ่งในการอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนสิ่งที่ไม่ชัดเจน ทั่วไปในคำสั่งและการควบคุมที่ครอบงำอยู่ในปัจจุบัน

Sang and Peterson (2005, p. 1059) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจและการแข่งขันทางธุรกิจของทั่วโลกพบว่าการเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจที่ดีต้องมีแบบจำลองของวัฒนธรรมของการเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจเป็นพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจเพื่อจะใช้เป็นแนวทางสู่ความเข้าใจในการแข่งขันของประเภทต่าง ๆ ทั่วโลก

การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมองค์กรทั้งภายในและภายนอกไม่ว่าผู้ประกอบการจะสามารถฉกฉวยโอกาสได้รวดเร็วก่อนคู่แข่งหรือสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจได้ดีอย่างไรก็ตามวัฒนธรรมเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจและเพื่อเอาชนะคู่แข่ง การใช้มิติทางด้านวัฒนธรรมทำให้ผู้ประกอบการต้องมีการใช้ความรู้ความสามารถและสติปัญญาในการคิดพิจารณาสร้างสรรค์สร้างความเข้มแข็งต้องมีการปรับเปลี่ยนตัวโดยต้องอาศัยคุณลักษณะความเป็นอิสระในการบริหารงานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การยอมรับความเสี่ยงมีความคิดดำเนินธุรกิจในเชิงรุกและกล้าที่จะก้าวไปแข่งขันระดับโลกซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นปรับเปลี่ยนสภาพของผู้ประกอบการที่จะทำให้เกิดความเข้มแข็งนำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจและสามารถจะนำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่จะแข่งขันในทั่วโลกได้

Howard-Grenville (2006, p. 146 - 173) ได้ศึกษาเพื่อสำรวจบทบาทของปัจจัยภายในโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมและวัฒนธรรมย่อยขององค์กรในการปรับปรุงการตีความและการปฏิบัติในประเด็นปัญหาสภาพแวดล้อมของบริษัทวัฒนธรรมองค์กรมีอิทธิพลต่อวิธีการที่สมาชิกองค์กรให้นิยามหรือ “ตั้ง” ปัญหาและกลยุทธ์ที่พวกตนนำมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยดึงมาจากการศึกษาทางชาติพันธุ์วรรณาเป็นเวลา 9 เดือน ที่ศึกษาโรงงานไฮเทค พบว่า ยังมีวัฒนธรรมย่อยจำนวนมากที่ทำให้การตีความที่แตกต่างกันไปเพิ่มขึ้นและกลยุทธ์เพื่อการปฏิบัติในประเด็นสภาพแวดล้อมและยังพบว่าอำนาจของวัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลต่อการตีความและกลยุทธ์สำหรับการปฏิบัตินั้นได้รับการเอาไปใช้ในที่สุด

Holloway and Van Rhyn (2005, p. 303-328) ได้ศึกษาเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบขององค์กรเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปองค์กรผลการศึกษาวิจัยสรุปว่าภารกิจที่เพียงพอยังมีอยู่และดูเหมือนว่าบริษัทต่าง ๆ จะใช้วิธีการภาคีรื่องหมายลงในช่องซึ่งเน้นรูปแบบการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการสาระต่าง ๆ ผู้วิจัยโต้แย้งสนับสนุนวิธีการ 2 วิธีเพื่อให้มีการปฏิรูปที่ดำเนินการอยู่มีประสิทธิภาพเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในระดับห้องคณะกรรมการบริหารเพื่อพัฒนาวิธีการของทีมที่แท้จริงวิธีนี้จะรวมการใช้ข้อขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์ในกระบวนการตัดสินใจและองค์ประกอบที่บูรรวมกันของความไว้วางใจและความเปิดเผยเข้าด้วยกันผู้วิจัยโต้แย้งว่าข้อขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมในห้องคณะกรรมการบริหารที่เป็นจริงและมีประสิทธิผลได้กลุ่มสาระการปฏิรูปที่ผู้วิจัยทั้งสองนำเสนอว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวควรจะได้รับขยายเข้าไปสู่ด้านการตัดสินใจและทำให้มีการเข้าไปเกี่ยวข้องของลูกจ้างได้มากขึ้นในการจัดการองค์กรและให้รายละเอียดการปรับค่านิยมวัฒนธรรมและความเป็นสมาชิกขององค์กรได้อย่างมีนัยสำคัญบทบาทภาวะผู้นำกลายเป็นหนึ่งในการอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนสิ่งที่ไม่ใช่เจตนาทั่วไปในคำสั่งและการควบคุมที่ครอบงำอยู่ในปัจจุบัน

Sang and Peterson (2005, p.1059) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจและการแข่งขันทางธุรกิจของทั่วโลกพบว่าการเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจที่ดีต้องมีแบบจำลองของวัฒนธรรมของการเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจเป็นพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจเพื่อจะใช้เป็นแนวทางสู่ความเข้าใจในการแข่งขันของประเภทต่าง ๆ ทั่วโลก การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมองค์กรทั้งภายในและภายนอกไม่ว่าผู้ประกอบการจะสามารถฉกฉวยโอกาสได้รวดเร็วก่อนคู่แข่งหรือสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจได้ดีอย่างไรก็ตามวัฒนธรรมเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจและเพื่อเอาชนะคู่แข่ง การใช้มิติทางด้านวัฒนธรรมทำให้ผู้ประกอบการต้องมีการใช้ความรู้ความสามารถและสติปัญญาในการคิดพิจารณาสร้างสรรค์สร้างความเข้มแข็งต้องมีการปรับเปลี่ยนตัวโดยต้องอาศัยคุณลักษณะความเป็นอิสระในการบริหารงานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การยอมรับความเสี่ยงมีความคิดดำเนินธุรกิจในเชิงรุกและกล้าที่จะก้าวไปแข่งขันระดับโลกซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นปรับเปลี่ยนสภาพของผู้ประกอบการที่จะทำให้เกิดความเข้มแข็งนำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจและสามารถจะนำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่จะแข่งขันในทั่วโลกได้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าการดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านด้วยกันทั้งผู้ที่มีส่วนในการบริหารโครงการโดยตรงได้แก่ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาจะต้องเห็นความสำคัญของโครงการยอมรับในหลักการของโครงการที่ได้กำหนดไว้และจะต้องมีการบริหารโครงการที่เป็นระบบทั้งในส่วนของการวางแผนโครงการการดำเนินงานการนิเทศติดตามและการประเมินผลนอกจากนี้แล้วก็ยังต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ซึ่งแต่ละฝ่ายก็มีบทบาทในการบริหารและการดำเนินโครงการของสถานศึกษาไม่น้อยไปกว่ากันผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันในการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ในการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นในด้านของสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่และด้านงบประมาณในการดำเนินโครงการอย่างถ่องแท้และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบอันจะทำให้การดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลประสบผลสำเร็จต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 วิธีสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนที่เข้าโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาส นวน 13 โรง จาก 4 อำเภอในเขตบริการ รวมทั้งสิ้น 884 คน โดยจำแนกเป็น

3.1.1	ผู้บริหาร	จำนวน 39 คน
3.1.2	ครู	จำนวน 130 คน
3.1.3	นักเรียน	จำนวน 520 คน
3.1.4	กรรมการสถานศึกษา	จำนวน 195 คน
	รวมทั้งสิ้น	จำนวน 884 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่โรงเรียนที่เข้าโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 315 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 12) (ไพศาล วรคิ้ว 2554, น. 49) ดังนี้

3.1.2.1	ผู้บริหาร	จำนวน 15 คน
3.1.2.2	ครู	จำนวน 50 คน
3.1.2.3	นักเรียน	จำนวน 200 คน
3.1.2.4	กรรมการสถานศึกษา	จำนวน 50 คน
	รวมทั้งสิ้น	จำนวน 315 คน

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากการใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (ไพศาล วรคำ, 2554, น. 49) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 268 คน โดยเลือกจาก 4 อำเภอในเขตบริการ เนื่องจากเป็นบุคคลที่เป็นผู้นำ และเป็นบุคคลที่มีความสามารถ ดังนี้

1. อำเภอกุตจับ 1 โรง ได้แก่ โรงเรียนบ้านสร้างก่อ
2. อำเภอบ้านฝื่อ 2 โรง ได้แก่ โรงเรียนบริบาลภูมิเขตต์ และโรงเรียนบ้านเทื่อม
3. อำเภอน้ำโสม 1 โรง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหยวก
4. อำเภอนายูง 1 โรง ได้แก่ โรงเรียนเชียงตึกคู่เชื่อม

ขั้นตอนที่ 2 ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนหรือครูที่ทำหน้าที่สายบริหารช่วงชั้น ได้แก่
 - 1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าสายชั้น หรือครูที่ทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน จำนวนทั้งสิ้น 15 คน
 - 1.2 ครูได้แก่ ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล โดยเลือกจากครูที่รับผิดชอบโครงการและครูที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนละ 10 คน จำนวนทั้งสิ้น 50 คน
 - 1.3 นักเรียน ได้แก่ นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล โดยเลือกจากนักเรียนหัวหน้าชั้น และนักเรียนคนอื่น ๆ ที่เรียนดีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นละ 10 คน โรงเรียนละ 40 คน จำนวนทั้งสิ้น 200 คน
 - 1.4 กรรมการสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนซึ่งทุกโรงเรียนจะต้องแต่งตั้งไว้อยู่แล้วตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนละ 15 คน ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจงโรงเรียนละ 10 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 50 คน ดังนี้

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยเลือกอำเภอทั้งหมดที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ซึ่งมี 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกุตจับ อำเภอบ้านฝื่อ อำเภอน้ำโสม และอำเภอนายูง

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนดีประจำตำบลทั้งหมดในแต่ละอำเภอ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 5 โรง ได้แก่

1. อำเภอกุตจับ 1 โรง ได้แก่ โรงเรียนบ้านสร้างก่อ
2. อำเภอบ้านฝื่อ 2 โรง ได้แก่ โรงเรียนบริบาลภูมิเขตต์ และโรงเรียนบ้านเทื่อม (เนื่องจาก โรงเรียนบริบาลภูมิเขตต์ เป็นโรงเรียนแกนนำโรงเรียนดีประจำตำบลของ สพพ. อด.4)

3. อำเภอน้ำโสม 1 โรง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหยวก
4. อำเภอนายูง 1 โรง ได้แก่ โรงเรียนเชียงตึกคู่เชื่อม

ขั้นตอนที่ 3 ในส่วนของผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยได้เลือกจาก ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือครูที่ทำหัวหน้าสายชั้น หรือครูที่ทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระ โรงเรียนละ 3 คน ดังนี้

1.	โรงเรียนบ้านสร้างก่อ	จำนวน 3 คน
2.	โรงเรียนบริหารลภูมิเขตต์	จำนวน 3 คน
3.	โรงเรียนบ้านเทื่อม	จำนวน 3 คน
4.	โรงเรียนบ้านหยวก	จำนวน 3 คน
5.	โรงเรียนเชียงดีกุดเซื่อม	จำนวน 3 คน

รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน

ขั้นตอนที่ 4 เลือกครูที่ทำการสอนในโรงเรียนตีประจำตำบล โดยคัดเลือกครูที่รับผิดชอบโครงการและครูที่เกี่ยวข้องโรงเรียนละ 10 คน ได้จำนวน 50 คน

1.	โรงเรียนบ้านสร้างก่อ	จำนวน 10 คน
2.	โรงเรียนบริหารลภูมิเขตต์	จำนวน 10 คน
3.	โรงเรียนบ้านเทื่อม	จำนวน 10 คน
4.	โรงเรียนบ้านหยวก	จำนวน 10 คน
5.	โรงเรียนเชียงดีกุดเซื่อม	จำนวน 10 คน
	รวมทั้งสิ้น	จำนวน 50 คน

ขั้นตอนที่ 5 เลือกนักเรียนที่เป็นหัวหน้าห้อง และนักเรียนอื่น ๆ ที่เรียนดี
ชั้นละ 10 คน

1.	นักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 10 คน
2.	นักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	จำนวน 10 คน
3.	นักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	จำนวน 10 คน
4.	นักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	จำนวน 10 คน
	รวมโรงเรียนละ	40 คน

รวมทั้งสิ้นจำนวน 200 คน

ขั้นตอนที่ 6 เลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน
โดยเลือกจาก

1.	ผู้แทนผู้ปกครอง	จำนวน 1 คน
2.	ผู้แทนองค์กรชุมชน	จำนวน 1 คน
3.	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน 1 คน
4.	ผู้แทนศิษย์เก่า	จำนวน 1 คน
5.	ผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่	จำนวน 1 คน
6.	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน 5 คน

ดังนี้

6.1	โรงเรียนบ้านสร้างก่อ	จำนวน 10 คน
6.2	โรงเรียนบริหารลภูมิเขตต์	จำนวน 10 คน

6.3	โรงเรียนบ้านเทื่อม	จำนวน 10 คน
6.4	โรงเรียนบ้านหยวก	จำนวน 10 คน
6.5	โรงเรียนเชียงดีกุดเชื่อม	จำนวน 10 คน
	รวมทั้งสิ้น	จำนวน 50 คน

ตารางที่ 3.1

แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	โรงเรียน	จำนวนประชากร				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			
		ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน	กรรมการฯ	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน	กรรมการฯ
กุดจับ	บ้านสร้างก่อ	3	10	40	15	3	10	40	10
	บ้านเชียงเพ็ง	3	10	40					
	อนุบาลบ้านเพียฯ	3	10	40					
บ้านผือ	บริหารภูมิเขตต์	3	10	40	15	3	10	40	10
	ดงหวายดงขวาง	3	10	40	15				
	บ้านเทื่อม	3	10	40	15	3	10	40	10
น้ำโสม	หนองแวง	3	10	40	15				
	นาเมืองไทย	3	10	40	15				
	บ้านหยวก	3	10	40	15	3	10	40	10
นายูง	บ้านสามัคคี	3	10	40	15				
	ชุมพลนาคลัง	3	10	40	15				
	เชียงดีกุดเชื่อม	3	10	40	15	3	10	40	10
	เพิ่มอุปถัมภ์	3	10	40	15				
		39	130	520	195	15	50	200	50
รวม			884				315		

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามมี 2 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน สอบถามเกี่ยวกับโรงเรียนตีประจำตำบล ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท 12 ข้อ
 ด้านปัจจัย 15 ข้อ ด้านกระบวนการ 23 ข้อ และด้านผลผลิต 8 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตรา
 ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ รวมทั้งสิ้น 58 ข้อ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน ประเมินเกี่ยวกับโรงเรียนตีประจำตำบล
 ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท 12 ข้อ ด้านปัจจัย 15 ข้อ ด้านกระบวนการ 19 ข้อ และด้าน

ผลผลิต 8 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ รวมทั้งสิ้น 54 ข้อ

3.3 วิธีสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือทั้ง จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารของ ไพศาล วรคำ. (2554, น. 241), ปิยะธิดา ปัญญา (2558, น. 195) และภัทรา นิคมานนท์ (2544, น. 115-116) และปรับปรุงจากงานวิจัยของ พรพิมล ตั้งใจ (2555, น. 123-148) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของสำนักนโยบายสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ระบบเพื่อกำหนดกรอบโครงสร้างสิ่งที่จะประเมิน

2. ศึกษางานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัยประเมินโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารตำราบทความต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์

4. ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท คือแบบสอบถามการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตามขอบข่ายในข้อที่ 1, 2 และ 3 และให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย

5. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องและความถูกต้องในด้านเนื้อหาให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

6. นำเครื่องมือที่ได้รับการแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาและหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ให้คะแนน 1 ถ้าข้อคำถามนั้นตรงกับวัตถุประสงค์
ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจข้อคำถามนั้นตรงกับวัตถุประสงค์
ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ตรงกับวัตถุประสงค์
เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

6.1 นายสำราญ อินทะนาม วุฒิ กศ.ม.รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้เชี่ยวชาญด้าน เนื้อหา

6.2 นายสำเนา ศรีสมศักดิ์ วุฒิ ปร.ต รัฐประศาสนศาสตร์ ศึกษานิเทศก์ ข้าราชการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้เชี่ยวชาญด้าน โรงเรียนดีประจำตำบล

6.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท. ดร.ณัฐชัย จันทชุม ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินโครงการ

6.4 อาจารย์ ดร. พงศ์ธร โปธ์พูลศักดิ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

6.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาที ร.ต. ดร.อรัญชุกระเดื่อง ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ และการวิจัย

พิจารณาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อความของเครื่องมือใช้เกณฑ์ความสอดคล้องที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 - 1.00 ถือว่าข้อความนั้นใช้ได้ (ไพศาล วรคำ, 2555, น. 263) ได้ค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.42-0.87 ขึ้นไปทั้ง 2 ฉบับ

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งและนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน ในโรงเรียนดีประจำตำบลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

7.1	โรงเรียนบ้านดงหวายดงขวาง	
7.2	โรงเรียนบ้านนาเมืองไทย	
7.2.1	ผู้บริหาร	6 คน
7.2.2	ครู	20 คน
7.2.3	กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	20 คน
7.2.4	นักเรียน	80 คน
	รวมทั้งสิ้น	126 คน

8. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) ดังนี้

8.1 ฉบับที่ 1 ได้ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .42- .87 และทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบ สอบถาม แต่ละด้านโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Coefficient ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

8.2 ฉบับที่ 2 ได้ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .42- .87 และทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบ สอบถาม แต่ละด้านโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Coefficient ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .87

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ คือ

3.4.1 นำหนังสือจากงานบัณฑิตวิทยาลัยคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จังหวัดอุดรธานี โดยส่งหนังสือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ในการออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.4.2 นำหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ส่งไปยังโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนได้แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องได้เตรียมตัวตอบแบบสอบถาม

3.4.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตัวเองที่โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียนเตรียมของเอกสารหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จ ในวันเก็บแบบสอบถามโดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตัวเอง ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 315 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้คืนมาทั้งหมด จำนวน 315 ฉบับ เป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 315 ฉบับ

3.5.2 ตรวจสอบและให้คะแนนแบบสอบถามซึ่งให้ค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2552, น. 406)

ระดับการประเมิน	การให้คะแนนคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

3.5.3 กรอกรคะแนนที่ได้และนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยดำเนินการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ แปลความหมาย ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2552, น. 406)

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51-5.00	ระดับมากที่สุด
3.51-4.50	ระดับมาก
2.51-3.50	ระดับปานกลาง
1.51-2.50	ระดับน้อย
1.00-1.50	ระดับน้อยที่สุด

3.5.4 วิเคราะห์การประเมินทั้ง 4 ด้าน โดยวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.5.5 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ รวบรวมเนื้อหาปัญหาและข้อเสนอแนะ จัดกลุ่มเนื้อหา แล้วสังเคราะห์ข้อความ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือรวบรวมข้อมูล

3.6.1.1 หากคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ด้านภาษา และด้านหลักการ ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา โดยการหาค่า IOC (Index of Congruence) และพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ปิยะธิดา ปัญญา, 2558, น. 195) ตามเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

การหาค่า	IOC
ให้คะแนน + 1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์ (สอดคล้อง)
ให้คะแนน 0	เมื่อไม่แน่ใจ
ให้คะแนน - 1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดไม่ตรงตามนิยามศัพท์ (ไม่สอดคล้อง)

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ R แทน คะแนนระดับความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินในแต่ละข้อ

$$\sum R \text{ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$n \text{ แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น}$$

1.2 หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาคเป็นค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (สุรวาท ทองบุ, 2555, น. 96)

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของข้อที่ i หรือองค์ประกอบที่ i

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.6.1.3 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson's Correlation Coefficient เป็นค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยวิธี Item total Correlation (สุรวาท ทองบุ, 2555, น. 94)

$$\text{สูตร } r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\}\{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X
 $\sum Y$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum Y^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

3.6.2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2554, น. 219)

$$p = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ f แทน จำนวนของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ
 n แทน จำนวนเต็มของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ

3.6.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2552, น. 210)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน เป็นค่าเฉลี่ย
 X แทน เป็นคะแนนของนักเรียนแต่ละคน
 N แทน เป็นจำนวนนักเรียนหรือจำนวนคะแนน

3.6.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร ดังนี้
(ไพศาล วรคำ, 2558, น. 324)

$$s = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ s แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 X แทน คะแนนของแต่ละคน
 n แทน จำนวนคนทั้งหมด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 วิเคราะห์การประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 ตามรูปแบบชิปปี้ โมเดล (Stufflebeam's CIPP Model)

1. ประเมินผลโครงการในภาพรวม ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และด้านผลผลิต (Product Evaluation)
 2. ประเมินด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) ได้แก่ นโยบาย วัตถุประสงค์ และหลักการของโครงการ
 3. ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์
 4. ประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ได้แก่ การวางแผน ด้านโรงเรียนนำอยู่ ด้านครูดี ด้านนักเรียนมีคุณภาพ และด้านชุมชนร่วมใจ
 5. ประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมาย
- ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นตัวแทนตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นตัวแทนตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 315 คน แจกแจงความถี่ และคำนวณร้อยละ โดยจำแนกลักษณะต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

คุณลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
1.1 ผู้บริหาร	15	4.76
1.2 ครู	50	15.87
1.3 กรรมการสถานศึกษา	50	15.87
1.4 นักเรียน	200	63.49
2. เพศ		
2.1 ชาย	156	49.52
2.2 หญิง	159	50.48
3. อายุ		
3.2 อายุ ต่ำกว่า 20 ปี	200	63.49
3.1 20 - 39 ปี	45	14.29
3.2 40 - 60 ปี	58	18.41
3.3 มากกว่า 60 ปี	13	4.13
4. สังกัดโรงเรียนในอำเภอ		
4.1 อำเภอกุดจับ	63	20.00
4.2 อำเภอบ้านผือ	126	40.00
4.3 อำเภอน้ำโสม	63	20.00
4.4 อำเภอโนนยาง	63	20.00
รวม	315	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 4.76 ครู คิดเป็นร้อยละ 15.78 กรรมการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.78 และนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 63.49 เมื่อแยกตามเพศ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.48 เป็นเพศชาย ร้อยละ 49.52 แยกตามอายุ ช่วงอายุที่มากที่สุด คือ ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.49 น้อยที่สุดคือช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.13 และเมื่อแยกตามอำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านฝ้อ ร้อยละ 40 ส่วนอำเภอ กุดจับ อำเภอน้ำโสม และอำเภอนาเยีย ร้อยละ 20

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานีเขต 4 ตามรูปแบบชิปปี้ โมเดล (Stufflebeam's CIPP Model)

1. ประเมินผลโครงการในภาพรวม ด้านสถานะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และด้านผลผลิต (Product Evaluation)

ตารางที่ 4.2

ผลการประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 โดยรวมของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา

ผลการดำเนินโครงการโดยรวม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1. ด้านสถานะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation)	4.38	.28	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)	4.10	.35	มาก
3. ด้านกระบวนการ (Process Evaluation)	4.32	.20	มาก
4. ด้านผลผลิต (Product Evaluation)	4.34	.35	มาก
โดยรวม	4.29	.18	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาเห็นว่าการดำเนินโครงการโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสถานะแวดล้อมหรือบริบท ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .28) ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .35) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .20) และ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .35) ตามลำดับ

2. ประเมินด้านสถานะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) ได้แก่ นโยบาย วัตถุประสงค์ และหลักการของโครงการ

ตารางที่ 4.3

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) ของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา

ผลการดำเนินโครงการด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
ด้านนโยบาย			
1. สามารถสะท้อนหลักการของการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สองอย่างเป็นรูปธรรม	4.33	.72	มาก
2. เน้นการพัฒนาด้านคุณภาพการศึกษา	4.47	.61	มาก
3. โอกาสของนักเรียนในเขตชนบทในการได้เข้าเรียนโรงเรียน คุณภาพ	4.27	.73	มาก
4. มีส่วนร่วมของชุมชน และท้องถิ่น	4.43	.66	มาก
รวม	4.37	.44	มาก
วัตถุประสงค์			
5. พัฒนาโรงเรียนในชนบทระดับตำบลให้เป็นโรงเรียน คุณภาพ	4.29	.75	มาก
6. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียน ในท้องถิ่นชนบท	4.52	.57	มากที่สุด
7. ส่งเสริมความร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วมจากชุมชน	4.25	.72	มาก
รวม	4.35	.48	มาก
หลักการของโครงการ			
8. จัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	4.47	.57	มาก
9. การบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.29	.73	มาก
10. เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.33	.70	มาก
11. การสนับสนุนจากชุมชน ท้องถิ่น	4.37	.70	มาก
12. บริการชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ	4.57	.51	มากที่สุด
รวม	4.41	.38	มาก
โดยรวม	4.38	.28	มาก

จากตาราง ที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาเห็นว่าการดำเนินโครงการด้านสภาวะแวดล้อมหรือด้านบริบทโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักการของโครงการ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .38) รองลงมาได้แก่ ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .44) และด้านวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .48)

3. ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์

ตารางที่ 4.4

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา

ผลการดำเนินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
บุคลากร			
1. ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	3.90	.77	มาก
2. ครูเพียงพอตามเกณฑ์ ก.ค.ศ.	4.14	.63	มาก
3. ครูสอนตรงวิชาเอก/มีจรรยาบรรณ	4.17	.78	มาก
4. ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.15	.78	มาก
รวม	4.09	.42	มาก
งบประมาณ			
5. จัดสรรงบประมาณเพียงพอ	3.93	2.8	มาก
6. สนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมด้านดนตรี กีฬา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น	4.28	.74	มาก
7. ให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนยากจน พิจารณา และด้อยโอกาส	3.66	.59	มาก
8. จัดงบประมาณค่าพาหนะหรือจัดหาพาหนะ และดูแลเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียน	3.83	.76	มาก
รวม	3.92	.83	มาก
วัสดุอุปกรณ์			
9. จัดหาอุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน สื่อการเรียน การสอน เทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ และการสื่อสารอย่างเพียงพอ	4.16	.76	มาก
10. มีห้องสมุด 3 D	4.33	.73	มาก
11. มีห้องปฏิบัติการพร้อมสื่อ อุปกรณ์ครบถ้วน พร้อมใช้งาน	4.26	.72	มาก
12. มีศูนย์การเรียนรู้งานอาชีพครบวงจร	4.28	.72	มาก
13. มีศูนย์หรือสนามกีฬา	4.26	.69	มาก
14. มีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะ	4.41	.70	มาก
15. มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.32	.68	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการดำเนินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
รวม	4.29	.39	มาก
โดยรวม	4.10	.35	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา เห็นว่า การดำเนินโครงการด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = .39) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .42) และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .83)

4. ประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ได้แก่ การวางแผน ด้านโรงเรียน น้อย ด้านครูดี ด้านนักเรียนมีคุณภาพ และด้านชุมชนร่วมใจ

ตารางที่ 4.5

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ของ ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา

ผลการดำเนินโครงการด้านกระบวนการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
การวางแผน			
1. มีแผนยุทธศาสตร์มีความสอดคล้องกับสภาพจริง	4.29	.70	มาก
2. ตัวชี้วัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.27	.72	มาก
3. แผนยุทธศาสตร์ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์	3.77	.71	มาก
4. ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาโรงเรียน	4.33	.75	มาก
5. เป้าหมายสอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพ โรงเรียน	4.30	.70	มาก
รวม	4.19	.39	มาก
ด้านโรงเรียนน้อย			
6. โรงเรียนสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย (Clean /Green /Safe)	4.65	.48	มากที่สุด
7. เป็นโรงเรียน 3 D (Democracy / Decency / Drugs Free)	4.39	.63	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ผลการดำเนินโครงการด้านกระบวนการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
8. โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์เพียงพอและมีระบบการใช้อย่างคุ้มค่า	4.34	.69	มาก
9. โรงเรียนเป็นศูนย์บริการชุมชนที่มีคุณภาพ บริการ ด้านอาคารสถานที่ บริการด้านวิชาการแหล่ง ถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน	4.38	.76	มาก
รวม	4.44	.35	มาก
ด้านครูดี			
10. ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง	4.29	.77	มาก
11. เป็นครูดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง	4.23	.75	มาก
12. มีครูวิชาเอก 5 วิชาเอกหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และ คอมพิวเตอร์	4.32	.71	มาก
รวม	4.28	.54	มาก
ด้านนักเรียนมีคุณภาพ			
13. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการประเมิน ระดับชาติ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก	4.24	.74	มาก
14. นักเรียนมีความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ หรือภาษาที่สองตามความถนัดและความสนใจ	4.23	.73	มาก
15. ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตรและบนพื้นฐานของความเป็นไทย	4.57	.56	มากที่สุด
16. มีความมกตัญญูกตเวที สุภาพ ยิ้มไหว้ ทักทาย สะอาด มารยาทดี และศรัทธาในสัมมาชีพ	4.48	.58	มาก
17. นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้งานอาชีพและสามารถ นำไปประกอบอาชีพได้เมื่อจบการศึกษาไป อย่างน้อย 1 อาชีพ	4.39	.66	มาก
18. นักเรียนมีความสามารถและทักษะด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ	4.17	.74	มาก
19. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.37	.71	มาก
รวม	4.35	.32	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ผลการดำเนินโครงการด้านกระบวนการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านชุมชนร่วมใจ			
20. โรงเรียน ชุมชน ร่วมพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของตำบล	4.37	.71	มาก
21. มีการจัดทำข้อตกลงร่วมกันกับชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายต่างๆ	4.30	.74	มาก
22. โรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน	4.35	.73	มาก
23. การ ให้บริการชุมชนด้านต่าง ๆ	4.36	.69	มาก
รวม	4.34	.46	มาก
รวม	4.32	.20	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาเห็นว่าการดำเนินโครงการด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านโรงเรียนนำอยู่ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .35) ด้านนักเรียนมีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .32) ด้านชุมชนร่วมใจ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .46) ด้านครูดี ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .54) และด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .39)

5. ประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมาย

ตารางที่ 4.6

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation) ของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา

ผลการดำเนินโครงการด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
การบรรลุเป้าหมาย			
1. เป็น “โรงเรียนคุณภาพ”ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.29	.75	มาก
2. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านกายภาพ สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย	4.40	.57	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ผลการดำเนินโครงการด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
3. เป็นโรงเรียน “ทำมาหากิน” ที่เน้นการพัฒนาพื้นฐานด้านอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน	4.30	.76	มาก
4. เป็น “โรงเรียนของชุมชน” ที่มีความร่วมมือกับท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ให้บริการแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ๆ	4.37	.69	มาก
5. เป็นโรงเรียนของชุมชน โรงเรียนเน้นการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ นำไปสู่ ความศรัทธา และเชื่อถือจากประชาชน ชุมชนจึงให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	4.27	.70	มาก
6. เป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมากมาย	4.42	.59	มาก
7. เป็นโรงเรียนทำมาหากิน โรงเรียนและนักเรียนมีรายได้จากกิจกรรมที่หลากหลาย	4.33	.75	มาก
8. เป็นโรงเรียนคุณภาพที่เด็กชนบท เด็กด้อยโอกาสมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ	4.36	.6	มาก
รวม	4.34	.35	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา เห็นว่า การดำเนินโครงการด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสม มาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มากที่สุดคือ ข้อ 6) เป็น โรงเรียนที่จัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมากมาย ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .59) และข้อที่น้อยที่สุด คือ 5) เป็นโรงเรียนของชุมชน โรงเรียนเน้นการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพนำไปสู่ความศรัทธา และเชื่อถือจากประชาชนชุมชนจึงให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .70)

ตารางที่ 4.7

ผลการประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุตรธานีเขต 4 โดยรวมของนักเรียน

ผลการดำเนินโครงการโดยรวม	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation)	4.26	.31	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)	4.28	.29	มาก
3. ด้านกระบวนการ (Process Evaluation)	4.28	.51	มาก
4. ด้านผลผลิต (Product Evaluation)	4.28	.44	มาก
โดยรวม	4.24	.38	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า นักเรียนเห็นว่า การดำเนินโครงการโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X}=4.24$, S.D. = .38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .44) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .29) ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .51) และด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .31)

ตารางที่ 4.8

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุตรธานีเขต 4 ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) ของนักเรียน

ผลการดำเนินโครงการด้านสภาวะแวดล้อม หรือบริบท	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านนโยบาย			
1. พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้	4.36	.69	มาก
2. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่	4.10	.76	มาก
3. โอกาสของนักเรียนในเขตชนบทในการได้เข้าเรียน โรงเรียนคุณภาพ	4.30	.73	มาก
4. มีส่วนร่วมของชุมชน และท้องถิ่น	4.26	.73	มาก
รวม	4.25	.48	มาก
วัตถุประสงค์			
5. เพื่อพัฒนาโรงเรียนในชนบทระดับตำบลให้ เป็นโรงเรียนคุณภาพ	4.27	.77	มาก
6. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับ นักเรียนในท้องถิ่นชนบท	4.29	.71	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ผลการดำเนินโครงการด้านสภาวะแวดล้อม หรือบริบท	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
7. ส่งเสริมความร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วมจากชุมชน	4.15	.75	มาก
รวม	4.23	.51	มาก
หลักการของโครงการ			
8. ตอบสนองความต้องการของนักเรียน	4.31	.72	มาก
9. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ	4.19	.81	มาก
10. เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.36	.70	มาก
11. มีส่วนร่วมของชุมชน และท้องถิ่น	4.32	.74	มาก
12. โอกาสของนักเรียนในเขตชนบทในการได้ เข้าเรียนโรงเรียนคุณภาพ	4.26	.71	มาก
รวม	4.29	.42	มาก
รวม	4.26	.31	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า นักเรียน เห็นว่าการดำเนินโครงการด้านสภาวะแวดล้อมหรือด้านบริบทโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสม มาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านหลักการของโครงการ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .42) ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .73) และ ด้านวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .51)

ตารางที่ 4.9

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 4 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ของนักเรียน

ผลการดำเนินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
บุคลากร			
1. ผู้บริหารยึดหลักประสานพลัง สรรค์สร้างศรัทธา มุ่งวิชาการ	4.31	.80	มาก
2. ครูเพียงพอและสอนตรงวิชาเอก	4.38	.70	มาก
3. ครูรักและเอาใจใส่ต่อนักเรียน	4.30	.72	มาก
4. ครูปฏิบัติภารกิจในการจัดการเรียนรู้อย่างเต็มที่	4.30	.74	มาก
รวม	4.32	.42	มาก
งบประมาณ			
5. จัดสรรงบประมาณเพียงพอ	4.26	.78	มาก
6. สนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมด้านดนตรี กีฬา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น	4.20	.78	มาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ผลการดำเนินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
7. ให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนยากจน พิจารณา และด้อยโอกาส	4.24	.72	มาก
8. จัดงบประมาณค่าพาหนะหรือจัดหาพาหนะ และดูแลเรื่องความปลอดภัยในการเดินทาง ของนักเรียน	4.26	.77	มาก
รวม	4.24	.53	มาก
วัสดุอุปกรณ์			
9. จัดหาอุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน สื่อการเรียน การสอน เทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ และการสื่อสารอย่างเพียงพอ	4.33	.73	มาก
10. มีห้องสมุด 3 D	4.31	.74	มาก
11. มีห้องปฏิบัติการพร้อมสื่อ อุปกรณ์ครบถ้วน พร้อมใช้งาน	4.29	.73	มาก
12. มีศูนย์การเรียนรู้ฐานอาชีพครบวงจร	4.29	.70	มาก
13. มีศูนย์หรือสนามกีฬา	4.16	.76	มาก
14. มีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะ	4.42	.70	มาก
15. มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.27	.70	มาก
รวม	4.29	.39	มาก
รวม	4.28	.29	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า นักเรียน เห็นว่าการดำเนินโครงการด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .42) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .39) และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .53)

ตารางที่ 4.10

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ของ นักเรียน

ผลการดำเนินโครงการด้านสถานะแวดล้อม หรือบริบท	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านโรงเรียนน่าอยู่			
1. โรงเรียนสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย (Clean / Green / Safe)	4.29	.76	มาก
2. เป็นโรงเรียน 3 D (Democracy / Decency / Drugs Free)	4.39	.73	มาก
3. โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ และมีระบบการใช้อย่างคุ้มค่า	4.26	.72	มาก
4. โรงเรียนเป็นศูนย์บริการชุมชนที่มีคุณภาพ บริการ ด้านอาคารสถานที่ บริการด้านวิชาการแหล่ง ถ่ายทอดความรู้	4.31	.80	มาก
รวม	4.31	.48	มาก
ด้านครูดี			
5. ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง	4.24	.83	มาก
6. เป็นครูดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง	4.28	.74	มาก
7. มีครูวิชาเอก 5 วิชาเอกหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์	4.28	.74	มาก
รวม	4.27	.33	มาก
ด้านนักเรียนมีคุณภาพ			
8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการประเมินระดับชาติ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก	4.25	.73	มาก
9. นักเรียนมีความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ หรือภาษาที่สองตามความถนัดและความสนใจ	4.25	.73	มาก
10. ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตรและบนพื้นฐานของความเป็นไทย	4.24	.74	มาก
ด้านนักเรียนมีคุณภาพ			
11. มีความกตัญญูกตเวที สุภาพ ยิ้มไหว้ ทักทาย สะอาด มารยาทดี และศรัทธาในสัมมาชีพ	4.26	.73	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ผลการดำเนินโครงการด้านสภาวะแวดล้อม หรือบริบท	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
12. นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้งานอาชีพและสามารถ นำไปประกอบอาชีพได้เมื่อจบการศึกษาไป อย่างน้อย 1 อาชีพ	4.19	.74	มาก
13. นักเรียนมีความสามารถและทักษะด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ	4.16	.81	มาก
14. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.34	.73	มาก
รวม	4.24	.36	มาก
ด้านชุมชนร่วมใจ			
15. โรงเรียน ชุมชน ร่วมพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพ ของตำบล	4.31	.73	มาก
16. ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนใน การประชุมสัมมนา	4.25	.79	มาก
17. มีห้องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต ที่ทันสมัย สามารถให้บริการแก่ชุมชนได้	4.26	.72	มาก
18. มีศูนย์กีฬาที่ชุมชนสามารถมาใช้ประโยชน์ได้			
19. มีห้องสมุดที่มีคุณภาพสำหรับให้บริการ แก่ชุมชน	4.33	.74	มาก
	4.28	.75	มาก
รวม	4.29	.47	มาก
รวม	4.28	.51	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า นักเรียนเห็นว่าการดำเนินโครงการด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสม มาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านโรงเรียนนำอยู่ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .48) ด้านชุมชนร่วมใจ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .47) ด้านครูดี ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .33) และด้านคุณภาพนักเรียน ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .36)

ตารางที่ 4.11

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation) ของนักเรียน

ผลการดำเนินโครงการด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
การบรรลุเป้าหมาย			
1. เป็น “โรงเรียนคุณภาพ”ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมีความเข้มแข็ง ทางวิชาการ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.28	.74	มาก
2. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านกายภาพ สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย	4.23	.77	มาก
3. เป็นโรงเรียน “ทำมาหากิน” ที่เน้นการพัฒนาพื้นฐาน ด้านอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน	4.30	.78	มาก
4. เป็น “โรงเรียนของชุมชน” ที่มีความร่วมมือกับท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้บริการแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ๆ	4.32	.74	มาก
5. เป็นโรงเรียนของชุมชน โรงเรียนเน้นการพัฒนาตนเอง. ให้มีคุณภาพ นำไปสู่ความศรัทธา และเชื่อถือจาก ประชาชน ชุมชนจึงให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน	4.28	.71	มาก
6. เป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนักเรียนมากมาย	4.29	.82	มาก
7. เป็นโรงเรียนทำมาหากิน โรงเรียนและนักเรียนมีรายได้ จากกิจกรรมที่หลากหลาย	4.26	.72	มาก
8. เป็นโรงเรียนคุณภาพที่เด็กชนบท เด็กด้อยโอกาส มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ	4.27	.75	มาก
รวม	4.28	.44	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า นักเรียน เห็นว่าการดำเนินโครงการด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสม มาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เป็น “โรงเรียนของชุมชน” ที่มีความร่วมมือกับท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้บริการแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.74) เป็นโรงเรียน “ทำมาหากิน” ที่เน้นการพัฒนาพื้นฐานด้านอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.78) เป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมากมาย ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเนื้อหาได้ ดังนี้

1. ปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ได้แก่

1.1 ความพร้อมของโรงเรียนก่อนดำเนินโครงการ ในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น อาคาร ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ

1.2 ด้านบรรยากาศบริเวณโดยรอบรั้วโรงเรียนสวยงามและสิ่งแวดล้อมโรงเรียน ควรเพิ่มการสนับสนุนงบประมาณ

1.3 การมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนและมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนจนประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับของชุมชน

1.4 การระดมทุนจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรเอกชน ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม และมีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา และนักเรียน

1.5 โรงเรียนมีกิจกรรมที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนน้อย

2. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ได้แก่

2.1 ควรวางแผนด้านการเตรียมความพร้อมและปัจจัยต่าง ๆ ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการดำเนินงานของโครงการให้ชัดเจนและเริ่มดำเนินการตั้งแต่นั้น ๆ และควรประเมินระดับความพร้อมของโรงเรียน

2.2 ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนด้านบรรยากาศบริเวณโดยรอบ ร่มรื่นสวยงามและสิ่งแวดล้อมโรงเรียน

2.3 เพิ่มบทบาทและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการร่วมระดมทุนพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ การประสาน การจัดการศึกษา การพัฒนาการเรียน การสอนและการเป็นสื่อกลางระหว่างชุมชนและโรงเรียนให้มากขึ้น

2.4 โรงเรียนควรดำเนินการระดมทุนจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรเอกชน

2.5 โรงเรียนควรมีกิจกรรมที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้มากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

จากการติดตามประเมินผล โครงการโรงเรียนดี ประจำตำบลของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1.1 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 พบว่า ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาเห็นว่าการดำเนินโครงการโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .28) ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .35) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .20) และ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .35) ตามลำดับ

5.1.1.1 การดำเนินการด้านสภาวะแวดล้อมหรือด้านบริบทอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักการของโครงการ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .38) รองลงมาได้แก่ ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .44) และด้านวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .48)

5.1.1.2 การดำเนินโครงการด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = .35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = .39) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .42) และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .83)

5.1.1.3 การดำเนินโครงการด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านโรงเรียนนำอยู่ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .35) ด้านนักเรียนมี

คุณภาพ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .32) ด้านชุมชนร่วมใจ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .46) ด้านครูดี ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .54) และด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .39)

5.1.1.4 การดำเนินโครงการด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มากที่สุดคือ ข้อ 6) เป็น โรงเรียนที่จัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมากมาย ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .59) และข้อที่น้อยที่สุด คือ 5) เป็นโรงเรียนของชุมชน โรงเรียนเน้นการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพนำไปสู่ความศรัทธา และเชื่อถือจากประชาชนชุมชนจึงให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .70)

5.1.2 การประเมินผลโครงการโรงเรียนตีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมของนักเรียน พบว่า การดำเนินโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .44) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .29) ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .51) และด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .31)

5.1.2.1 การดำเนินโครงการด้านสภาวะแวดล้อมหรือด้านบริบทโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสม มาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านหลักการของโครงการ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .42) ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .73) และ ด้านวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .51)

5.1.2.2 การดำเนินโครงการด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .42) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .39) และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .53)

5.1.2.3 การดำเนินโครงการด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านโรงเรียนนำอยู่ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .48) ด้านชุมชนร่วมใจ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .47) ด้านครูดี ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .33) และด้านคุณภาพนักเรียน ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .36)

5.1.2.4 การดำเนินโครงการด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสม มาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เป็น “โรงเรียนของชุมชน” ที่มีความร่วมมือกับท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้บริการแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.74) เป็นโรงเรียน “ทำมาหากิน” ที่เน้นการพัฒนาพื้นฐานด้านอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน

($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.78) เป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมากมาย ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

5.1.3 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการ คือ ควรประเมินความพร้อมของโรงเรียนก่อนการดำเนินโครงการ เพิ่มงบประมาณในการสนับสนุน ให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทและมีส่วนร่วมระดมทุน เป็นสื่อกลางระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ระดมทุนจากองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรเอกชน และประสานความร่วมมือกับ องค์กรการบริหารส่วนตำบล ให้มากขึ้น

5.2 อภิปรายผล

การประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตามรูปแบบชิปปี้โมเดล (Stufflebeam's CIPP Model) มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

5.2.1 การดำเนินงานด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท

จากแบบสอบถามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียนเกี่ยวกับความเหมาะสมในการในการดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท พบว่า ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่า การดำเนินงานด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบทมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ที่ผลเป็นเช่นนี้ เนื่องจาก เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เป็น 1 ในจำนวน 4 เขตพื้นที่การศึกษา ของจังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย อำเภอบ้านผือ อำเภอกุดจับ อำเภอน้ำโสม และอำเภอนายูง อยู่ห่างจากตัวจังหวัดอุดรธานีมากกว่าเขตอื่น ๆ เป็นถิ่นชนบท ส่วนมากโรงเรียนในสังกัดจึงเป็นโรงเรียนในถิ่นชนบท หลังจากที่โรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลแล้ว ทำให้โรงเรียน ต้องพัฒนาหลาย ๆ ด้าน ให้เป็นโรงเรียน ตัวอย่าง เป็นโรงเรียนดีประจำตำบล ตามเกณฑ์ของโรงเรียนดีประจำตำบล จะเห็นได้ว่า เมื่อโรงเรียนเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลง โรงเรียนต้องดำเนินการตามกลยุทธ์และเป้าหมายที่วางไว้ ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นการร่วมกันกำหนดเป้าหมายของการพัฒนานักเรียนตามโครงการหรือเป้าหมายส่งเสริมความสัมพันธ์ในชุมชน และยังได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในหลาย ๆ ส่วนของโครงการ อีกทั้งมีการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น รวมทั้งยังมีคอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่ใช้เพื่อจัดการเรียนรู้อีกด้วย จึงทำให้ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่า ความเหมาะสมด้านนี้อยู่ในระดับมาก สำหรับนักเรียน มีความคิดเห็นว่า ที่ผลปรากฏเช่นนี้ เนื่องจากนักเรียนมีความเห็นว่า โอกาสของนักเรียนในเขตชนบทได้เข้าเรียนในโรงเรียน

ที่มีคุณภาพ เป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ มีการใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และสื่อ ICT ที่พร้อมในการจัดการเรียนการสอน ตอบสนองความต้องการของนักเรียน เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนในท้องถิ่นชนบท พัฒนาโรงเรียนชนบท ระดับตำบลให้เป็นโรงเรียนมีคุณภาพ อีกทั้งยังมีการประสานงานร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับ ภาครัฐและชุมชนอีกด้วย ส่งผลให้ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า ความเหมาะสมด้านนี้อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544, น. 166 ; อ้างถึงใน Stufflebeam, 1985, p. 159) ไว้ดังนี้ “การประเมิน” คือ กระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมถึง ดำเนินการ รวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาทำให้เกิดเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจต่อไป จากนิยามดังกล่าวมี สารสำคัญที่สามารถ ขยายความเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้ 1) การประเมินเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็น กระบวนการ คือ มีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจรและย้อนกลับมาสู่วงรอบใหม่ ของวงจรด้วย 2) กระบวนการประเมินจะต้องมีการระบุหรือบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ 3) กระบวนการ ประเมินจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ระบุไว้ 4) กระบวนการประเมินจะต้องมีการนำเอา ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาแล้วนั้นมาจัดทำให้เป็นสารสนเทศ 5) สารสนเทศที่ได้มานั้นจะต้องมี ความหมายและมีประโยชน์ 6) สารสนเทศดังกล่าวจะต้องได้รับการนำไปเสนอเพื่อใช้ประกอบการ ตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกใหม่หรือแนวทางดำเนินการใดๆ ต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ รัตนา สิทธิราช (2555, น. 54- 92) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดี ประจำตำบล ของโรงเรียนพร้าวบูรพา จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรสำหรับการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูของโรงเรียนพร้าวบูรพา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการนักเรียน รวมทั้งสิ้น 121 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบบันทึก การศึกษาเอกสาร แบบประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนพร้าวบูรพามีการวางแผนในการดำเนินการกิจกรรมโครงการ สอดคล้องกับการดำเนิน โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีบริเวณโดยรอบร่มรื่นสวยงามด้วยร่มเงา ธรรมชาติ ด้านการมีบรรยากาศอบอุ่นสดใสเหมือนบ้าน ด้านการมีความปลอดภัยปลอดภัยสะอาดดี ด้านการมีห้องปฏิบัติการทางภาษา วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์พร้อมสื่ออุปกรณ์ครบถ้วน และได้ใช้ งานอย่างคุ้มค่า และ ด้านการที่ครูใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ ทันสมัยในการสอน ผลการดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลจากการประเมินในภาพรวมมีค่า ระดับความสำเร็จในภาพรวมอยู่ที่ระดับ พอใช้ โดยเมื่อพิจารณารายด้าน ระดับความสำเร็จในระดับ ตีมาก มี 4 ด้าน คือ การมีแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน เชื่อมั่นว่าทำได้จริง การเป็นศูนย์กีฬาชุมชนมี สนามกีฬา มีกิจกรรม และดูแลรักษาอย่างยั่งยืน การมีบรรยากาศอบอุ่นเหมือนบ้าน สีสดใส และ การมีบริเวณโดยรอบร่มรื่นสวยงามด้วยร่มเงาธรรมชาติ ค่าระดับความสำเร็จในระดับ ตี มี 4 ด้าน คือ การมีความปลอดภัยปลอดภัยสะอาดดี การมีเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนเข้าใจตรงกัน การที่ ผู้บริหารได้รับการยอมรับในการเป็นนักพัฒนาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีความสะอาดทุกแห่งที่ เกิดจากจิตสำนึกของนักเรียน ค่าระดับความสำเร็จ ระดับ พอใช้ มี 4 ด้าน คือ การมีห้องสมุด 3 ตี การมีห้องปฏิบัติการทางภาษา วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ พร้อมสื่ออุปกรณ์ครบถ้วนและได้ใช้งาน อย่างคุ้มค่า การที่ครูใช้แหล่งเรียนรู้ ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้สื่อเทคโนโลยี ทันสมัยในการสอน และ

การเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ค่าระดับความสำเร็จระดับ ปรับปรุง มี 2 ด้าน คือ การมีศูนย์การเรียนรู้งานอาชีพครบวงจร สร้างงาน สร้างอาชีพ เพื่อหารายได้ระหว่างเรียน และการมีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะ และงานวิจัยของ พรพิมล ตั้งใจ (2555, p. 110) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า 1. ความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการ พบว่า ความพร้อมก่อนการดำเนินในด้านบุคลากร แผนปฏิบัติงาน และวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้แทนฝ่ายบริหาร และผู้แทนครู มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานด้านความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 2. การดำเนินงานตามกระบวนการของโครงการ พบว่า การดำเนินงานตามกระบวนการของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้แทนนักเรียน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานตามกระบวนการของโครงการมีระดับหรือความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ผู้แทนฝ่ายบริหารและผู้แทนครูมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานตามกระบวนการของโครงการ มีระดับหรือความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 3. ผลการดำเนินงานของโครงการ พบว่า ผลการดำเนินงานตามโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลทางด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ผลที่มีต่อผู้บริหาร ครูและบุคลากรภายในโรงเรียน และผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ตามความคิดเห็นของผู้แทนฝ่ายบริหาร ผู้แทนครู ผู้แทนนักเรียน และ ผู้แทนผู้ปกครอง 4. ปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการที่พบ คือ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนยังไม่พร้อมต่อการดำเนินงานตามโครงการ บุคลากรและครูไม่เพียงพอบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เข้าใจแนวทางการดำเนินงานโครงการ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานของโครงการ และขาดการนิเทศ ติดตามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการ คือ ควรวางแผนด้านการเตรียมความพร้อมและปัจจัยต่าง ๆ ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการดำเนินงานของโครงการ ควรจัดสรรบุคลากรและครูให้มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ ควรเชิญวิทยากรหรือผู้มีความรู้มาบรรยายให้ความรู้ ควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโครงการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ควรจัดทำตารางการนิเทศ การติดตามผล และตั้งคณะกรรมการประเมินผลโครงการโดยเฉพาะ รวมทั้งสรุปและรายงานผลการดำเนินโครงการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และงานวิจัยของ กฤษฎา สารการ (2555, น. 130) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการโรงเรียนดีประจำตำบลกรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนสร้างถ่อสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเงื่อนไขการมีส่วนร่วม พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการของโรงเรียนการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนดีประจำตำบลมีอยู่ 7 กลุ่ม คือ 1) การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชน 4) การมีส่วนร่วมของ

ผู้ปกครองนักเรียน 5) การมีส่วนร่วมของคณะครู 6) การมีส่วนร่วมของนักเรียน และ 7) การมีส่วนร่วมขององค์กรทางศาสนา และเงื่อนไข การมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ คือเงื่อนไขการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมาก ซึ่งมีข้อค้นพบที่สำคัญ 5 ประเด็น คือ 1) การมีผู้นำทางศาสนาให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญทางการศึกษา 2) ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนช่วยเหลือสนับสนุนอย่างจริงจัง 3) การมีการรวมกลุ่มกันเองในชุมชนหลายกลุ่ม 4) คณะครูมีความสามัคคีและร่วมพัฒนาอย่างจริงจัง และ 5) ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของคณะครูและชุมชน

5.2.2 การดำเนินงานด้านปัจจัยนำเข้า

จากแบบสอบถามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับความเหมาะสมในการในการดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 ด้านปัจจัย พบว่า ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และนักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และนักเรียนมีความคิดเห็นว่า ระดับความเหมาะสม ด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เป็นโรงเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคัดเลือกจากความพร้อมหลาย ๆ ด้าน ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตรนวัตกรรมและกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ครูเป็นครูมืออาชีพ มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อ การจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรและตามความคาดหวังของชุมชน แต่เนื่องจากมีงบประมาณที่จำกัด โรงเรียนจึงได้ดำเนินการระดมทุนจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ องค์กรเอกชน ในการสนับสนุน อุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ และอื่น ๆ รวมทั้ง ทุนการศึกษา ห้องปฏิบัติการพร้อมสื่อมีความพร้อมตามสมควร การ จัดงบประมาณค่าพาหนะหรือ จัดหาพาหนะและดูแลเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียนมีความเหมาะสมตามสมควร ทำให้การดำเนินงานด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการมีระดับคุณค่าหรือความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาลย์ กันนงค์ (2555, น. 43-66) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพร้อม เพื่อเป็นโรงเรียนดีประจำตำบล ของโรงเรียนบ้านपालาน อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรของโรงเรียน บ้านपालาน และสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ ผลการศึกษา พบว่า ด้านโรงเรียนคุณภาพส่วนใหญ่มีความพร้อมมากที่สุด พบว่า นักเรียนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนานักเรียน และส่วนใหญ่มีเป้าหมายส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนในการพัฒนานักเรียน แต่ในประเด็นที่ ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่พร้อมคือนักเรียนดูแลห้องหน้าห้องส้วม ไม่เป็นระเบียบ สวยงาม ในด้านครูและบุคลากร พบว่าครูใช้

แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารมีการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล แต่บางส่วนเห็นว่าไม่พร้อมคือครูไม่ใช่ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและผลงานของผู้บริหารไม่เป็นที่ประจักษ์ได้รับการยอมรับในการเป็นนักพัฒนา ในด้านโรงเรียน พบว่าส่วนใหญ่เห็นว่ามีความพร้อมคือนักเรียน มีความสุขเมื่อได้มาโรงเรียน และนักเรียนและครูมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โรงเรียนมีตัวชี้วัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แต่ประเด็นในส่วนที่เห็นว่าโรงเรียนไม่พร้อมคือ แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร และผลิตภัณฑ์ของนักเรียนไม่ได้รับคัดเลือกให้เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชน

ส่วนด้านสภาพปัญหาโรงเรียนคุณภาพ พบว่า ด้านนักเรียน นักเรียนบางส่วนไม่สนใจและเอาใจใส่ในการเรียน และมาโรงเรียนสาย ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนบางคนไม่เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ครูควรเอาใจใส่และสอบถามปัญหาอย่างใกล้ชิดโดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกและระเบียบวินัยให้เด็กอย่างต่อเนื่อง ในด้านครูและบุคลากรพบว่า ครูย้ายบ่อยทำให้เด็กได้เรียนไม่ต่อเนื่อง ครูในโรงเรียนประสบการณ่น้อยเนื่องจากมาบรรจุใหม่ ครูมีภาระงานภาระงานมาก รับผิดชอบงานหลายหน้าที่ โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ รับผิดชอบพื้นที่ให้มากขึ้น และควรกำหนดการย้ายให้นานขึ้นจาก 2 ปี เป็น 4 ปี ให้พิจารณาลดมอบหมายภาระงานพิเศษให้น้อยลงและให้ครูปฏิบัติงานในหน้าที่หลักคือการสอนให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งด้านโรงเรียนพบว่า พื้นที่คับแคบ ไม่เหมาะต่อการจัดกิจกรรมบางประเภท ครูมีภาระมากทำให้ไม่มีเวลาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และยังไม่มีการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ให้ทางโรงเรียนขอใช้พื้นที่ราชพัสดุด้านหลังโรงเรียนโดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มพื้นที่ในการจัดกิจกรรมให้กับโรงเรียน กระตุ้นให้ครูและนักเรียนช่วยกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ในด้านความพร้อมด้านการบริหารจัดการ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีพร้อมมากที่สุด โดยมีความพร้อมในด้านปรับปรุงระบบงานให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ จัดระบบและมาตรการในการดูแลซ่อมบำรุง และคงสภาพเป็นต้นแบบโรงเรียนดีประจำตำบล และมีผลงานเป็นที่ยอมรับจากโรงเรียนอื่นโดยเป็นแหล่งศึกษาดูงาน และดำเนินการให้ครู นักเรียน ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจและยินดีเข้าร่วมโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล แก้ปัญหาที่สำคัญให้ลุกล่วงไปได้ด้วยความร่วมมือกับทุกฝ่าย แต่บางส่วนยังเห็นว่าไม่พร้อมคือไม่มีการจัดระบบและมาตรการในการดูแลซ่อมบำรุง และคงสภาพเป็นต้นแบบโรงเรียนดีประจำตำบล ส่วนหนึ่งเห็นว่าไม่มีการทำงานเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และดำเนินการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทั้งระบบโรงเรียน และไม่ได้ประสานความช่วยเหลือและได้รับการดูแลจากผู้อุปถัมภ์ ในชุมชน หน่วยงานบุคคลหรือองค์กรภายนอก

ส่วนด้านสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการพบว่า ขาดการส่งเสริมสวัสดิการครู เนื่องจากครูทำงานทั้งเย็นและในวันหยุดราชการ ผู้นำชุมชนบางหมู่บ้านไม่ได้เข้าร่วมการพัฒนาโรงเรียนเนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง โดยข้อเสนอแนะ ดังนี้ ดูแลคุณครูทุกคนให้มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ควรมีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าหลาย ๆ วัน เนื่องจากชาวบ้านมีอาชีพทำไร่ ทาสวนจะได้จัดสรรเวลามาร่วมพัฒนาโรงเรียนเรียน ในด้านความพร้อมด้านการมีส่วนร่วม ส่วน

ใหญ่เห็นว่ามีความพร้อมมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุง และโรงเรียนร่วมกันสร้างเครือข่ายการพัฒนา กับหน่วยงานอื่น และองค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา โดยมีแผนการพัฒนาร่วมกับโรงเรียน อย่างเป็นทางการ แต่ส่วนน้อย เห็นว่ายังไม่พร้อม คือองค์การบริหารส่วนตำบลไม่พร้อมสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร หรือ วัสดุ ครุภัณฑ์ในการดำเนินงานของโรงเรียน และองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เข้าร่วมกับโรงเรียนให้บริการด้านวิชาการ และกิจกรรมอื่นๆแก่ชุมชน โรงเรียนมีกิจกรรมที่ให้ องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนน้อยมาก และองค์การบริหาร ส่วนตำบลไม่ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา โดยไม่มีแผนการพัฒนาร่วมกับโรงเรียนอย่างเป็นทางการ โรงเรียนมีกิจกรรม

ส่วนด้านสภาพปัญหาด้านการมีส่วนร่วมพบว่า บางหมู่บ้านยังขาดความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน ขาดการสนับสนุนจากบริษัทเอกชนในการสนับสนุนการทากิจกรรมต่างๆของโรงเรียน โดยให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ ประชาสัมพันธ์การประเมินโรงเรียนดีประจำตำบลอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนเห็นความสำคัญ ขอความร่วมมือไปยังบริษัทเอกชนเพื่อร่วมสนับสนุนในด้านต่างเพื่อร่วมกันสร้างโรงเรียนของชุมชน งานวิจัยของ เกสสิณี ชิวปรีชา (2555, น. 123 -125) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบ การบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบล พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนดีประจำตำบล ในภาพรวม ใช้รูปแบบ โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การวางแผน อยู่ในระดับมาก การนาแผนไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนดีประจำตำบล ในภาพรวม ใช้รูปแบบ โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การวางแผน อยู่ในระดับมากที่สุดการนาแผนไปสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลโดยครูเป็นหลักอยู่ในระดับมาก ความต้องการจาเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยครูและชุมชนเป็นหลักเรียงลำดับ ดังนี้ การประเมินผล การนาแผนไปสู่การปฏิบัติ และการวางแผน ส่วนรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบล ควรใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำโดยครูและชุมชนเป็นหลัก โดยมีหลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และองค์ประกอบของการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การนาแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลโดยครูและชุมชน เป็นหลัก

5.2.3 การดำเนินงานด้านกระบวนการ

จากแบบสอบถามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับความเหมาะสมในการดำเนินการดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ด้านกระบวนการ พบว่า ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาและนักเรียนมีความคิดเห็นมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่า ระดับความเหมาะสมด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เนื่องจาก โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอเท่าที่ควรแต่เมื่อได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนดี ประจำ ตำบลของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุดรธานีเขต 4 แล้ว ทำให้โรงเรียนมีการพัฒนามากขึ้นโรงเรียนต้องพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้เป็นโรงเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นโรงเรียนตัวอย่าง และโรงเรียนดีประจำตำบลอย่างแท้จริง ซึ่งโรงเรียนดี ประจำตำบลนั้นมีหลักการที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) สร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี คล่องตัว มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของ สังคม 2) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพ 3) สร้างเสริม ศักยภาพบุคลากรทุกระดับ ให้เป็นมืออาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงานสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพจัดการศึกษา 4) เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร เพื่อจัดกระบวนการเรียนและบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน 5) ระดม สรรพกำลังภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็ง อันเกิดจากพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร ประชา สังคมในรูปแบบของผู้อุปถัมภ์และผู้ร่วมคิดร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนาอีกทั้งครูยังใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนได้เต็มประสิทธิภาพ อีกทั้ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการ ประเมินระดับชาติ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักมีระดับที่ดีขึ้น การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของ นักเรียนมีการพัฒนามากขึ้นเนื่องจากมีสื่อการสอนที่ดีขึ้น รวมไปถึง โรงเรียนยังมีห้องคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต ที่ทันสมัย มีห้องสมุดที่มีคุณภาพสำหรับให้บริการแก่ชุมชน ได้ ทำให้การ ดำเนินงานด้านกระบวนการของโครงการมีระดับคุณค่าหรือความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

นักเรียนมีความคิดเห็นว่ารระดับความเหมาะสม ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจาก นักเรียน เห็นว่า การดำเนินงานตามโครงการเกิดผล ทางด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน อาคาร ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สื่อและวัสดุ อุปกรณ์เหมาะสมต่อการดำเนินงาน บริเวณโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย บรรยากาศในห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ให้บริการแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น ๆ ได้ นักเรียน มีความกตัญญูกตเวทีย สุภาพ ยิ้มไหว้ ทักทาย สะอาด มารยาทดี และศรัทธาในสัมมาชีพ

นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้งานอาชีพและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อจบการศึกษาไป อย่างน้อย 1 อาชีพ นักเรียนมีความสามารถและทักษะด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ และที่สำคัญนักเรียนสามารถใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้เป็นอย่างดี ดังที่กล่าวมาจึงทำให้การดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดี ประจำตำบลด้าน กระบวนการ มีระดับคุณค่าหรือความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของณัฐวดี จันทร์ศรีจักร (2555, น. 112-115) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงาน ของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 กลุ่ม ตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 288 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบ ตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มาก เช่นกันโดยด้านบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วมตามลำดับ สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพ การบริหารงานของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของโรงเรียนดีประจำ ตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่มีประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของ ธมญรัตน์ เจริญรัตน์ (2553, น. 160-171) ทำการวิจัยเพื่อประเมินโครงการเรียนฟรีเรียนดี อย่างมีคุณภาพของ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในสำนักงานเขตมีนบุรี ปีการศึกษา 2551 โดยใช้โมเดลเคาน์ทิแนนซ์ ของสเติร์ก ในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการปฏิบัติ และผลการดำเนินงานของโครงการเรียนฟรีเรียนดี อย่างมีคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 คน ข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร จำนวน 405 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จำนวน 115 คน นักเรียนช่วงชั้น ที่ 2 จำนวน 372 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 354 คน หัวหน้าฝ่ายการศึกษาและเจ้าหน้าที่ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบบันทึกการสำรวจข้อมูลเอกสารแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. โครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพในด้านปัจจัยนำเข้า มีผลการประเมินใน ระดับสูงกว่าร้อยละ 80 ทุกรายการ ยกเว้นจำนวนบุคลากร พบว่าร้อยละ 70 ของผู้บริหารโรงเรียนมี ความคิดเห็นว่าจำนวนบุคลากรมีความเพียงพอ ร้อยละ 84.7 ของข้าราชการกรุงเทพมหานครมี ความคิดเห็นว่าจำนวนบุคลากรมีความเพียงพอ ร้อยละ 20 ของหัวหน้าฝ่ายการศึกษาและเจ้าหน้าที่มี ความคิดเห็นว่าจำนวนบุคลากรมีความเพียงพอ ซึ่งความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความ คิดเห็นอย่างไม่สอดคล้องกัน

2. โครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพในด้านกระบวนการปฏิบัติ มีผลการ ประเมินในระดับสูงกว่าร้อยละ 80 ทุกรายการ

3. โครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพในด้านผลการดำเนินงานของโครงการฯ มี ผลประเมินตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.5 ทุกรายการยกเว้น ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2549

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2550 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2551 ในระดับโรงเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับ 2.0 จำนวน 7 โรงเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับ 2.0 จำนวน 2 โรงเรียน แต่ค่าเฉลี่ยรวมสูงกว่า 20

แนวทางกระบวนการดำเนินงานตามโครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพซึ่งจัดสรรงบประมาณให้กับนักเรียนเป็นรายหัว คนละ 1,500 บาท จำนวน 7 รายการ ควรให้โรงเรียนสำรวจความต้องการของนักเรียน/ผู้ปกครองตามสภาพที่เป็นจริง แล้วให้แต่ละโรงเรียนบริหารงบประมาณเองภายในวงเงินที่ได้รับจัดสรรไม่จำเป็นต้องเป็น 7 รายการ หรือมอบเงินให้กับนักเรียน/ผู้ปกครองนักเรียนไปบริหารจัดการเองภายใต้ขอบเขตที่กำหนดผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการปฏิบัติ และผลของโครงการฯ มีการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างแผนงาน/ความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

5.2.4 การดำเนินงานด้านผลผลิต

จากแบบสอบถามความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับความเหมาะสมในการในการดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 ด้านผลผลิต พบว่า ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และนักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และนักเรียนมีความคิดเห็นว่า ระดับความเหมาะสม ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจากทุกคนมีความเห็นว่าเป็น “โรงเรียนคุณภาพ” ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านกายภาพ สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย เป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมากมาย เป็นโรงเรียนทำมาหากิน โรงเรียนและนักเรียนมีรายได้จากกิจกรรมที่หลากหลาย และที่สำคัญ เป็นโรงเรียนคุณภาพที่เด็กชนบท เด็กด้อยโอกาส มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้รักการอ่านและค้นคว้า แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นคนดี มีคุณธรรม รู้จักคิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคม ยุคใหม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ นำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ สืบสานวิถีวัฒนธรรมไทย มั่นใจในตนเอง ด้านผู้บริหาร เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตรนวัตกรรมและกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ดังที่กล่าวมาจึงทำให้การดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลด้าน ผลผลิตมีระดับคุณค่าหรือความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กอบภณ แสงสมบัติ (2555, น. 162- 435) ได้ทำการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมองค์กร : รูปแบบการพัฒนาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนดีประจำตำบล ภาคอีสาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากประชากรในพื้นที่วิจัย 3 จังหวัด ภาคอีสาน

ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้อำนวยการผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 คือ กลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้ปฏิบัติ และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป รวม 144 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสำรวจ (Basic Survey) แบบสังเกต (Observation) และแบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) ผลการวิจัยพบว่า

5.2.4.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนตีประจำตำบล ภาคอีสาน ชุมชนได้ร่วมกัน ตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้านก่อน ส่วนโรงเรียนจะถูกตั้งขึ้นมาทีหลัง ตามสภาพความต้องการพัฒนาของชุมชน การตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้านจะมีทั้งชุมชนที่ตั้งอยู่เดิม และชุมชนที่ย้ายเข้ามาใหม่ การย้ายถิ่นฐาน สืบเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ แต่ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือการเข้ามาจับจองพื้นที่ว่างเปล่าเพื่อ ประกอบอาชีพ ทำมาหากิน จากชุมชนเล็ก ๆ กลายเป็นชุมชนใหญ่ขึ้น จากนั้นก็จัดตั้งเป็นหมู่บ้าน และปัจจุบันได้ขยายเขตการปกครองออกเป็นหลายหมู่บ้าน ชุมชนมีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับธรรมชาติ ทั้งด้านอาชีพและวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยน สืบทอด อนุรักษ์ และมีการพัฒนาเป็นวัฒนธรรมใหม่ ของชุมชน และโรงเรียนตีประจำตำบลในภาคอีสาน ส่วนใหญ่จึงถือกำเนิดขึ้นมาจากการอาศัยศาลา การเปรียญวัด เป็นสถานที่ทำการเรียนการสอน และระยะแรกทางราชการจะส่งเฉพาะครูผู้สอนมาทำการสอนเท่านั้น เมื่อชุมชนเริ่มมีความเข้มแข็ง ผนวกกับอิทธิพลความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ในการทำบุญบริจาคทาน จึงมีชาวบ้านบริจาคที่ดินเพื่อสร้างโรงเรียน และได้ช่วยกันสร้างอาคารเรียนชั่วคราว ที่ใช้วัสดุ อุปกรณ์หาได้ง่ายในชุมชน เป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ พัฒนาการศึกษา จากนั้นโรงเรียนจึงได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม จากทางราชการปัจจุบัน เปิดทำการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

5.2.4.2 ผลการศึกษา สภาพปัจจุบันและปัญหาของวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนตีประจำ ตำบลภาคอีสานสภาพปัจจุบันและปัญหาของวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนตีประจำตำบล ภาคอีสาน ในการบริหารจัดการศึกษานั้น การศึกษาของโรงเรียนในปัจจุบันจะมีความแตกต่างจากอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านของสังคมเป็นตัวขับเคลื่อนให้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับความ สมดุลให้มีสภาพคงอยู่ตามเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การบริหารจัดการศึกษาต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจาก หลายฝ่ายเข้ามาที่เกี่ยวข้องเข้าเป็นหนึ่งในของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการ หรือคณะกรรมการฝ่าย ต่าง ๆ ก็แล้วแต่ ล้วนแต่มีความต้องการจำเป็นเช่นเดียวกัน หรือแม้แต่ในองค์กรโรงเรียนก็ต้องอาศัย ความมือจากบุคลากร เพราะการปฏิบัติเพียงคนใดคนหนึ่งอาจทำให้ประสิทธิภาพสู่การทำงานแบบมี ส่วนร่วม และแบบเป็นทีมไม่ได้ โรงเรียนมีขอบข่ายภารกิจการบริหารจัดการที่ครอบคลุม จากผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู นักเรียน ชุมชน และเขตบริการ โรงเรียน ส่วนด้านโครงสร้างแบ่งงานออกเป็น 4 กลุ่มงาน ในแต่ละงานจะมอบหมายให้มีครูรับผิดชอบ ตามขอบข่ายงาน ซึ่งเป็นการมอบอำนาจ (Empowerment) และกระจายอำนาจ ให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการบริหารงานในโรงเรียน และมีสิทธิเท่าเทียมกันในการใช้ทรัพยากร ในแต่ละกลุ่มงานจะมี ผู้รับผิดชอบมากขึ้นอยู่กับว่าจำนวนขอบข่ายภารกิจงาน และสัดส่วนครูกับงานโรงเรียน บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ที่ส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นบรรยากาศที่เอื้อ ต่อการบริหารจัดการ มีโครงสร้างระบบการทำงานที่ชัดเจน มอบหมายงานได้ตรงตามความรู้

ความสามารถ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้รับการดูแลอย่างตีความความปลอดภัย ใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า การสร้างบรรยากาศ และการอนุรักษ์ รักษา สิ่งแวดล้อม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5.2.4.3 รูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนดีประจำตำบล ภาคอีสานวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญในองค์กรที่จะเอื้อสนับสนุน หรือทำให้เป็นอุปสรรคต่อองค์กร เพราะวัฒนธรรมเป็นความเชื่อที่ถูกสะสมมาช้านาน วัฒนธรรมองค์กรโรงเรียน คือ สิ่งต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นในโรงเรียน ทั้งสิ่งประดิษฐ์ พฤติกรรม ความเชื่อ ความประพฤติ แบบแผน บรรทัดฐานอุดมการณ์ หรือ ความเข้าใจ ที่มองว่าเป็นการใช้ร่วมกันของกลุ่มคนในองค์กร ขอบข่ายภารกิจการบริหารจัดการโรงเรียน เป็นการออกแบบมาเพื่อจัดระเบียบการทำงานในองค์กรโรงเรียน ให้เดินไปสู่ความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ ที่ผ่านกระบวนการของการมีส่วนร่วม โครงสร้างองค์กร เป็นการกระจายอำนาจในการปฏิบัติ ให้ผู้รับผิดชอบมีความเป็นอิสระ คล่องตัวในการดำเนินงาน โครงสร้างขอบข่ายภารกิจที่ถูกจัดระบบไว้เป็นอย่างดี มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการ เพราะทำให้รู้ว่าใครทำอะไรอย่างไร และอยู่ในสายชั้นใด งานวิจัยของ กฤษณา สารการ (2555, น. 130) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการโรงเรียนดีประจำตำบลกรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนสร้างถ่อสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเงื่อนไขการมีส่วนร่วม พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการของโรงเรียนการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนดีประจำตำบลมีอยู่ 7 กลุ่ม คือ 1) การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชน 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน 5) การมีส่วนร่วมของคณะครู 6) การมีส่วนร่วมของนักเรียน และ 7) การมีส่วนร่วมขององค์กรทางศาสนา และเงื่อนไข การมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ คือเงื่อนไขการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมาก ซึ่งมีข้อค้นพบที่สำคัญ 5 ประเด็น คือ 1) การมีผู้นำทางศาสนาให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญทางการศึกษา 2) ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนช่วยเหลือสนับสนุนอย่างจริงจัง 3) การมีการรวมกลุ่มกันเองในชุมชนหลายกลุ่ม 4) คณะครูมีความสามัคคีและร่วมพัฒนาอย่างจริงจัง และ 5) ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของคณะครูและชุมชน และงานวิจัยของ อภิญญา ใจมิภักดิ์ (2558, น. 81- 107) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 198 คน จาก 29 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหาร 29 คน ครูผู้สอน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยรวมทั้ง 6 ด้านมีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนดีประจำตำบลสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านการเรียนรู้ของครู ปัจจัยด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมปัจจัยด้านหลักสูตรและปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนตามลำดับ และประสิทธิผลของโรงเรียนดีประจำตำบลสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านกระบวนการคุณธรรม ปัจจัยด้านผลผลิต ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการวิชาการ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียน ตัวอย่าง และโรงเรียนดีประจำตำบลอย่างแท้จริงผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1.1 โรงเรียนควรศึกษาวัตถุประสงค์ หลักการและวิธีการดำเนินงานตามโครงการให้เข้าใจอย่างชัดเจน

5.3.1.2 การประสานและเป็นสื่อกลางระหว่างชุมชนและโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนดีประจำตำบล

5.3.1.3 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ

5.3.1.4 การร่วมระดมทุนจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรเอกชน ร่วมพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ใช้รูปแบบการประเมินของ Tyler ในการประเมิน ติดตาม โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ศึกษา เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามโครงการ

5.3.2.2 ควรศึกษาสภาพ ปัญหา รวมทั้งความพร้อมก่อนดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

5.3. 2.3 ควรดำเนินการวิจัย ประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลตามรูปแบบชิปปี้โมเดล (Stufflebeam's CIPP Model) หรือรูปแบบของ Tyler ของจังหวัดอื่น ๆ

5.3. 2.4 ควรดำเนินการวิจัย ประเมินผลโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลศึกษา เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน ที่มีขนาดต่างกัน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กมล วาจำง. (2541). *การประเมินโครงการฝึกอบรมข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมาเพื่อเลื่อนระดับให้สูงขึ้น*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กษมา วรวรรณ ณ อยู่ธยา. (2547). *นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2547*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เกลินี ชิวปรีชา. (2555). *การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบล*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติกา ศรีโบราณ. (2552). *การประเมินโครงการส่งเสริมสหกรณ์โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดเลยสังกัดกองกาศกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 24*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- กอบภณ แสงสมบัติ. (2555). *วัฒนธรรมองค์กร : รูปแบบการพัฒนาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนดีประจำตำบลภาคอีสาน*. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กฤษฎา สารการ. (2555). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการโรงเรียนดีประจำตำบลกรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนสร้างถ่อสามัคคีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชัชวาลย์ กันนางค์. (2555). *ความพร้อมเพื่อเป็นโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนบ้านป่าลานอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาญชาติ สกลธวัฒน์. (2549). *การประเมินโครงการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามปีการศึกษา 2546*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2529). *การประเมินหลักสูตร*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.
- ณัฐวดี จันทร์ศรีจักร. (2555). *สภาพการบริหารงานของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 4*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทวี แพงศรี. (2543). *การประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภูซำหวัดยโสธร*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ธมณัฐรัตน์ เจริญรัตน์. (2553). *การประเมินโครงการเรียนฟรีเรียนดีอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในสำนักงานเขตมีนบุรี*. (ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : บริษัท อินเทอร์เน็ต ฟรันท.
- นิคม ชมพู่หลง. (2534). *การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาเกี่ยวกับศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.
- นิตา ชูโต. (2538). *การประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : หจก.พี.เอ็น. การพิมพ์.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2555). *การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research)*. กานส์ลินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2539). *การบริหารโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ. (2544). *การวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ*. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ด ยูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- ปรีศนนท์ อาท. (2550). *การประเมินการบริหารจัดการที่ดีของโรงเรียนในฝัน*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พิสนุ พองศรี. (2551). *การประเมินโครงการทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อยด์.
- ไพรัช บวรสมพงษ์. (2554). *แนวคิดและทฤษฎีการประเมินโครงการ*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2554, จาก <http://webhost.mots.go.th/secretary/Document/stg03.ppt>.
- ไพศาล วรรคำ. (2555). *การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research)*. กานส์ลินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- ไพศาล วรรคำ. (2554). *การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research)*. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ไพศาล วรรคำ. (2552). *การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research)*. กานส์ลินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- พรพิมล ตั้งใจ. (2555). *การติดตามและประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2544). *การวิจัยทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม*. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
- เยาวดี ราชชัยกุลวิบูลย์ศรี. (2544). *การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวีวรรณ สุขอุดม. (2551). *การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- รัตนา ลิทธิราช. (2555). *ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนพร้าวบูรพาจังหวัดเชียงใหม่*. (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์จำกัด.
- รุทแมน, เลียวนาร์ด. (2529). *การวางแผนการประเมินที่มีคุณค่า : การประเมินแผนของโครงการ (ส. วาสนาประवालพฤษ์ผู้แปล)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2547). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เศวตากร ตั้งวันเจริญ. (2553). *รูปแบบการประเมินหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สุรวาท ทองบุ. (2555). *การวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาสารคาม : หจก. อภิชาติการพิมพ์.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2550). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี : จตุพรดีไซด์.
- สมนึกภักดิ์ทิยธนี. (2544). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 4) มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมพระเนตร ฝ่ายพงษา. (2549). *การประเมินโรงเรียนวิถีพุทธในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3*. (วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). *วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์แห่งคุณค่า*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2536). *การวิจัยประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เลียงเชียง.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2550). *การประยุกต์ใช้แบบจำลองเคาน์ทิแนนซ์ของสแต็กในการประเมินกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพร พิศาลบุตร. (2542). *การวางแผนและการบริหารโครงการ*. (กรุงเทพฯ) : ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือดำเนินงานโรงเรียนดีประจำตำบลตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *คู่มือการประเมินการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *การปฏิรูปการศึกษาต้องเดินหน้าต่อไป*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2545). *การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์ จำกัด.

- อภิญา ไฉมิกัดดี. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต* 1. (การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- Alderson, Charles J and Simuel Bell. (1985). *Lancaster Practical Paper in English Language Education Vol 6*. Great Britain : Pergamum Press.
- Best, I W. and J. V. Kahn. (1993). *Research in Education, New Jersey ; Prentice - hall*. Boston : Allyn & Bacom.
- Cronbach, Lee Joseph. (1984). *Essentials of Psychological Testing*. 4th ed. New York : Harper & Row.
- Chin-Loy, Claudette. (2004). "Assessing the Influence of Organizational Culture on Knowledge Management Success," *Dissertation Abstracts International*. 64(10) : 3750-A ; April.
- Denbow, Kristin A. (2004). "The Role of Schnook Culture in the Implementation of a Character Education Program," *Dissertation Abstracts International*. 65(11) : 3545-A.
- Howard – Granville, Jennifer A. (2006). "Inside the "BLACK BOX" How Organizational Culture and Subcultures Inform Interpretations and Action on Environmental Issues," *Organization & Environment*. 19(1) : 46-73.
- Holloway, David A. and Dianne Van Rhyn. (2005). "Effective Corporate Governance Reform and Organizational Pluralism : Reforming Culture , Leadership and Follower ship," *Advances in Public Interest Accounting*. 11(2) : 303-328.
- Lemon, M. and P. S. Sahota. (2004). "Organizational Culture as a Knowledge Repository for Increased Innovative Capacity," *Technovation*. 24(6) : 483-498.
- Lawson, Sheron. (2004) "Examining the Relationship Between Organizational Culture And Knowledge Management," *Dissertation Abstracts International*. 64(8) : 2975-A.
- Madaus, George F. and Daniel Stuff lebeam. (1989). *Educational Evaluation : Classic Workspf Ralph W. Tyler*. The United States of America : Kluwer Academic.
- Rossi, Peter H. and Howard E. Freeman. (1993). *Evaluation : A Systematic Approach*. 5th ed. The United States of America : International and Professional Publisher.
- Sang, Lee M. and Suzanric J. Peterson. (2005). "Competitiveness and Innovation Systems :the Challenges," *Technovation*. 25 (2005) : 1059-1070.
- Stuff Lebam, Daniel L.; and J. Shinkfield Anthony. (2007). *Evaluation Theory, Models, and Applications*. The United States of America : A Wiley Imprint.
- Sven, Grabe. (1983). *Evaluation Manual, France* : The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Tyler, Ralph. (1959). *Evaluation : A Systematic Approach*. 5th ed. The United States of America : International and Professional Publisher.

Worthen, B. R. & Sanders, J. R. (1987). *Educational Evaluation: Alternative Approaches and Practical Guideline*. New York: Longman Inc.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 (สำหรับผู้บริหารและครูและกรรมการสถานศึกษา)

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการประเมินโครงการดีประจำตำบลของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการศึกษา
สภาพทั่วไปก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการโครงการและผลการดำเนินโครงการ ซึ่งจะได้
นำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลต่อไป

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินความเหมาะสมในการดำเนินงานของโรงเรียน
โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. การตอบแบบสอบถาม โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความคิดเห็น และกรอก
ข้อความลงในช่องว่างตามข้อมูลที่เป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน

4. การตอบแบบสอบถามของท่านในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบหรือผลเสียแก่ตัวท่านแต่อย่างใด
การตอบแบบสอบถามมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานตาม
โครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 4 จึงขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามด้วยดีทุก
ประการ

นางสาวพัทตร์พิไล โสตประวัตติ (098-5869293)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับ

ตัวท่าน

สถานภาพ

- ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาฯ
 ครู

เพศ

- ชาย
 หญิง

อายุ

- ต่ำกว่า 20 ปี 20 - 39 ปี 40 - 60 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินความเหมาะสมในการดำเนินงานของโรงเรียน
โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าสภาพทั่วไปของโรงเรียนก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างการดำเนินโครงการและผลการดำเนินโครงการของท่านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ตามรายการต่อไปนี้

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านบริบท (Context Evaluation) ด้านนโยบาย 1. สามารถสะท้อนหลักการของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองอย่างเป็นรูปธรรม 2. เน้นการพัฒนาด้านคุณภาพการศึกษา 3. โอกาสของนักเรียนในเขตชนบทในการได้เข้าเรียนโรงเรียนคุณภาพ 4. มีส่วนร่วมของชุมชน และท้องถิ่น					
	วัตถุประสงค์ 5. พัฒนาโรงเรียนในชนบทระดับตำบลให้เป็น โรงเรียนคุณภาพ 6. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนในท้องถิ่นชนบท 7. ส่งเสริมความร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วมจากชุมชน					
	หลักการของโครงการ 8. จัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 9. การบริหารแบบมีส่วนร่วม 10. เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 11. การสนับสนุนจากชุมชน ท้องถิ่น 12. บริการชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2	ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) บุคลากร 1. ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2. ครูเพียงพอตามเกณฑ์ ก.ค.ศ. 3. ครูสอนตรงวิชาเอก/มีจรรยาบรรณ 4. ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
	งบประมาณ 5. จัดสรรงบประมาณเพียงพอ 6. สนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมด้านดนตรี กีฬา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และ ประเพณีในท้องถิ่น 7. ให้อุปกรณ์การศึกษาสำหรับนักเรียนยากจน พิการ และด้อยโอกาส 8. จัดงบประมาณค่าพาหนะหรือจัดหา พาหนะ และดูแลเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียน					
	วัสดุอุปกรณ์ 9. จัดหาอุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีที่จำเป็น สำหรับการเรียนรู้และการสื่อสารอย่าง เพียงพอ 10. มีห้องสมุด 3 D 11. มีห้องปฏิบัติการพร้อมสื่อ อุปกรณ์ ครบถ้วน พร้อมใช้งาน 12. มีศูนย์การเรียนรู้งานอาชีพครบวงจร 13. มีศูนย์หรือสนามกีฬา 14. มีห้องสุขาที่ถูกต้องลักษณะ 15. มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน					
3	ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) การวางแผน 1. มีแผนยุทธศาสตร์มีความสอดคล้องกับ สภาพจริง 2. ตัวชี้วัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	3. แผนยุทธศาสตร์ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์					
	ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) การวางแผน 4. ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนานักเรียน 5. เป้าหมายสอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน					
	กระบวนการดำเนินโครงการ ด้านโรงเรียนนำอยู่ 6. โรงเรียนสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย (Clean / Green /Safe) 7. เป็นโรงเรียน 3 D (Democracy / Decency / Drugs Free) 8. โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์เพียงพอและมีระบบการใช้อย่างคุ้มค่า 9. โรงเรียนเป็นศูนย์บริการชุมชนที่มีคุณภาพ บริการด้านอาคารสถานที่ บริการด้านวิชาการแหล่งถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน					
	ด้านครูดี 10. ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 11. เป็นครูดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง 12. มีครูวิชาเอก 5 วิชาเอกหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์					
	ด้านนักเรียนมีคุณภาพ 13. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการประเมินระดับชาติ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	14. นักเรียนมีความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาที่สองตามความถนัดและความสนใจ					
	15. ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรและบเนพื้นฐานของความเป็นไทย 16. มีความกตัญญูทเวที สุภาพ ยิ้มไหว้ทักทาย สะอาด มารยาทดี และศรัทธาในสัมมาชีพ 17. นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้งานอาชีพ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อจบการศึกษาไป อย่างน้อย 1 อาชีพ 18. นักเรียนมีความสามารถและทักษะด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ 19. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
	ด้านชุมชนร่วมใจ 20. โรงเรียน ชุมชน ร่วมพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของตำบล 21. มีการจัดทำข้อตกลงร่วมกันกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายต่างๆ 22. โรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน 23. การ ให้บริการชุมชนด้านต่าง ๆ					
4	ด้านผลผลิต (Product Evaluation) โรงเรียนคุณภาพ 1. เป็น “โรงเรียนคุณภาพ” ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านกายภาพสะอาด รมรื่น และปลอดภัย					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	3. เป็นโรงเรียน “ทำมาหากิน” ที่เน้นการพัฒนาพื้นฐานด้านอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน					
	4. เป็น “โรงเรียนของชุมชน” ที่มีความร่วมมือกับท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้บริการแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ๆ					
	5. เป็นโรงเรียนของชุมชน โรงเรียนเน้นการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ นำไปสู่ความศรัทธา และเชื่อถือจากประชาชน ชุมชนจึงให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน 6. เป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมากมาย 7. เป็นโรงเรียนทำมาหากิน โรงเรียนและนักเรียนมีรายได้จากกิจกรรมที่หลากหลาย 8. เป็นโรงเรียนคุณภาพที่เด็กชนบทเด็กด้อยโอกาส มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 (สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเครื่องมือในการประเมินโครงการดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการศึกษาสภาพทั่วไปก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการโครงการและผลการดำเนินโครงการ ซึ่งจะได้นำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลต่อไป

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินความเหมาะสมในการดำเนินงานของโรงเรียน

โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. การตอบแบบสอบถามโปรดกา เครื่องหมาย \surd ลงในช่องระดับความคิดเห็น และกรอกข้อความลงในช่องว่างตามข้อมูลที่เป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน

4. การตอบแบบสอบถามของท่านในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบหรือผลเสียแก่ตัวท่านแต่อย่างใด การตอบแบบสอบถามมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จึงขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามด้วยดีทุกประการ

นางสาวพัทตร์พิไล โสตประวัตติ (098-5869293)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

สถานภาพ

- ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เพศ

- ชาย หญิง

สังกัดโรงเรียนในอำเภอ

- กุดจับ บ้านฝื่อ
 นาสูง น้ำโสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินความเหมาะสมในการดำเนินงานของโรงเรียนโครงการ
โรงเรียนดีประจำตำบล

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าสภาพทั่วไปของโรงเรียนก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างการดำเนิน
โครงการและผลการดำเนินโครงการของท่านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓
ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ตามรายการต่อไปนี้

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านบริบท (Context Evaluation) ด้านนโยบาย 1. พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัย ใฝ่เรียนรู้ 2. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่ง เรียนรู้ยุคใหม่ 3. โอกาสของนักเรียนในเขตชนบทในการ ได้เข้าเรียนโรงเรียนคุณภาพ 4. มีส่วนร่วมของชุมชน และท้องถิ่น					
	วัตถุประสงค์ 5. เพื่อพัฒนาโรงเรียนในชนบทระดับ ตำบลให้เป็น โรงเรียนคุณภาพ 6. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มี คุณภาพสำหรับนักเรียนในท้องถิ่นชนบท 7. ส่งเสริมความร่วมมือ หรือการมีส่วน ร่วมจากชุมชน					
	หลักการของโครงการ 8. ตอบสนองความต้องการของนักเรียน 9. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ 10. เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 11. มีส่วนร่วมของชุมชน และท้องถิ่น 12. โอกาสของนักเรียนในเขตชนบท ในการได้เข้าเรียนโรงเรียนคุณภาพ					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2	ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) บุคลากร 1. ผู้บริหารยึดหลักประสานพลัง สรรค์ สร้างศรัทธา มุ่งวิชาการ 2. ครูเพียงพอและสอนตรงวิชาเอก 3. ครูรักและเอาใจใส่นักเรียน 4. ครูปฏิบัติภารกิจในการจัดการเรียนรู้ อย่างเต็มที่					
	งบประมาณ 5. จัดสรรงบประมาณเพียงพอ 6. สนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมด้านดนตรี กีฬา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และ ประเพณีในท้องถิ่น 7. ให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนยากจน พิการ และด้อยโอกาส 8. จัดงบประมาณค่าพาหนะหรือจัดหา พาหนะ และดูแลเรื่องความปลอดภัยใน การเดินทางของนักเรียน					
	วัสดุอุปกรณ์ 9. จัดหาอุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีที่จำเป็น สำหรับการเรียนรู้และการสื่อสารอย่าง เพียงพอ 10. มีห้องสมุด 3 D 11. มีห้องปฏิบัติการพร้อมสื่อ อุปกรณ์ ครบถ้วน พร้อมใช้งาน 12. มีศูนย์การเรียนรู้งานอาชีพครบวงจร 13. มีศูนย์หรือสนามกีฬา 14. มีห้องสุขาที่ถูกต้องลักษณะ 15. มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3	<p>กระบวนการดำเนินโครงการ ด้านโรงเรียนนำอยู่</p> <p>1. โรงเรียนสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย (Clean / Green / Safe)</p> <p>2. เป็นโรงเรียน 3 D (Democracy / Decency / Drugs Free)</p> <p>3. โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์เพียงพอและมีระบบการใช้อย่างคุ้มค่า</p> <p>4)โรงเรียนเป็นศูนย์บริการชุมชนที่มีคุณภาพ บริการด้านอาคารสถานที่ บริการด้านวิชาการแหล่งถ่ายทอดความรู้</p>					
	<p>ด้านครูดี</p> <p>5. ยอมรับรับการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง</p> <p>6. เป็นครูดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง</p> <p>7. มีครูวิชาเอก 5 วิชาเอกหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์</p>					
	<p>ด้านนักเรียนมีคุณภาพ</p> <p>8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการประเมินระดับชาติ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก</p> <p>9. นักเรียนมีความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาที่สองตามความถนัดและความสนใจ</p> <p>10. ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรและบเนพื้นฐานของความเป็นไทย</p> <p>11. มีความกตัญญูกตเวที สุภาพ ยิ้มไหว้ทักทาย สะอาด มารยาทดี และศรัทธาในสัมมาชีพ</p> <p>12. นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้งานอาชีพและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อจบการศึกษาไป อย่างน้อย 1 อาชีพ</p>					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	13. นักเรียนมีความสามารถและทักษะด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ					
	14. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
	ด้านชุมชนร่วมใจ 15. โรงเรียน ชุมชน ร่วมพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของตำบล 16. ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนในการประชุมสัมมนา 17. มีห้องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย สามารถให้บริการแก่ชุมชนได้ 18. มีศูนย์กีฬาที่ชุมชนสามารถมาใช้ประโยชน์ได้ 19. มีห้องสมุดที่มีคุณภาพสำหรับให้บริการ แก่ชุมชน					
4	ด้านผลผลิต (Product Evaluation) การบรรลุเป้าหมาย 1. เป็น “โรงเรียนคุณภาพ” ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านกายภาพ สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย 3. เป็นโรงเรียน “ทำมาหากิน” ที่เน้นการพัฒนาพื้นฐานด้านอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน 4. เป็น “โรงเรียนของชุมชน” ที่มีความร่วมมือกับท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้บริการแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ๆ					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<p>การบรรลุเป้าหมาย</p> <p>5. เป็นโรงเรียนของชุมชน โรงเรียนเน้นการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ นำไปสู่ความศรัทธา และเชื่อถือจากประชาชน ชุมชนจึงให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน</p> <p>6. เป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมากมาย</p> <p>7. เป็นโรงเรียนทำมาหากิน โรงเรียนและนักเรียนมีรายได้จากกิจกรรมที่หลากหลาย</p> <p>8. เป็นโรงเรียนคุณภาพที่เด็กชนบท เด็กด้อยโอกาส มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ</p>					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม(สำหรับผู้บริหาร ครู และกรรมการ
สถานศึกษา)

ข้อ	ข้อย่อย	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อ	ข้อย่อย	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	1	.42	3	5	.72
	2	.54		6	.69
	3	.41		7	.58
	4	.63		8	.62
	5	.89		9	.73
	6	.81		10	.42
	7	.45		11	.41
	8	.47		12	.45
	9	.43		13	.49
	10	.44		14	.47
	11	.49		15	.62
2	12	.62	16	.44	
	1	.58	17	.50	
	2	.61	18	.58	
	3	.47	19	.42	
	4	.51	20	.56	
	5	.50	21	.48	
	6	.90	22	.43	
	7	.91	23	.65	
	8	.55	4	1	.53
	9	.67		2	.59
	10	.42		3	.70
	11	.41		4	.56
	12	.56		5	.90
	13	.89		6	.73
	14	.46		7	.55
15	.91	8		.68	
3	1	.90			
	2	.41			
	3	.73			
	4	.70			

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .96

ตารางภาคผนวกที่ 2

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม (สำหรับนักเรียน)

ข้อ	ข้อย่อย	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อ	ข้อย่อย	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	1	.53	3	5	.81
	2	.59		6	.79
	3	.70		7	.48
	4	.56		8	.61
	5	.49		9	.73
	6	.81		10	.43
	7	.45		11	.40
	8	.67		12	.42
	9	.63		13	.47
	10	.47		14	.49
	11	.49		15	.63
	12	.62		16	.46
2	1	.52	4	17	.42
	2	.61		18	.53
	3	.47		19	.41
	4	.51		1	.50
	5	.53		2	.57
	6	.89		3	.67
	7	.91		4	.56
	8	.52		5	.89
	9	.66		6	.73
	10	.43		7	.57
	11	.42		8	.69
	12	.56			
	13	.89			
	14	.46			
	15	.91			
3	1	.88			
	2	.46			
	3	.47			
	4	.57			

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .87

ตารางภาคผนวกที่ 3

ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา (I.O.C.) ของแบบสอบถาม (สำหรับผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา)

นียมศัพท์	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา					ค่า I.O.C
		1	2	3	4	5	
1. การประเมินสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และหลักการของโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล	ด้านบริบท (Context Evaluation)						
	ด้านนโยบาย	1	1	1	0	0	0.60
	1. สามารถสะท้อนหลักการของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองอย่างเป็นรูปธรรม						
	2. เน้นการพัฒนาด้านคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00
	3. โอกาสของนักเรียนในเขตชนบทในการได้เข้าเรียนโรงเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	1	1.00
	4. มีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น	1	1	1	1	1	1.00
	วัตถุประสงค์						
	1. พัฒนาโรงเรียนในชนบทระดับตำบลให้เป็น โรงเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	1	1.00
	2. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนในท้องถิ่นชนบท	1	1	1	1	1	1.00
	3. ส่งเสริมความร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วมจากชุมชน	1	1	1	1	1	1.00
หลักการของโครงการ							
1. จัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	0	1	1	1	0	0.60	
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม	1	1	1	1	1	1.00	
3. เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00	
4. การสนับสนุนจากชุมชนท้องถิ่น	1	0	1	1	1	0.80	

นียมศัพท์	ข้อความ	ผลการพิจารณา					ค่า I.O.C
		1	2	3	4	5	
	5. บริการชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ	1	1	0	1	0	0.60
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล บรรลุผลได้ดี เช่น	ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) บุคลากร 1. ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2. ครูเพียงพอตามเกณฑ์ ก.ค.ศ. 3. ครูสอนตรงวิชาเอก/มีจรรยาบรรณ 4. ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1 1	1.00 1.00 1.00 1.00
ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล	งบประมาณ 1. จัดสรรงบประมาณเพียงพอ 2. สนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมด้านดนตรีกีฬาสาธิตปวัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น 3. ให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนยากจน พิกัด และด้อยโอกาส 4. จัดงบประมาณค่าพาหนะหรือจัดหาพาหนะ และดูแลเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียน	1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1 1	1 1 1 1	1.00 1.00 1.00 1.00
	วัสดุอุปกรณ์ 1. จัดหาอุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ และการสื่อสารอย่างเพียงพอ 2. มีห้องสมุด 3 D 3. มีห้องปฏิบัติการพร้อมสื่ออุปกรณ์ครบถ้วน พร้อมใช้งาน 4. มีศูนย์การเรียนรู้งานอาชีพครบวงจร 5. มีศูนย์หรือสนามกีฬา 6. มีห้องสุขาที่ถูกต้องลักษณะ 7. มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	1 0 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 0	1 1 1 1 1 1 1	1 0 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1	1.00 0.60 1.00 1.00 1.00 1.00 0.80

นียมคัพพ์	ข้อค้ำถำม	ผลกำรพิจำรณำ					ค้ำ I.O.C
		1	2	3	4	5	
3. กำรประเมิณ กระบวนกำร (Process Evaluation) ควำมคิดเห็นเกี่ยวก้ำบ กำรวำงแผน จัดกำรบริหำรจัดกำร เตรียม ควำมพร้อมและ กระบวนกำร ดำเนินงำนโครงกำร โรงเรียนดีประจำ ตำบลโดยลักษณะ ของโครงกำรมี 4 แผนงำน คือ 1) ด้ำนโรงเรียนนำ อยู่ 2) ครูดี 3) นักเรียนมี คุณภาพ 4) ชุมชน ร่วมใจ	กำรวำงแผน 1. มีแผนยุทธศำสตร์มีควำม สอดคล้องก้ำบสภำพจริง 2. ตัวชี้วัดสอดคล้องก้ำบ วัตถุประสงค์ 3. แผนยุทธศำสตร์ปรับเปลี่ยนได้ ตำนสถำนกำรณั 4. ทุกฝ่ำยมีส่วนร่วมในกำรกำหนด เป้าหมายกำรพัฒนำนักเรียน 5. เป้ำหมำยสอดคล้องก้ำบ แผนพัฒนำคุณภำพโรงเรียน	1	1	1	1	1	1.00
		1	1	1	1	1	1.00
		1	1	1	1	1	1.00
		1	1	1	1	1	1.00
	ด้ำนโรงเรียนนำอยู่ 1. โรงเรียนสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย (Clean / Green /Safe) 2. เป็นโรงเรียน 3 D (Democracy / Decency / Drugs Free) 3. โรงเรียนมีอำคำรเรียน อำคำร ประกอบ ห้องปฏิบัติกำร สื่อ และ วัสดุอุปกรณ์เพียงพอและมีระบบ กำรใช้อย่างคุ้มค้ำ 4. โรงเรียนเป็นศูนย์บริการชุมชนที่ มีคุณภาพ บริการด้ำนอำคำร สถำนที่ บริการด้ำนวิชำกำรแหล่ง ถ้ำยทอดควำมรู้สู่ชุมชน	1	1	1	1	1	1.00
		1	1	1	1	1	1.00
		1	1	1	1	1	1.00
	ด้ำนครูดี 1. ยอมรับกำรเปลี่ยนแปลง และ พัฒนำตนเองอย่งต่อเนื่อง 2. เป็นครูดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง 3. มีครูวิชำเอก 5 วิชำเอกหลัก ได้แก่ ภำษำไทย คณิตศำสตร์ วิทยำศำสตร์ ภำษำอังกฤษ และ คอมพิวเตอร์	1	1	1	1	1	1.00
		1	1	1	1	1	1.00
		1	1	1	1	1	1.00

นิยามศัพท์	ข้อความถาม	ผลการพิจารณา					ค่า I.O.C
		1	2	3	4	5	
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนจัดการบริหารจัดการเตรียมความพร้อมและกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลโดยลักษณะของโครงการมี	ด้านนักเรียนมีคุณภาพ						
4 แผนงาน คือ	1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการประเมินระดับชาติ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก	1	1	1	1	1	1.00
1) ด้านโรงเรียน	2. นักเรียนมีความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาที่สองตามความถนัดและความสนใจ	0	1	1	1	1	0.80
2) ครูดี	3. ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรและบนพื้นฐานของความเป็นไทย	1	1	1	1	1	1.00
3) นักเรียนมี	4. มีความกตัญญูกตเวที สุภาพ ยิ้มไหว้ ทักทาย สะอาด มารยาทดี และศรัทธาในสัมมาชีพ	1	1	1	1	1	1.00
คุณภาพ 4) ชุมชน	5. นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้งานอาชีพและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อจบการศึกษาไป อย่างน้อย 1 อาชีพ	1	0	1	1	1	0.80
ร่วมใจ	6. นักเรียนมีความสามารถและทักษะด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ	1	1	1	1	1	1.00
	7. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	1	1	1	1	1	1.00
	ด้านชุมชนร่วมใจ						
	1. โรงเรียน ชุมชน ร่วมพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของตำบล	1	1	1	1	1	1.00
	2. มีการจัดทำข้อตกลงร่วมกันกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายต่างๆ	1	1	1	1	1	1.00
	3. โรงเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน	1	1	1	1	1	1.00
	4. การ ให้บริการชุมชนด้านต่าง ๆ	0	1	1	1	0	0.60

นิยามศัพท์	ข้อความถาม	ผลการพิจารณา					ค่า I.O.C
		1	2	3	4	5	
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่โครงการได้กำหนดไว้หรือไม่	การบรรลุเป้าหมาย						
	1. เป็น “โรงเรียนคุณภาพ” ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1	1	1.00
	2. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านกายภาพ สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย	1	1	1	1	1	1.00
	3. เป็นโรงเรียน “ทำมาหากิน” ที่เน้นการพัฒนาพื้นฐานด้านอาชีพ และการมีรายได้ระหว่างเรียน	1	1	1	1	1	1.00
	4. เป็น “โรงเรียนของชุมชน” ที่มีความร่วมมือกับท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้บริการแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ๆ	1	1	1	1	1	1.00
	5. เป็นโรงเรียนของชุมชน โรงเรียนเน้นการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ นำไปสู่ความศรัทธา และเชื่อถือจากประชาชน ชุมชนจึงให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	1	1	1	1	1	1.00
	6. เป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมากมาย	0	1	1	1	0	0.60
	7. เป็นโรงเรียนทำมาหากิน โรงเรียนและนักเรียนมีรายได้จากกิจกรรมที่หลากหลาย	1	1	0	1	1	0.80
8. เป็นโรงเรียนคุณภาพที่เด็กชนบท เด็กด้อยโอกาส มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ	1	1	1	1	1	1.00	

ตารางภาคผนวกที่ 4

ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา (I.O.C.) ของแบบสอบถาม (สำหรับนักเรียน)

นิยามศัพท์	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา					ค่า I.O.C
		1	2	3	4	5	
1. การประเมิน สภาวะแวดล้อม หรือบริบท (Context Evaluation) ความคิดเห็น เกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และหลักการของ โครงการโรงเรียน ดีประจำตำบล	ด้านบริบท (Context Evaluation)						
	ด้านนโยบาย						
	1. พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มี นิสัยใฝ่เรียนรู้	1	1	1	1	1	1.00
	2. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และ แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่	1	1	1	1	1	1.00
	3. โอกาสของนักเรียนในเขตชนบท ในการได้เข้าเรียนโรงเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	1	1.00
	4. มีส่วนร่วมของชุมชน และท้องถิ่น	1	1	1	1	1	1.00
	วัตถุประสงค์						
	1. เพื่อพัฒนาโรงเรียนในชนบทระดับ ตำบลให้เป็น โรงเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	1	1.00
	2. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มี คุณภาพสำหรับนักเรียนในท้องถิ่น ชนบท	1	1	1	1	1	1.00
	3. ส่งเสริมความร่วมมือ หรือการมี ส่วนร่วมจากชุมชน	1	1	0	1	1	0.80
	หลักการของโครงการ						
	1. ตอบสนองความต้องการของ นักเรียน	1	1	1	0	1	0.80
2. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียน คุณภาพ	1	1	1	1	1	1.00	
3. เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00	
4. มีส่วนร่วมของชุมชน และท้องถิ่น	1	1	1	1	1	1.00	
5. โอกาสของนักเรียนในเขตชนบท ในการได้เข้าเรียนโรงเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	1	1.00	

นิยามศัพท์	ข้อความคำถาม	ผลการพิจารณา					ค่า I.O.C
		1	2	3	4	5	
2. การประเมิน ปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ความคิดเห็น เกี่ยวกับปัจจัยที่ทำ ให้การดำเนินงาน โครงการโรงเรียนดี ประจำตำบล บรรลุผลได้ดี เช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ ใช้ในโครงการ โรงเรียน ดีประจำตำบล	ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)						
	บุคลากร						
	1. ผู้บริหารยึดหลักประสานพลัง สรรค์สร้างศรัทธา มุ่งวิชาการ	1	1	1	1	1	1.00
	2. ครูเพียงพอและสอนตรงวิชาเอก	1	1	1	1	1	1.00
	3. ครูรักและเอาใจใส่ต่อนักเรียน	1	1	0	1	0	0.60
	4. ครูปฏิบัติภารกิจในการจัดการ เรียนรู้อย่างเต็มที่	1	1	1	1	1	1.00
	งบประมาณ						
	1. จัดสรรงบประมาณเพียงพอ	1	1	1	1	1	1.00
	2. สนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมด้าน ดนตรี กีฬา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีในท้องถิ่น	1	1	1	1	1	1.00
	3. ให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน ยากจน พิการ และด้อยโอกาส	1	1	1	1	1	1.00
	4. จัดงบประมาณค่าพาหนะหรือ จัดหาพาหนะ และดูแลเรื่องความ ปลอดภัยในการเดินทางของนักเรียน	1	1	1	1	1	1.00
	วัสดุอุปกรณ์						
	1. จัดหาอุปกรณ์การเรียน หนังสือ เรียน สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ และการสื่อสารอย่างเพียงพอ	1	1	1	1	1	1.00
2. มีห้องสมุด 3 D	1	1	1	1	0	0.80	
3. มีห้องปฏิบัติการพร้อมสื่อ อุปกรณ์ครบถ้วน พร้อมใช้งาน	1	1	1	1	1	1.00	
4. มีศูนย์การเรียนรู้งานอาชีพครบ วงจร	1	1	1	1	1	1.00	
5. มีศูนย์หรือสนามกีฬา	1	0	1	1	1	0.80	
6. มีห้องสุขาที่ถูกละเลยลักษณะ	1	1	1	1	1	1.00	
7. มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	1	1	1	1	1	1.00	

นิยามศัพท์	ข้อความคำถาม	ผลการพิจารณา					ค่า I.O.C
		1	2	3	4	5	
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนจัดการบริหารจัดการ เตรียมความพร้อม และกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล โดยลักษณะของโครงการมี 4 แผนงาน คือ 1) ด้านโรงเรียนนำอยู่ 2) ครูดี 3) นักเรียนมีคุณภาพ 4) ชุมชนร่วมใจ	การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ด้านโรงเรียนนำอยู่ 1. โรงเรียนสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย (Clean / Green / Safe) 2. เป็นโรงเรียน 3 D (Democracy / Decency / Drugs Free) 3. โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องปฏิบัติการ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์เพียงพอและมีระบบการใช้อย่างคุ้มค่า 4. โรงเรียนเป็นศูนย์บริการชุมชนที่มีคุณภาพ บริการด้านอาคารสถานที่ บริการด้านวิชาการแหล่งถ่ายทอดความรู้	1	1	1	1	1	1.00
		1	1	1	1	1	1.00
		1	1	1	1	1	1.00
		1	1	1	1	1	1.00
	ด้านครูดี 1. ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 2. เป็นครูดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง 3. มีครูวิชาเอก 5 วิชาเอกหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์	1	1	1	1	1	1.00
		1	1	0	1	1	0.80
		1	1	1	1	1	1.00
	ด้านนักเรียนมีคุณภาพ 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการประเมินระดับชาติ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักสูงขึ้น 2. นักเรียนมีความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาที่สองตามความถนัดและความสนใจ 3. ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรและบเนพื้นฐานของความเป็นไทย	1	1	1	1	1	1.00
		1	1	1	0	1	0.80
		1	1	1	1	1	1.00

นิยามศัพท์	ข้อความถาม	ผลการพิจารณา					ค่า I.O.C
		1	2	3	4	5	
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนจัดการบริหารจัดการเตรียมความพร้อมและกระบวนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนดีประจำตำบลโดยลักษณะของโครงการมี 4 แผนงาน คือ	การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) 3. ด้านนักเรียนมีคุณภาพ 1. มีความกตัญญูทเวที สุภาพ ยิ้มไหว้ ทักทาย สะอาด มารยาทดี และศรัทธาในสัมมาชีพ 2. นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้งานอาชีพและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อจบการศึกษาไป อย่างน้อย 1 อาชีพ 3. นักเรียนมีความสามารถและทักษะด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ 4. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	1	1	1	1	1	1.00
1. ด้านโรงเรียนนำอยู่	ด้านชุมชนร่วมใจ 1. โรงเรียน ชุมชน ร่วมพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของตำบล	1	1	1	1	1	1.00
2. ครูดี	2. ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนในการประชุมสัมมนา	1	1	1	1	0	0.80
3. นักเรียนมีคุณภาพ	3. มีห้องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย สามารถให้บริการแก่ชุมชนได้	1	1	1	1	1	1.00
4. ชุมชนร่วมใจ	4. มีศูนย์กีฬาที่ชุมชนสามารถมาใช้ประโยชน์ได้	1	1	1	1	1	1.00
	5. มีห้องสมุดที่มีคุณภาพสำหรับให้บริการ แก่ชุมชน	1	1	0	1	1	0.80

นิยามศัพท์	ข้อความถาม	ผลการพิจารณา					ค่า I.O.C
		1	2	3	4	5	
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ได้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่โครงการได้กำหนดไว้หรือไม่	4. ด้านผลผลิต (Product Evaluation) การบรรลุเป้าหมาย						
	1. เป็น “โรงเรียนคุณภาพ” ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมีความเข้มแข็งทางวิชาการและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	1	1	1.00
	2. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านกายภาพ สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย	1	1	1	1	1	1.00
	3. เป็นโรงเรียน “ทำมาหากิน” ที่เน้นการพัฒนาพื้นฐานด้านอาชีพและการมีรายได้ระหว่างเรียน	1	1	1	1	1	1.00
	4. เป็น “โรงเรียนของชุมชน” ที่มีความร่วมมือกับท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ให้บริการแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ๆ	1	1	1	1	1	1.00
	5. เป็นโรงเรียนของชุมชนโรงเรียนเน้นการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ นำไปสู่ ความศรัทธา และเชื่อถือจากประชาชน ชุมชนจึงให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	1	1	1	1	1	1.00
	6. เป็นโรงเรียนที่จัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมากมาย	1	1	1	1	1	1.00
	7. เป็นโรงเรียนทำมาหากินโรงเรียนและนักเรียนมีรายได้จากกิจกรรมที่หลากหลาย	0	1	1	0	1	0.60
8. เป็นโรงเรียนคุณภาพที่เด็กชนบท เด็กด้อยโอกาสมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ	1	1	1	1	1	1.00	

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวพัทตร์พิไล วงศ์ละ
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2533
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 643/11 หมู่ที่ 4 บ้านถ่อน หมู่บ้านหรรษา ถนนอุดรฯ-กุดจับ ตำบลบ้านเลื่อม อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำแหน่ง	นักวิทยาศาสตร์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2556	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2560	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY